

*Zespół ds. Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi
Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji*

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI
KRAJOWEGO PLANU DZIAŁAŃ
PRZECIWKO HANDLOWI LUDŹMI
NA LATA 2022-2024**

za rok 2023

Warszawa, marzec 2023 r.

Wstęp	5
Część I.....	6
Koordinacja działań	6
I.1. Organizacja spotkań członków Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz grup robotycznych powołanych w ramach Zespołu	6
I.2 Organizacja spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi .	6
Część II	7
Działania szkoleniowo-informacyjne.....	7
II.1 Działania edukacyjno-informacyjne poruszające problematykę handlu ludźmi, skierowane do ogółu społeczeństwa, w tym kampanie informacyjne	7
II.2 Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat zjawiska handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, w tym przygotowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów	13
II.3 Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy poprzez organizację spotkań informacyjnych	16
II.4 Organizacja obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi m. in. w szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Straży Granicznej oraz KWP/KSP, a także podległych im jednostkach organizacyjnych Policji oraz wśród młodzieży szkolnej, jak również organizacja konferencji	27
II.5 Promowanie i wdrażanie Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) mającego na celu ochronę dzieci przed komercyjnym wykorzystaniem seksualnym w turystyce	33
II.6 Wzmocnienie współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi oraz popularyzacji zasad postępowania, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia tego zjawiska	35
II.7 Budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową np. poprzez akcję plakatową, spotkania informacyjne.....	38
II.8 Opracowanie materiałów informacyjnych oraz realizacja spotkań informacyjnych i warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu procedur należytej staranności w obszarze praw człowieka w biznesie. Działania uwzględnić będą problematykę zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz obowiązków firm w świecie nowych przepisów dotyczących rozwijania procedur należytej staranności w obszarze środowiska i praw człowieka.....	42
Część III	43
Wsparcie i ochrona ofiar	43
III.1 Organizacja i monitorowanie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi”	43
III.2 Opracowanie i upublicznienie zasad funkcjonowania Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (<i>National Referral Mechanism</i>) dla ofiar handlu ludźmi – kontynuacja prac.....	45
III.3 Opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi i jego wdrożenie – kontynuacja prac.....	45
III.4 Opracowanie katalogu uprawnień przysługujących ofierze handlu ludźmi i jego tłumaczenie na języki ofiar oraz publikacja – kontynuacja prac.....	45
Część IV	46
Ściganie przestępstwa handlu ludźmi	46
IV.1 Organizacja spotkań przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy zaangażowanych w realizację kontroli legalności zatrudnienia na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi i pracy przymusowej oraz wspólne prowadzenie kontroli	46
IV.2 Spotkania z polskimi oficerami łącznikowymi oraz akredytowanymi w Polsce w celu wzmocnienia współpracy i wymiany informacji w zakresie zwalczania zjawiska handlu ludźmi	48

IV.3	Opracowanie podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi oraz jego publikacja – kontynuacja prac	49
IV.4	Opracowanie wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej oraz ich wdrożenie – kontynuacja prac	49
IV.5	Ewaluacja i ewentualna aktualizacja <i>Algorytmu postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej</i>	49
IV.6	Analiza danych oraz stworzenie ujednoliconego systemu zbierania danych w zakresie realizowanych postępowań o handel ludźmi oraz wyroków sądowych	50
Część V		51
Działania szkoleniowe		51
V.1	Warsztaty dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczących współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi	51
V.2	Warsztaty szkoleniowe dla policjantów z komórek organizacyjnych Policji właściwych do walki z handlem ludźmi komend wojewódzkich/Stołecznej Policji i CBŚP celem wymiany doświadczeń i informacji	52
V.3	Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z komend miejskich policji/komend rejonowych policji/komend powiatowych policji oraz dla funkcjonariuszy służby prewencyjnej dotyczące problematyki handlu ludźmi	53
V.4	Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach kompleksowego systemu szkoleń na temat handlu ludźmi	60
V.5	Warsztaty szkoleniowe poświęcone kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi dla kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów	61
V.6	Realizowanie tematyki handlu ludźmi (w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności) w ramach aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorowskiej, a także w ramach aplikacji uzupełniających	62
V.7	Specjalistyczne szkolenia m. in. dla pracowników pomocy społecznej	63
V.8	Specjalistyczne szkolenia dla pracowników zajmujących się legalizacją pobytu, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, operatorów numerów alarmowych w centrach powiadamiania ratunkowego, pracowników urzędów pracy (doradców zawodowych i pośredników pracy), policjantów dzielnicowych oraz szkoleń dla członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także innych zainteresowanych służb w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami	64
V.9	Warsztaty szkoleniowe nt. zjawiska handlu ludźmi dla polskiego personelu konsularnego krajów docelowych polskich ofiar handlu ludźmi identyfikowanych za granicą	65
V.10	Szkolenia dla pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracujących w ośrodkach dla cudzoziemców na temat identyfikacji ofiar handlu ludźmi, prowadzenia wywiadów oraz przeciwdziałania zjawisku pracy przymusowej	66
V.11	Szkolenia dla inspektorów pracy nt. zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej	66
Część VI		67
Badania dot. problematyki handlu ludźmi/Ewaluacja działań		67
VI.1	Opracowywanie i upowszechnianie analiz ilościowych i jakościowych dotyczących przestępstwa handlu ludźmi, w tym corocznych raportów na temat handlu ludźmi w Polsce	67
VI.2	Opracowywanie i upowszechnianie raportów i wkładów do raportów dla KE, Rady Europy (GRETA) oraz innych instytucji międzynarodowych	67

VI.3	Monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi	68
VI.4	Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej	69
VI.5	Uwzględnienie problematyki zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi w działaniach na rzecz budowania zdolności do zarządzania tymi zjawiskami w partnerskich państwach trzecich zgodnie z podjętymi przez Polskę zobowiązaniami (Procesy Praski, Budapeszteński, Rabacki, Chartumski, Partnerstwa na rzecz mobilności itp.)	71
VI.6	Analiza problematyki właściwej oceny prawno-karnej przestępstw zmuszania do prostytucji osób małoletnich, nakłaniania ich do prostytucji, czerpania korzyści z uprawiania prostytucji przez osoby małoletnie jak również wykorzystywania w żebractwie osób małoletnich w odniesieniu do handlu ludźmi	71
Część VII		72
Zmiany legislacyjne		72
VII.1	Zakończenie prac analitycznych nad potrzebą wprowadzenia do Kodeksu karnego definicji pracy przymusowej lub odrębnego przestępstwa doprowadzenia do wykonywania takiej pracy, a w razie potwierdzenia takiej potrzeby – kontynuacja prac nad projektem przepisów nowelizujących Kodeks karny w zakresie tego zjawiska	72
VII.2	Analiza potrzeby stworzenia ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi	72
FINANSOWANIE		73
PODSUMOWANIE		73

Wstęp

Sprawozdanie zostało przygotowane przez Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi działający w Departamencie Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA, przekazane przez instytucje reprezentujące Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także w oparciu o informacje własne oraz przekazane przez podmioty wchodzące w skład Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Celem sprawozdania jest przedstawienie zadań zrealizowanych w 2023r. zaplanowanych w Krajowym Planie Działań na lata 2022-2024. Z uwagi na szeroki zakres oraz ilość podejmowanych w kontekście handlu ludźmi działań, a także liczbę zaangażowanych podmiotów, w sprawozdaniu w poszczególnych sekcjach ujęto wybrane przykłady.

Głównym czynnikiem determinującym działania podejmowane przez podmioty realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi był utrzymujący się w 2023 roku konflikt na Ukrainie oraz związany z nim napływ uchodźców wojennych. Ryzyko wystąpienia przestępstwa handlu ludźmi wzrasta wraz z ruchami migracyjnymi wywołanymi konfliktami zbrojnymi, można zatem spodziewać się w kolejnych latach zmiany profilu ofiar, z najczęściej obecnie identyfikowanej w Polsce grupy obywateli krajów Ameryki Łacińskiej (m.in. Kolumbia, Gwatemala, Wenezuela, Meksyk) na obywateli Ukrainy. Mając świadomość tego ryzyka, większość prowadzonych w 2023 r. działań prewencyjnych była kierowana do ukraińskich uchodźców. Były to działania przede wszystkim informacyjne (podnoszenie świadomości) oraz związane z integracją uchodźców wojennych w Polsce.

Dodatkowe wyzwanie stanowi presja migracyjna wywołana przez reżim białoruski, który prowadzi działania wymierzone bezpośrednio w cudzoziemców przebywających na granicy zewnętrznej UE z Białorusią. Instrumentalizacja migracji i przedmiotowe traktowanie migrantów znajdujących się w skrajnie złym położeniu dodatkowo zwiększa ryzyko wystąpienia wśród nich przypadku wykorzystania w handlu ludźmi.

Warto podkreślić, że handel ludźmi jest przestępstwem transgranicznym, dlatego też część działań podejmowanych w 2023 r. miała na celu m.in. wzmocnienie współpracy międzynarodowej poprzez podejmowanie wspólnych inicjatyw oraz wymianę doświadczeń.

Do głównych osiągnięć na poziomie centralnym należy zaliczyć:

- wyniesienie Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi na poziom międzyresortowy, co stanowiło odpowiedź na potrzebę zwiększenia skuteczności działań podejmowanych przez rząd w sytuacji wywołanej przez inwazję Rosji na Ukrainę i związany z tym kryzys uchodźczy. Międzyresortowy Zespół, jako ciało doradcze Prezesa RM, pozwoli wzmocnić i usprawnić obecny system zwalczania i przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz ochrony i wsparcia ofiar.

- opracowanie przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości ekspertyzy dotyczącej zasadności stworzenia ustawy dotyczącej handlu ludźmi oraz wsparcia i ochrony ofiar. Przeprowadzenie analizy wynikało z konieczności realizacji zadania VII.2 Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-24.

Część I

Koordinacja działań

I.1. Organizacja spotkań członków Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz grup roboczych powołanych w ramach Zespołu

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z członkami Zespołu.

Termin: 2023 r.

Miernik: 2 zorganizowane spotkania / 36 uczestników.

W 2022 r. odbyły się spotkania następujących grup roboczych:

- 1 spotkanie **stałej grupy roboczej ds. monitorowania realizacji Krajowego Planu Działań** (22 listopada – 14 uczestników);
Celem spotkania było omówienie stopnia realizacji poszczególnych punktów KPD oraz wyszczególnienie tych wymagających podjęcia działań w 2024 roku.
- 1 spotkanie **stałej grupy roboczej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi** (28 kwietnia -22 uczestników).
Spotkanie dotyczyło wznowienia prac nad *Programem wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi*.

I.2 Organizacja spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Wojewódzkimi Zespołami ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: 16 spotkań Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Z uwagi na prowadzone w okresie od kwietnia do września 2023 r. prace legislacyjne, których efektem było powołanie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – ciała doradczego Prezesa RM, który zastąpił dotychczas działający Zespół, Ministerstwo SWiA nie zorganizowało spotkań członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Współpraca na poziomie roboczym pomiędzy MSWiA a wojewódzkimi zespołami była kontynuowana m.in. poprzez wymianę informacji oraz przekazywanie materiałów informacyjno-promocyjnych, które były wykorzystywane przy realizacji działań w poszczególnych województwach.

Poszczególne Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi zorganizowały w 2023 r. następujące spotkania:

Dolnośląski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 4 posiedzenia (13 stycznia – 13 uczestników, 14 kwietnia – 8 uczestników, 15 września, 8 grudnia);

- przyjęcie zaktualizowanej „Procedury postępowania podmiotów współpracujących w ramach aktywnej siatki współpracy w Województwie Dolnośląskim na wypadek ujawnienia ofiary lub domniemanej ofiary handlu ludźmi”,
- prelekcja przedstawiciela Instytutu Praw Migrantów nt. pracy przymusowej w kontekście migracji,
- prelekcja przedstawiciela IOM.

Kujawsko-Pomorski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (7 marca, 12 grudnia);

Łódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenie (23 lutego, 29 czerwca);

- podjęcie decyzji o powołaniu grupy roboczej tzw. Podzespołu - składającego się z chętnych członków Zespołu. Zadaniem Podzespołu jest opracowanie „Karty ofiar handlu ludźmi”, która pozwoliłaby na pełną identyfikację ofiar handlu ludźmi,
- organizacja w dniu 24 marca 2023 r. wizyty studyjnej w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi przy udziale przedstawicieli Ośrodka Badań Handlu Ludźmi Uniwersytetu Warszawskiego.

Lubuski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie (18 października);

- o udział Wojewody Lubuskiego oraz Dyrektora Państwowej Inspekcji Pracy w Zielonej Górze,
- o wręczenie nagród przyznanych w konkursie „Nie bądź ofiarą Handlu Ludźmi”, zorganizowanym w ramach obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych z terenu województwa lubuskiego.

Pomorski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 3 posiedzenia (9 stycznia, 26 maja i 15 grudnia); w ramach posiedzeń podjęto szereg inicjatyw, m.in.:

- o organizacja 6 szkoleń i konferencji, w ramach których przeszkolono w zakresie ogólnym tematyki handlu ludźmi 1 087 osób, w tym; 947 uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów;
- o organizacja 2 spotkań członków Zespołu z innymi instytucjami w zakresie propagowania tematyki handlu ludźmi;
- o udział członków Zespołu w audycjach radiowych, udzielanie wywiadów do prasy (łącznie 2 zdarzenia).

Podlaski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie, 20 uczestników (22 listopada);

- o organizacja posiedzenia w formie szkolenia pn. „Identyfikacja i wsparcie ofiar handlu ludźmi” przeprowadzonego przez przedstawiciela Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji.

Śląski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 2 posiedzenia (9 lutego i 20 listopada);

- o udział w posiedzeniu Wojewody Śląskiego.

Warmiński-Mazurski Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi: 1 posiedzenie, 21 uczestników (10 października):

- o prelekcja IOM nt. „Współpraca i kompetencje kluczowymi czynnikami w skutecznej walce z handlem ludźmi. Zagrożenie handlem ludźmi w sytuacji kryzysu humanitarnego”.

Poza wyżej wymienionymi posiedzeniami Zespoły Wojewódzkie oraz poszczególni ich członkowie przez cały rok spotykali się i aktywnie uczestniczyli w wielu działaniach i wydarzeniach, zarówno w charakterze prelegentów, ekspertów jak i współorganizatorów.

Część II

Działania szkoleniowo-informacyjne

II.1 Działania edukacyjno-informacyjne poruszające problematykę handlu ludźmi, skierowane do ogółu społeczeństwa, w tym kampanie informacyjne

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z zainteresowanymi instytucjami/organizacjami.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba zorganizowanych wydarzeń/kampanii/ z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń, kampanii czy inicjatyw szkoleniowych.

Ministerstwo SWiA w okresie **od 16 października do 2 listopada do 2023 r.** przeprowadziło **kampanię informacyjno-edukacyjną w Internecie**, mającą na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska handlu ludźmi, w szczególności z obszaru wykorzystania w **pracy przymusowej**. Kampania polegała na emisji w mediach społecznościowych (YouTube, Facebook, Instagram ,Twitter/X) 30 sekundowego klipu o tematyce handlu ludźmi wraz z informacją, gdzie szukać pomocy. **Grupą docelową** kampanii były osoby między 16-45 rokiem życia, obywatele Polski, Ukrainy i krajów Ameryki Łacińskiej. Kampania objęła zasięgiem **ponad 2 miliony odbiorców**.

W dalszym ciągu na terenie różnych województw eksponowana była **wystawa mobilna** pn. „**Oblicza handlu ludźmi**” autorstwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, m.in. w delegaturach urzędów wojewódzkich, na terenie Komend Policji, szkół, powiatowych centrach pomocy rodzinie, portach lotniczych.

Funkcjonariusze policji na terenie wszystkich województw na bieżąco realizowali działania edukacyjno-informacyjne, do których należała m.in. **dystrybucja plakatów i ulotek** podczas pikników rodzinnych, festynów i innych wydarzeń, **udzielanie porad, rozmowy** z mieszkańcami. Ponadto **na stronach internetowych** jednostek policji umieszczane były informacje dot. zagrożenia handlu ludźmi z omówieniem aktualnych zagrożeń, grup ryzyka, sposobów werbunku oraz metod działania sprawców, wraz z podaniem numerów telefonów kontaktowych pod którymi można uzyskać pomoc oraz informacje przekierowujące na stronę internetową www.handelludzi.eu.

Poza opisanymi powyżej działaniami edukacyjno-informacyjnymi jednostki organizacyjne Policji zrealizowały między innymi następujące działania:

KWP Bydgoszcz (miernik: 14 zorganizowanych wydarzeń/kampanii)

- KPP w Świeciu zorganizowała debatę społeczną na temat zjawiska handlu ludźmi w powiecie świeckim, w której udział wzięło około 100 osób;
- KPP w Mogilnie przygotowała 2 kampanie społeczne „Nie jestem na sprzedaż” w ramach, których przygotowano informacje dla mieszkańców oraz ulotki informacyjne;
- KPP w Inowrocławiu – podczas cyklicznych spotkań ze społeczeństwem dzielnicowi przekazywali ulotki informacyjne dotyczące problematyki handlu ludźmi. Zamieszczono również pięć komunikatów prasowych dotyczących handlu ludźmi dedykowanych mieszkańcom powiatu inowrocławskiego.

● **KWP Gdańsk (miernik: 95 wydarzeń/ kampanii)**

- funkcjonariusze KMP w Słupsk na terenie miasta przeprowadzili akcję informacyjną pn. „Stop handlowi Ludźmi”, podczas której informowali społeczeństwo nt. zagrożeń związanych z handlem ludźmi;
- oficerowie prasowi z KMP/KPP województwa pomorskiego opracowali komunikaty medialne, które zostały umieszczone na stronach internetowych jednostek Policji oraz zostały rozpowszechniane przez lokalne i regionalne media;

● **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 53 kampanie informacyjne)**

● **KWP Katowice (miernik: 461 wydarzeń/2 kampanie)**

Na terenie garnizonu śląskiego zrealizowano następujące działania edukacyjno-informacyjne:

- konferencję „Moje bezpieczne dziecko”, skierowaną do pedagogów i rodziców, której partnerem był Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny METIS;
- cykl spotkań edukacyjno-informacyjnych dotyczący przeciwdziałania handlowi ludźmi realizowanych przez KMP/KPP garnizonu śląskiego (spotkania profilaktyczne, prelekcje). Spotkania odbywały się w na terenie szkół podstawowych oraz hostelu;
- „Człowiek nie jest na sprzedaż” – spotkania profilaktyczne, stoisko profilaktyczne, kampania w środkach masowego przekazu dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi. Spotkania skierowane były m.in. do uchodźców wojennych z Ukrainy, pracowników PUP, członków stowarzyszenia ADRA. W działania włączył się Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach;
- bajkę kamishibai „Zaginiony Piotruś” wykorzystywaną w kontakcie z najmłodszymi dziećmi, zwracającą uwagę na niebezpieczne zachowania mogące zmierzać w kierunku procederu handlu ludźmi. Wsparcie w działaniach uzyskano od Regionalnego Ośrodka Metodycznego METIS w Katowicach;
- „Bezpieczni w pracy i na wakacjach” – cykl spotkań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do młodzieży i osób dorosłych. Partnerami działań były szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu Bielska-Białej, Czechowic-Dziedzic i gmin sąsiadujących;
- konferencję pt. „Zwalczanie przestępczości związanej z handlem ludźmi na terenie województwa śląskiego”, której odbiorcami byli przedstawiciele służb mundurowych i oświaty. Partnerami wydarzenia byli m.in.: Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA, Urząd Wojewódzki w Katowicach;
- cykl emisji komunikatów medialnych dot. obszaru handlu ludźmi z wykorzystaniem mediów społecznościowych poprzez „CPS MMS bezpieczeństwo wspólna sprawa”;
- kampanię społeczną „Safe in Poland”, podczas której na terenie całego województwa śląskiego organizowano liczne festyny, prelekcje i warsztaty. Działania te były skierowane zarówno do

- obywateli polskich, jak i do obcokrajowców. Partnerami przedsięwzięcia były m.in. szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, Urząd Wojewódzki w Katowicach, urzędy miast i gmin oraz środki masowego przekazu. W czasie trwania kampanii wykorzystywano opracowaną na ten cel broszurę informacyjną wydaną w trzech językach, kolorowanki oraz spot profilaktyczny;
- „Współczesne żebractwo” – spotkania oparte na bezpośrednich rozmowach z zarządcami placówek handlowych województwa śląskiego;
  - „Handel Ludźmi – zagrożenia, prawa pracownicze, instytucje pomocowe” – akcję edukacyjno-informacyjną skierowaną do uczniów szkół ponadpodstawowych, nauczycieli, rodziców oraz mieszkańców terenu powiatu cieszyńskiego;
  - cykl prelekcji edukacyjnych „Stop handlowi ludźmi”.
- **KWP Kielce (miernik: 87 wydarzeń)**
    - policjanci KPP Jędrzejów wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na terenie Zespołu Szkół nr 1 w Jędrzejowie zorganizowali wystawę mobilną zawierającą 6 tablic informacyjnych, na których w 3 językach znajdowały się zagadnienia dotyczące handlu ludźmi;
    - w ramach VII Powiatowej Kampanii Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w instytucjach, szkołach powiatu jędrzejowskiego, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie policjanci KPP Jędrzejów prowadzili dystrybucję plakatów oraz ulotek dotyczących handlu ludźmi, a także organizowali spotkania z młodzieżą szkół średnich, podczas których udzielali porad i informacji na co zwracać uwagę wyjeżdżając za granicę;
    - policjanci z KPP Sandomierz przeprowadzili 32 spotkania informacyjne z mieszkańcami powiatu sandomierskiego (w tym osobami narodowości ukraińskiej i romskiej) na temat proceduru związanego z handlem ludźmi;
  - **KWP Kraków (miernik: nie mniej niż 231 wydarzeń/kampanii)**
    - na terenie województwa małopolskiego prowadzone były kampanie informacyjne – medialne z wykorzystaniem m.in. mediów regionalnych, poprzez które kolportowane były informacje związane z zagrożeniami dotyczącymi handlu ludźmi, np. w sytuacji poszukiwania pracy poza granicami Polski, jak również informacje dotyczące instytucji pomocowych;
    - policjanci KMP w Krakowie na terenie wybranych dworców w Krakowie przeprowadzili akcję ukierunkowaną na bezpieczeństwo podróżnych, w ramach której informowano o zagrożeniach związanych z wykorzystywaniem ludzi do pracy przymusowej, prostytucji i żebractwa, a także przekazywano ulotki informacyjne. Wśród uchodźców kolportowane były materiały informacyjne zawierające m.in. wykaz fundacji i instytucji pomocowych, informacje dotyczące zagrożenia handlem ludźmi. Materiały te były opracowane m.in. w języku ukraińskim;
    - „Handel ludźmi – nie stań się ofiarą” – spotkanie w Zespole Szkół nr 4 im. Komisji Edukacji Narodowej w Olkuszu współorganizowane przez KPP w Olkuszu oraz Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu. W szkoleniu wzięło udział około 50 osób – uczniów i pedagogów, omówiono istotne kwestie związane ze zjawiskiem oraz formami handlu ludźmi, mechanizmy działania przestępców i skutki handlu ludźmi.
    - „Wielokulturowość na rynku pracy – szanse i zagrożenia” – konferencja zorganizowana w Centrum Franciszkańskim w Oświęcimiu – Harmężach, podczas której funkcjonariusz Wydziału Prewencji KWP w Krakowie wygłosił wykład pn. „Współczesne oblicza handlu ludźmi”. Podczas wydarzenia zostało szczególnie zaakcentowane zjawisko przeciwdziałania handlowi ludźmi i zagrożeń związanych ze zjawiskiem.
  - **KWP Lublin (miernik: 452 wydarzenia)**
    - funkcjonariusze garnizonu lubelskiego Policji przeprowadzili działania edukacyjno-informacyjne, m.in. spotkania z młodzieżą w szkołach, na uczelniach wyższych, instytucjach i zakładach pracy, w powiatowych urzędach pracy, gminnych/miejskich ośrodkach pomocy społecznej, gminnych ośrodkach kultury, centrach usług społecznych.
    - KPP w Łukowie w ramach prowadzonej współpracy z „Kinem Łuków” przekazała spot pn.: „Stop handlowi ludźmi – Nie ufaj bezgranicznie. Sprawdź zanim wyjedziesz”, który był wyświetlany przed każdą projekcją filmu – ok. 900 wyświetleń.
  - **KWP Łódź (miernik: 670 wydarzeń)**
    - funkcjonariusze z komend miejskich/powiatowych Policji województwa łódzkiego prowadzili szereg działań informacyjno – edukacyjnych poruszających problematykę handlu ludźmi, m.in. spotkania z młodzieżą w szkołach, na uczelniach wyższych, uniwersytetach III wieku, w miejskich/gminnych

¹ Według KWP Kraków liczba ta jest trudna do oszacowania

- ośrodkach pomocy społecznej, urzędach pracy, agencjach pracy tymczasowej. Prowadzono kampanię informacyjną we współpracy z ochotniczymi hufcami pracy oraz Centrum Służby Rodzinie, a także na piknikach i festynach rodzinnych;
- KPP w Pabianicach w okresie wakacyjnym włączyła się w przedsięwzięcie pn. „Letnie Kino Profilaktyczne” realizowane wraz z lokalnym kinem „Tomi”, podczas którego emitowane były filmy i spoty nawiązujące do tematyki handlu ludźmi;
  - realizowano działania profilaktyczno-edukacyjne ukierunkowane na bezpieczeństwo obywateli Ukrainy, w ramach których KWP w Łodzi nadzorowała projekt pn. „Bezpieczna przestrzeń – dobre praktyki z profilaktyki”.
- **KWP Olsztyn (miernik: 38 wydarzeń)**
    - funkcjonariusze KMP w Olsztynie wzięli udział w Festynie NFZ pn. „Zdrowe i bezpieczne wakacje” zorganizowanym przez Oddział Olsztyn Narodowego Funduszu Zdrowia, podczas którego przestrzegali m.in. przed procederem handlu ludźmi i rozdawali broszury informacyjne na ten temat. Stoisko profilaktyczne odwiedziło wówczas około 340 osób.
  - **KWP Opole (miernik: 14 wydarzeń)**
    - funkcjonariusze Policji w garnizonie opolskim przeprowadzili 14 różnych działań szkoleniowo-informacyjnych, w tym 437 spotkań, w których uczestniczyło 16 160 osób. Działania realizowane były m.in. poprzez organizowanie spotkań informacyjnych, profilaktycznych, głównie w szkołach ponadpodstawowych woj. opolskiego. W trakcie przeprowadzanych działań funkcjonariusze wykorzystywali broszury informacyjne m.in. „Nie jesteś na sprzedaż”, jak również wyświetlano spot zrealizowany w ramach projektu „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego”;
    - „Z uchodźcami o bezpieczeństwie” – kampania społeczna zrealizowana w powiecie krapkowskim;
    - funkcjonariusze KPP Kędzierzyn-Koźle wspólnie z pracownikiem MOPS oraz streetworkerami przeprowadzili akcję pn. „Nie daj się sprzedać”, dotyczącą zwalczania handlu ludźmi przede wszystkim w aspekcie zmuszania do żebractwa i pracy poza granicami kraju.
  - **KWP Poznań (miernik: 364 wydarzenia)**

Na terenie garnizonu wielkopolskiego w 2023 roku zrealizowano następujące działania:

    - spotkania edukacyjno-warsztatowe w Centrum Integracji Cudzoziemców z udziałem pracowników Centrum oraz wolontariuszami Fundacji „Leszno dla Ukrainy”;
    - „Poznaj swoje prawa w pracy” – na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza Poznaniu funkcjonariusze Policji zaprezentowali spot dotyczący tematyki handlu ludźmi opracowany przez KGP;
    - gra terenowa na terenie Muzeum Rolnictwa w Szreniawie zorganizowana przez Okręgową Inspekcję Pracy w Poznaniu, w ramach której przeprowadzono cykl szkoleń dla młodzieży czterech szkół rolniczych z województwa wielkopolskiego, podczas których poruszono temat związany z niebezpieczeństwami związanymi z podejmowaniem pracy za granicą – ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia jakim jest handel ludźmi;
    - konferencja pn. „Dni Różnorodności” zorganizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, w trakcie której wygłoszono prelekcję dla pracowników placówek samorządowych, pracowników sfery budżetowej, szkół na temat „Nie daj się sprzedać - współcześnie o handlu ludźmi”;
    - kampania „Nie daj się kupić, nie jesteś na sprzedaż” prowadzona wspólnie z Fundacją Czas Wolności, w ramach której zorganizowano spotkania z młodzieżą szkół ponadpodstawowych na terenie Szamotuł i Obornik.
  - **KWP zs. Radomiu (miernik: 408 wydarzeń)**
  - **KWP Rzeszów (miernik: 55 wydarzeń/1 kampania)**
    - na terenie garnizonu podkarpackiego policjanci KMP/KPP na bieżąco realizowali działania edukacyjno-informacyjne, udzielali porad oraz prowadzili rozmowy z mieszkańcami;
    - funkcjonariusze KMP w Rzeszowie wzięli udział w kampanii informacyjno-edukacyjnej podczas Dni Otwartych siedziby Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie, której adresatami byli uczniowie szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Rzeszowa.
  - **KWP Szczecin (miernik: 269 wydarzeń)**
    - Happening Przeciwno Przemocy w Czaplinku, Turniej Klas Mundurowych na terenie PCT Bucierz - KPP Drawsko Pomorskie;
    - kampania informacyjna pn. „Ludzie To Nie Towar” - KPP Kołobrzeg.
  - **KWP Wrocław (miernik: 214 działań edukacyjno-informacyjnych/33 kampanie)**
  - **KWP Katowice**

- o W dniu 28 lutego 2023 r., funkcjonariusze KWP Kartowice brali udział w spotkaniu z posłami na Sejm RP, gdzie poruszany był m.in. temat handlu ludźmi oraz wykorzystania seksualnego w tzw. „przejazdach na aplikację”, co pozwoliło na zwiększenie społecznej świadomości zjawiska handlu ludźmi oraz identyfikacji ofiar.

W realizację działania II.1 zaangażowane były także **Wojewódzkie Zespoły do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi**, które regularnie organizowały wydarzenia adresowane do ogółu społeczeństwa lub do konkretnych grup zawodowych i społecznych. Poniżej znajdują się wybrane przykłady:

Świętokrzyski Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi:

W 2023 r. powiat jędrzejowski po raz siódmy włączył się w obchody ogólnopolskiej Kampanii ONZ Przeciwko przestępczości zorganizowanej **BLUE HEART, Europejskiego Dnia Walki z Handlem Ludźmi** i ogólnopolskiej **Kampanii „Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi”**/ prowadzonej od przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz z partnerami: Policją, Strażą Graniczną i organizacjami pozarządowymi.

- VII Powiatowa Kampania Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi (w X-XII 2023 r.) – PCPR w Jędrzejowie we współpracy ze Starostwem Powiatowym, KPP i PUP przeprowadziło szereg działań profilaktyczno – edukacyjnych skierowanych do mieszkańców powiatu, mających na celu zwiększenie wiedzy i bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Akcja polegała na dystrybucji plakatów i ulotek (w tym w formie elektronicznej) na temat zjawiska handlu ludźmi do wszystkich ośrodków pomocy społecznej, urzędów gmin, Sądu, Prokuratury, Policji, szkół i placówek oświatowych, przychodni i placówek medycznych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych i parafii z terenu powiatu z prośbą o zamieszczenie na tablicach ogłoszeń, stronach internetowych oraz udostępnienie osobom zainteresowanym. Materiały kampanijne zostały częściowo opracowane przez PCPR w Jędrzejowie. Korzystano również z materiałów opracowanych przez MSWiA i m.in. komiksu „Nie jesteś na sprzedaż”, czy plakatów zawierających informacje dot. instytucji pomocowych. Ww. materiały zostały udostępnione na stronach internetowych powiatu, PCPR-u oraz zamieszczane nieodpłatnie w mediach lokalnych;
- w ramach Kampanii zorganizowano dodatkowe bezpłatne dyżury specjalistów: adwokata (18.10.2023 r.) i psychologa (20.10.2023 r.);
- w dniach 18 i 19 października br. odbyły się wspólne dyżury pracowników w instytucjach: Komenda Powiatowa Policji, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowy Urząd Pracy.

Pomorski Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

- w dniu 23 lutego 2023 r. organizacja konferencji w „Fabryce Sztuki” w Redzie nt. **„Zwiększanie świadomości kluczem do bezpieczeństwa. Przeciwdziałanie zjawisku handlu ludźmi”**. Zdarzenie adresowane było do przedstawicieli: pomocy społecznej, edukacji, policji, kuratorów zawodowych i społecznych z terenu powiatu wejherowskiego. W wydarzeniu uczestniczyło **100 osób**.
- Wyeksponowano plakaty, kolportowano ulotki dot. zjawiska handlu ludźmi oraz informujące o możliwości uzyskania wsparcia oferowanego przez KCIK i inne instytucje pomocowe. Dystrybuowano również komiks pt. „Nie jesteś na sprzedaż”.
- 16 czerwca 2023 r. – przedstawiciele Zespołu podczas VIII Pomorskiego Dnia Otwartego dla Klas o Profilu Policyjnym prowadzili stoisko informacyjne. Realizowali również zajęcia edukacyjne dotyczące: zapobiegania handlowi ludźmi oraz w zakresie zasad bezpiecznego przygotowania się do wyjazdu do pracy zagranicą. W spotkaniu udział wzięło 600 uczniów klas mundurowych z województwa pomorskiego.
- 21 września 2023 r. – Przewodniczący Zespołu podczas konferencji służb współpracujących na rzecz bezpieczeństwa państwa w tym w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej w miejscowości Julinek k/Warszawy wygłosił referat dotyczący prawnych i praktycznych aspektów zwalczania przestępczości handlu ludźmi oraz zakresu współpracy organów administracji rządowej i samorządowej z organizacjami pozarządowymi. W konferencji udział wzięło 50 osób.
- W ramach rekomendacji z Posiedzenia Pomorski Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przygotował projekt stanowiska Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego dot. „Handlu ludźmi jako współczesnej formy niewolnictwa i związanych z tym zagrożeń”.
- 19 października 2023 r. – przedstawiciel Zespołu w Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Żukowie wygłosił referat nt. zjawiska handlu ludźmi oraz o usługach EURES, zasadach

bezpiecznego przygotowania się do wyjazdu do pracy zagranicą oraz kolportował ulotki. W spotkaniu udział wzięło 121 uczniów.

- 23 listopada 2023 r. – Przewodniczący Zespołu w ramach projektu: Integracja dla bezpieczeństwa współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych, przeprowadził w Mielnie szkolenie w zakresie zwalczania i przeciwdziałania handlowi ludźmi. W spotkaniu udział wzięło ok. 40 osób.
- zorganizowano ekspozycję wystawy mobilnej pt. „Oblicza handlu ludźmi”, w lutym 2023 r. w siedzibie „Fabryki Sztuk” w Redzie, w sierpniu 2023 r. w Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy w Gdańsku.

Dolnośląski Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

- Prezes Fundacji Czas Wolności i Przewodnicząca Dolnośląskiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, w porozumieniu z MSWiA, Komendą Główną Policji oraz Komendą Główną Straży Granicznej, zorganizowali w czerwcu 2023 r. **w Karpaczu Międzynarodowe Seminarium dla Województwa Dolnośląskiego „Wspólnie przeciwko handlowi ludźmi”**. Do udziału w seminarium zaproszono również przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości. **Seminarium skierowano do osób z różnych grup zawodowych** mających swój udział w systemie przeciwdziałania handlowi ludźmi i pomocy ofiarom tego procederu. Celem seminarium było wyposażenie grupy w umiejętności identyfikacyjne ofiar oraz wdrożenie praktyk, które w przyszłości będą miały wpływ na podniesienie jakości całego systemu. Część szkolenia prowadzili goście z USA, którzy wskazali na dobre praktyki współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami oraz zapoznali wszystkich z najbardziej aktualną sytuacją związaną z przeciwdziałaniem i ściganiem przestępstwa handlu ludźmi w Teksasie. Wydarzenie zostało objęte patronatem przez Wojewodę Dolnośląskiego.
- **Fundacja Czas Wolności wraz z Dolnośląskim Wojewódzkim Zespołem ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** zorganizowały w dniu **6 października 2023 r.** w Hotelu „Haston” we Wrocławiu wydarzenie **KONGRES „WOMEN CONNECT – dla kobiet budujących sieć relacji”**. Na Kongresie gośćmi było ok. **350 osób**, w tym kobiet z różnorodnych środowisk zawodowych oraz społecznych. Wydarzenie prowadzono w formie paneli dyskusyjnych z możliwością aktywnego udziału i zaangażowania się publiczności.

Ponadto **Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie (Wydział Polityki Społecznej)** prowadził **serwis informacyjny** poświęcony zjawisku handlu ludźmi oraz pracom Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – zakładka „Przeciwdziałanie Handlowi Ludźmi” (adres strony: <https://rzeszow.uw.gov.pl/phl/przeciwdzialanie-handlowi-ludzmi/>), która zawiera informacje m.in. nt. zjawiska handlu ludźmi, działalności Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, pierwszych kroków, które należy podjąć w sytuacji, kiedy jest się ofiarą handlu ludźmi, jednostek, w których można uzyskać pomoc, wraz z bazą kontaktową do służb i instytucji świadczących pomoc i wsparcie.

Zadania realizowane były również przez organizacje pozarządowe, m.in. **Fundację Light House**, która w 2023 r. zorganizowała **8 konferencji / warsztatów** uświadamiających, łącznie dla około **730 osób**, które wzięły udział w wydarzeniach stacjonarnie (plus odbiorcy online – dane poza zasięgiem). **Fundacja La Strada** przeprowadziła kampanię informacyjną nt. pracowników cudzoziemskich w Polsce, skierowaną także do pracowników z Ameryki Łacińskiej. W ramach kampanii przygotowano film wideo „**Ugrzęznąć w Polsce**” (**1 400 wyświetleń** na YouTube). Przy realizacji kampanii współpracowano z organizacją brytyjską „Stop the Traffic” (ok. 60 000 odsłon na Facebooku i Instagramie).

Inne istotne inicjatywy realizowane w ramach działania II.1.:

W IV kwartale 2023r **Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM)** rozpoczęła kampanię informacyjną, której celem jest podniesienie świadomości na temat potencjalnych zagrożeń związanych z handlem ludźmi wywołanych wojną w Ukrainie. Materiały informacyjne udostępniane były m.in. za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Sędzia **Sądu Okręgowego w Zielonej Górze**, Pani Jolanta Witczak, wzięła **udział w nagraniu telewizji internetowej „Bez tajemnic”**, w którym poruszyła tematykę handlu ludźmi z perspektywy roli sądu.

Na antenie **Radia Opole** rzecznik prasowy OIP w Opolu udzielał informacji o możliwości uzyskania przez cudzoziemców pomocy prawnej. W dwóch audycjach poruszano zagadnienia związane z przeciwdziałaniem handlowi ludźmi.

Okręgowe inspektoraty pracy realizowały zadania, m.in. poprzez przygotowywanie materiałów informacyjnych w formie ulotek i broszur oraz ich dystrybucję, umieszczanie na stronach internetowych treści istotnych z punktu widzenia cudzoziemców podejmujących i wykonujących pracę w Polsce oraz podmiotów ich zatrudniających – również w języku ukraińskim.

PUP w Brzegu w ramach kampanii informacyjnej „Stop Handlowi Ludźmi” zrealizował następujące zadania:

- projekcja filmu na ekranach w siedzibie PUP,
- zaprojektowanie i przygotowanie plakatu „STOP Handlu Ludźmi”,
- opracowanie informacji na temat „Handlu Ludźmi” na strony PUP: FB ,PSZ, na tablicę i ekrany multimedialne,
- umieszczenie na tablicach plakatów informacyjnych opracowanych przez PUP oraz plakatów „Nie jesteś na sprzedaż”,
- organizacja spotkania informacyjnego dla bezrobotnych z udziałem przedstawiciela Komendy Powiatowej Policji w Brzegu na temat bezpiecznych wyjazdów do pracy, zagrożeń związanych z handlem ludźmi,
- dyżur doradców klienta pod telefonem podczas trwania kampanii informacyjnej.

Podkarpacka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy dystrybuowała materiały informacyjno-edukacyjne, dotyczące handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, a także przygotowywała materiały informacyjno-edukacyjnych do wykorzystania w szkołach. Polska sieć **EURES OHP na zlecenie Komisji Europejskiej** prowadziła **kampanię informacyjną** dla osób młodych pn. „**Jobs for young people – Praca dla młodych**”. Celem kampanii było zwiększenie świadomości na temat zasad bezpieczeństwa przy poszukiwaniu pracy za granicą w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi. Kampania była skierowana do osób młodych, absolwentów oraz studentów i prowadzona przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, urzędami pracy, agencjami zatrudnienia, powiatowymi urzędami pracy. Termin realizacji **styczeń – czerwiec 2023 r.** Ponadto prowadzono kampanię informacyjną realizowaną w ramach usług EURES Europejskich Służb Zatrudnienia OHP promujących mobilność zawodową w UE EOG oraz przeciwdziałanie handlowi ludźmi poprzez udział w **XVI Europejskich Targach Pracy WorkExpo, połączonych z XVII Targami Edukacyjnymi EduSalon w terminie 01-02.03.2023 r.**

Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Parkowa w Krakowie podejmowało działania w celu podniesienia świadomości oraz upowszechniania wśród pracowników wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi poprzez samokształcenie tj.:

- zapoznano 77 pracowników z artykułem Parlamentu Europejskiego „Walka UE z handlem ludźmi” oraz przypomniano treść Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024,
- zapoznano pracowników z filmem dokumentalnym przygotowanym przez Parlament Europejski pt. „Handel ludźmi jest nadal rzeczywistością w UE”.

Kuratorium Oświaty w Krakowie podejmowało i realizowało działania informacyjne dotyczące organizacji kształcenia ogólnego dzieci i młodzieży niebędących obywatelami Polski, m.in. poprzez publikację na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Krakowie aktów prawnych związanych z organizacją kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży niebędących obywatelami Polski; upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi podczas kontaktów z dyrektorami przedszkoli i szkół w Małopolsce.

II.2 Opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych na temat zjawiska handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska handlu dziećmi, w tym przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Wojewódzkimi Zespołami do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz zainteresowanymi instytucjami/organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2023 r.

Miernik: MSWiA: 250 000 ulotek.

W związku z wzrastającą liczbą migrantów z Ameryki Łacińskiej w tym wzrastającą liczbą zidentyfikowanych ofiar pracy przymusowej w tej grupie, MSWiA na **początku 2023 r.** przekazało **250 000**

ulotek w hiszpańsko-angielskiej wersji językowej do instytucji, organizacji i stowarzyszeń zajmujących się przeciwdziałaniem handlowi ludźmi. Dystrybucja odbyła się przy wsparciu reprezentantów Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Zadanie II.2 było szeroko realizowane przez jednostki policji.

- **KWP Gdańsk (miernik: 9 500 ulotek informacyjnych, 100 przewodników metodycznych dla nauczycieli oraz funkcjonariuszy Policji)**
  - za pośrednictwem KPP/KMP zostały rozpowszechnione broszury informacyjne nt. zjawiska handlu ludźmi, opracowane w ramach **projektu KWP w Gdańsku Power On „Podniesienie kompetencji Policji w zakresie wsparcia Ofiar Przestępstw”**;
  - za pośrednictwem KMP/KPP zostały rozpowszechnione ulotki informacyjne w języku polskim i ukraińskim **„Zachowaj czujność i ostrożność”**, dotyczące problematyki handlu ludźmi oraz zaginięć osób, adresowane do cudzoziemców przebywających na terenie Polski, które zostały opracowane przez **Biuro Prewencji KGP**.
- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: rozdystrybuowano 4 580 ulotek edukacyjno-informacyjnych, broszurek tematycznych)**
- **KWP Katowice (miernik: nakład materiałów do dystrybucji - 1 310 sztuk przewodnika „Safe in Poland”, inne – 200 sztuk)**
  - KWP w Katowicach w ramach kampanii **„Safe in Poland”** opracowała broszurę informacyjną w trzech językach: polskim, ukraińskim, angielskim. Zawarto w niej również informacje dotyczące handlu ludźmi z uwzględnieniem handlu dziećmi. Nakład w liczbie **500 sztuk** został rozdysponowany do KPP/KMP podległych KWP w Katowicach. **Opracowana broszura w wersji cyfrowej** dostępna jest również w **Centrum Profilaktyki Społecznej**, czyli wspólnej platformie wszystkich policjantów garnizonu śląskiego realizujących zadania w zakresie profilaktyki społecznej. Dopełnieniem opracowanej broszury jest **zrealizowany przez KWP w Katowicach spot**, ukazujący sytuacje, w których może zaistnieć proceder handlu ludźmi, w szczególności handlu dziećmi. Film jest ogólnodostępny na stronie internetowej KWP w Katowicach z możliwością pobrania. Ponadto jednostki podległe KWP w Katowicach we własnym zakresie powieliły otrzymane broszury oraz opracowały ulotki i plakaty dot. handlu ludźmi. Do realizacji spotkań z młodzieżą oraz obywatelami Ukrainy przygotowano prezentację multimedialną pn. **„Człowiek nie jest na sprzedaż. Stop handlowi ludźmi”**, która zawiera informacje czym jest handel ludźmi, jaka jest ochrona prawna oraz kontakt do instytucji pomocowych. Ponadto wydrukowano w formie plakatów wystawę autorstwa MSWiA dot. tematyki handlu ludźmi, przykłady ujawnionych przestępstw oraz instytucje pomocowe, których plansze prezentowano podczas spotkań z cudzoziemcami.
- **KWP Kielce (miernik: nakład materiałów do dystrybucji – 10 400 sztuk)**
  - funkcjonariusze garnizonu świętokrzyskiego przekazywali materiały informacyjno-edukacyjne w postaci ulotek, broszur pozyskane z KGP. Podczas przedsięwzięć profilaktycznych wykorzystywano **spot** profilaktyczny nagrany przez **świętokrzyskich policjantów pn. „Nie dać się sprzedać”**.
- **KWP Lublin (miernik: nakład materiałów do dystrybucji – 5 000 sztuk)**
  - na terenie garnizonu lubelskiego funkcjonariusze Policji rozpowszechniali broszury informacyjno-edukacyjne związane z projektem **„Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego”**;
  - funkcjonariusze Wydziału Prewencji KWP w Lublinie nawiązali współpracę z **organizacją A21**, która przekazała materiały profilaktyczne, celem dystrybucji podczas spotkań profilaktycznych: **„Przewodnik po bezpiecznym zatrudnieniu”**, **„Przewodnik po bezpiecznych relacjach”**, **„Droga do bezpieczeństwa”** oraz **„Bądź bezpieczny online”**.
- **KWP Łódź (miernik: nakład materiałów do dystrybucji – 8 500 egz.)**
  - w celu przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi opracowane zostały ulotki w języku ukraińskim, które dystrybuowane były m.in. w instytucjach zraszających uchodźców oraz KPP/KMP woj. łódzkiego.
  - funkcjonariusze Policji garnizonu łódzkiego przekazywali materiały informacyjno-edukacyjne w postaci ulotek i broszur pozyskane z KGP. Podczas przedsięwzięć profilaktycznych wykorzystywano także **spot** profilaktyczny dotyczący ofert pracy za granicą.
- **KWP Poznań (miernik: nakład materiałów do dystrybucji – 2 754 szt.)**
  - **Wydział Prewencji** wspólnie z **Laboratorium Kryminalistycznym KWP w Poznaniu** oraz **Caritas Archidiecezji Poznańskiej** w ramach projektu **„Zapewnienie ochrony i usług integracyjnych**

UNHCR” opracowali **dwujęzyczną ulotkę** dot. problematyki handlu ludźmi, która została przekazana do jednostek Policji województwa wielkopolskiego w formie elektronicznej, celem rozpowszechnienia i wykorzystania w trakcie prowadzonych działań prewencyjnych o tematyce handlu ludźmi;

- o policjanci KMP w Kaliszu opracowali ulotkę informacyjną dot. handlu ludźmi, która była rozpowszechniana w Kaliszu i powiecie kaliskim wśród nauczycieli i uczniów szkół średnich.

- **KWP Szczecin (miernik: nakład materiałów do dystrybucji – 3 440)**

W zakresie bieżącej działalności profilaktycznej z obszaru handlu ludźmi Straż Graniczna kontynuowała aktywność szkoleniową, która adresowana była m.in. do młodzieży szkolnej, studentów uczelni wyższych wraz kadrą dydaktyczną, a także prowadzone była w różnych instytucjach państwowych. W 2023 r. jednostki terenowe SG przeszkoliły:

- o Warmińsko-Mazurski OSG: **1768 osób**, dystrybucja ulotek informacyjnych,
- o Podlaski OSG: **142 osób**, dodatkowo 18 cudzoziemców w ośrodku dla cudzoziemców,
- o Nadbużański: **330 osób**, dodatkowo 20 cudzoziemców w ośrodku dla cudzoziemców,
- o Bieszczadzki: **50 osób**, dodatkowo BOSG w związku trwającym konfliktem w Ukrainie prowadzi na bieżąco kampanię informacyjną dotyczącą przeciwdziałania handlowi ludźmi, osobom przekraczającym granice polsko-ukraińską udostępniane są ulotki informacyjne na temat tego zagrożenia, praw ofiar i możliwych form wsparcia,
- o Karpacki OSG: **260 osób**,
- o Śląski OSG: **705 osób**.

W 2023 r. **Straż Graniczna** we współdziałaniu z **Ambasadą Holandii, Uniwersytetem Wrocławskim, Policją Holandii oraz Komendą Główną Policji** uczestniczyła w przeprowadzeniu projektu opracowanego w ramach powołanego **Centrum Badań nad Handlem Ludźmi**. Projekt przeprowadzono w 3 edycjach na terenie Warszawy, Krakowa i Wrocławia z udziałem mediów, młodzieży ze szkół średnich, funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej i miał na celu przede wszystkim edukację społeczeństwa w zakresie możliwości zapobieżenia stania się potencjalną ofiarą handlu ludźmi, podniesienie wiedzy na temat tego przestępstwa, doświadczenia tych samych emocji, co ofiary handlu ludźmi. Zagadnienie handlu ludźmi zostało przedstawione w formie escape roomu przygotowanego na specjalnie przygotowanym do tego celu pojeździe ciężarowym.

Ponadto, w realizację zadania angażowały się następujące podmioty:

Fundacja La Strada wydrukowała oraz rozdystrybuowała przy pomocy Wojewódzkich Zespołów ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi **4 tysiące** egzemplarzy **kalendarzy** na rok 2023 w języku ukraińskim, zawierających informacje dla ofiar handlu ludźmi i telefony kontaktowe do Fundacji La Strada. Ponadto **Fundacja La Strada** w ramach **projektu Galeria Anty Modern Slavery** przygotowała zestaw **filmów edukacyjnych** nt. pracy przymusowej oraz komplet scenariuszy. W roku 2023 informacje na temat możliwości skorzystania z tych narzędzi zostały przekazane kilkuset nauczycielom i pedagogom podczas spotkań, konferencji i seminariów.

Fundacja Czas Wolności w ramach IX konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022 - 2025 realizuje projekt o nazwie „**Nie jesteś na sprzedaż, nie daj się kupić! Przeciwdziałanie przyczynom przestępstwa handlu ludźmi.**”

Fundacja Czas Wolności w 2023 r. zorganizowała:

- 105 szkoleń dla młodzieży, w których wzięło udział 4660 uczniów,
- 1 szkolenie dla studentów, w którym wzięło udział 20 studentów,
- 22 szkolenia w jednostkach penitencjarnych, w których wzięło udział 501 kobiet,
- 2 konferencje dla młodzieży, w których wzięło udział 230 uczestników,
- 2 konferencje dla kobiet, w których uczestniczyło 130 kobiet,
- 1 kongres dla kobiet, w którym wzięły udział 244 kobiety.

Przeprowadzone szkolenia zawierały treści obejmujące poniższą tematykę:

- informacje nt. zjawiska handlu ludźmi (występowanie przestępstwa, obszary, grupy ryzyka, skala zjawiska w ujęciu krajowym i globalnym),
- przeciwdziałanie prostytucji i innym zjawiskom wchodzącym do grupy tzw. sex workers,
- informacje o ścieżkach przeciwdziałania temu przestępstwu,

- d) informacje o obowiązujących sposobach i zasadach koniecznych do zachowania bezpieczeństwa,
- e) informacje o możliwościach i dostępnej na rynku ofercie pomocowej w przypadku podejrzenia tego przestępstwa lub już jego zajścia,
- f) wzmacnianie wartości kobiet i mężczyzn żyjących według tradycyjnego wzorca rodziny.

W miesiącach: styczeń, luty, marzec 2023 r. członkowie **Kujawsko-Pomorskiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** przekazali broszury „**Nie jesteś na sprzedaż**” na temat przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi w ilości **1 000 szt.** do K-P UW w Bydgoszczy, Delegatur K-P UW w Toruniu oraz Włocławku, Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu, Wojewódzkiego i Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, Powiatowego Urzędu Pracy w Grudziądzu, Punktów Paszportowych w Inowrocławiu i Grudziądzu, Wojewódzkiego Punktu Informacyjno-Doradczego dla cudzoziemców w Inowrocławiu, Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu oraz Młodzieżowego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego we Włocławku.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Kielcach prowadził dystrybucję materiałów edukacyjnych podczas cyklicznych spotkań z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego w Kielcach oraz podczas superwizji prowadzonej dla ww. Materiały dystrybuowano podczas realizacji wydarzeń XVII Kampanii społecznej przeciw przemocy „**Biała wstążka**” oraz „**Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą**” w okresie 20.02.2023r. -26.02.2023r.

Koordynator **Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** na bieżąco – zgodnie z zapotrzebowaniem placówek oświatowych – przekazywał ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi oraz komiks pt. „**Nie jesteś na sprzedaż**”. Ponadto komiksy przekazano do powiatów: wejherowskiego i słupskiego z prośbą o ich przekazanie wychowankom placówek socjalizacyjnych i rodzin zastępczych.

Podkarpacka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy zaprojektowała i wydrukowała **500 sztuk ulotek** wydanych nakładem PWK OHP.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu opracował **broszurę informacyjną** zawierającą wykaz instytucji zaangażowanych w udzielanie pomocy i wsparcia ofiarom procederu handlu ludźmi.

Na stronie www.opole.pip.gov.pl oraz w mediach społecznościowych Twitter zamieszczono poradnik „**Jak rozpoznać pracę przymusową i jej przeciwdziałać**”.

Biurow Współpracy Międzynarodowej Urzędu m.st. Warszawy w 2023 r. **zaktualizowało informator** dla obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Warszawy po 24 lutego 2022 r. zawierający informacje dotyczące m.in. **procederu handlu ludźmi** oraz kontaktu z podmiotami, które mogą udzielić wsparcia.

II.3 Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy poprzez organizację spotkań informacyjnych

Odpowiedzialni za realizację: Wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a szczególnie przedstawiciele kuratoriów, służby porządku publicznego, okręgowe inspektoraty pracy, wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba odbytych spotkań/liczba uczestników spotkań – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń, kampanii czy inicjatyw szkoleniowych.

Członkowie Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przez cały rok na bieżąco realizowali zadania mające na celu propagowanie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi poprzez m.in. **dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych** w postaci plakatów, komiksów, ulotek, broszur, **algorytmów**; **rozpowszechnianie filmów** dotyczących zjawiska handlu ludźmi w celu ich projekcji na zajęciach z młodzieżą. Wśród działań wymienić można m.in.:

Świętokrzyski Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Kielcach (PCPR w Jędrzejowie)

- dystrybucja do szkół i placówek informacji i materiałów w postaci ulotek, plakatów i ogłoszeń, w formie papierowej i elektronicznej oraz materiałów prewencyjno – edukacyjnych w formie elektronicznej: filmików, scenariuszy zajęć, komiksu „**Nie jesteś na sprzedaż**” z przeznaczeniem dla

- młodzieży szkół ponadpodstawowych i średnich do wykorzystania w szkołach i placówkach opiekuńczo – wychowawczych, które zostały przez szkoły udostępnione za pomocą dostępnych komunikatorów uczniom i ich opiekunom, część szkół i placówek wykorzystwała materiały do przeprowadzenia własnych zajęć z uczniami;
- szkołom i placówkom opiekuńczo-wychowawczym udostępniono linki do plików video przygotowanych przez MSWiA i Straż Graniczną w ramach kampanii „**Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi**” oraz do spotu „**Nie ufaj bezgranicznie. Sprawdź zanim wyjedziesz. Stop handlowi ludźmi**” zrealizowanego w ramach projektu „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego” do zamieszczenia na stronie internetowej i przekazania młodzieży i opiekunom przy pomocy dostępnych komunikatorów/link i spot zostały również przekazane do wszystkich ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oraz do Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury i Sądu;
  - w ramach obchodów Europejskiego Dnia Walki z Handlem Ludźmi w budynku Zespołu Szkół Nr 2 w Jędrzejowie im. Gen. Stefana Roweckiego „Grotą”, przy ul. Okrzei 63 w październiku 2023 r. udostępniono wystawę mobilną „Oblicza Handlu Ludźmi” poświęconą przeciwdziałaniu handlowi ludźmi;
  - w dniach 22 listopada i 1 grudnia 2023 r. w Centrum Kultury w Jędrzejowie miała miejsce emisja pełnometrażowego filmu pt. „Uprowadzona” w reżyserii Pierre'a Morela, skierowanego do młodzieży szkół średnich i ponadpodstawowych z terenu naszego powiatu. Emisję filmu poprzedziły spotkania profilaktyczno - edukacyjne z przedstawicielami KPP w Jędrzejowie i PUP w Jędrzejowie, którzy przybliżyli młodzieży problematykę współczesnych form handlu ludźmi w kontekście praw człowieka oraz zapoznali przybyłych z zasadami bezpiecznych wyjazdów i bezpiecznego poszukiwania pracy za granicą i poinformowali o zagrożeniach, jakie niesie ze sobą tzw. praca „na czarno” oraz o instytucjach, do których można się zwrócić o pomoc w sytuacjach kryzysowych.
  - podczas spotkań przekazano młodzieży i opiekunom również ulotki promujące ideę kampanii „**Blue Heart**” i informujące o dostępnych miejscach i formach pomocy (opracowane i przygotowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie), ulotki i broszury **EURES** (Europejskich Służb Zatrudnienia) udostępnione przez PUP w Jędrzejowie na temat bezpiecznego poszukiwania pracy za granicą, ulotki „**Czy wiesz, że...**” udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w Jędrzejowie oraz komiksy „**Nie jesteś na sprzedaż**” przygotowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji;
  - w dniu 15 czerwca 2023 r. przeprowadzono szkolenie z prezentacją multimedialną „**Handel Ludźmi**” dla 18 pracowników SOW;
  - w czerwcu 2023 r. do programu praktyk studenckich w SOW na kierunku Ratownictwo Medyczne w Collegium Medicum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach włączono tematykę dot. handlu ludźmi;
  - edukacja nt. zjawiska handlu ludźmi w trakcie prowadzonej grupy edukacyjnej dla osób doświadczających przemocy domowej w Ośrodku SOW w okresie listopad-grudzień 2023 r.
  - Udzielano informacji, edukowano nt. zagrożeń związanych z handlem ludźmi za pośrednictwem całodobowych czynnych telefonów zaufania.

Śląski Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi we współpracy ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach podjął m.in. następujące działania:

- organizacja **IV edycji konkursu plastycznego**, tym razem pod hasłem: „**Bądź świadomy! Nie każdy w sieci to Twój znajomy**”. Konkurs dla uczniów klas V-VIII szkół podstawowych i ponadpodstawowych terenu województwa śląskiego miał zwrócić uwagę społeczności szkolnej na zagrożenia związane z korzystaniem z Internetu.
- 26 maja 2023 r. zorganizowano Konferencję pt.: „**Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w kontekście masowej migracji cudzoziemców spoza Unii Europejskiej, z miejsc objętych konfliktem zbrojnym**”. W konferencji udział wzięli członkowie Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi a także zaproszeni goście: przedstawiciele Biura Bezpieczeństwa Narodowego, MSWiA, Komendy Głównej Policji, samorządów, Szefowie Komend Wojewódzkich i Miejskich Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Śląskiego Oddziału Straży Granicznej, WUP-u, Inspekcji Pracy;
- całoroczna dystrybucja materiałów edukacyjnych w postaci ulotek, plakatów, komiksów.

Ponadto, poszczególne **jednostki Policji** zrealizowały w ramach działania II.3 szereg przedsięwzięć, spośród których można wymienić m.in.:

- **KWP Bydgoszcz (miernik: 816 spotkań/ 15 260 uczestników)**
  - „Handel ludźmi – odpowiedzialność prawna” – spotkania profilaktyczne o charakterze informacyjnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych – KMP Bydgoszcz, KPP Chełmno; KPP Świecie, KPP Radziejów, KPP Żnin, KPP Tuchola, KPP Sępólno Krajeńskie;
  - „Odpowiedzialność prawna nieletnich, handel ludźmi” – spotkania profilaktyczne o charakterze informacyjnym dla uczniów szkół średnich – KMP Bydgoszcz wspólnie z Fundacją Chcepomagam;
  - „Nie jesteś na sprzedaż nie daj się kupić” – spotkania profilaktyczne o charakterze edukacyjnym (wykład, warsztaty, prelekcja) dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych – KMP Bydgoszcz, KPP Chełmno, KPP Brodnica, KMP Grudziądz, KPP Inowrocław, KPP Rypin, KPP Włocławek wspólnie z Fundacją Czas Wolności;
  - „Młodzi bezpieczni” – spotkania profilaktyczne o charakterze informacyjnym dla uczniów szkół średnich – KMP Bydgoszcz;
  - „Uwaga Obcy” – spotkania profilaktyczne o charakterze informacyjnym dla mieszkańców powiatu brodnickiego oraz uchodźców z Ukrainy – KPP Brodnica;
  - „Współczesna forma niewolnictwa – jak uniknąć zagrożenia?” – spotkania profilaktyczne przeprowadzone w kinie Helios dla uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych – KMP Grudziądz;
  - „Handel ludźmi jako cyberzagrożenie” – spotkania profilaktyczne o charakterze edukacyjnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych – KPP Lipno;
  - „Handel ludźmi - jak nie stać się ofiarą” – spotkania profilaktyczne o charakterze edukacyjnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych, nauczycieli, pedagogów, rodziców - KMP Toruń;
  - „Handel ludźmi, odpowiedzialność prawna nieletnich” – spotkania profilaktyczne o charakterze edukacyjnym dla uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych – KPP Nakło;
  - „Kontakt z osobą nieznaną – handel ludźmi” – spotkania profilaktyczne o charakterze informacyjnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych – KPP Wąbrzeźno;
  - „Szkoła bez zagrożeń”, „Obcy niebezpieczny” – spotkania profilaktyczne o charakterze informacyjnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych – KPP Golub-Dobrzyń; powiatu golubsko-dobrzyńskiego (15 spotkań – 130 uczestników);
  - „Handel ludźmi, a przemoc ekonomiczna” - spotkania profilaktyczne o charakterze edukacyjnym dla uczniów szkół ponadpodstawowych – KPP Włocławek.
- **KWP Białystok (miernik: 323 spotkania/7 303 uczestników)**
- **KWP Gdańsk (miernik: 384 spotkania/10 649 uczestników)**
  - funkcjonariusze Wydziału Prewencji KWP w Gdańsku oraz KPP/KMP przeprowadzili 271 spotkań edukacyjno-informacyjnych na temat handlu ludźmi, adresowanych do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych, uczniów szkół ponadpodstawowych oraz grona pedagogicznego. Przeprowadzili również 112 spotkań informacyjnych adresowanych do mieszkańców i turystów województwa pomorskiego m.in. w punktach dla uchodźców, w urzędach pracy oraz innych instytucjach.
  - Wydział Prewencji KWP w Gdańsku zorganizował „VIII Pomorski Dzień Otwarty dla Klas o Profilu Policyjnym”, w którym wzięło udział 600 uczniów oraz 20 innych podmiotów. Podczas tego przedsięwzięcia funkcjonariusze Wydziału Prewencji KWP w Gdańsku wspólnie z przedstawicielami Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przeprowadzili działania edukacyjno-profilaktyczne skierowane do uczestników, wykorzystując przy tym komiksy oraz ulotki informacyjne nt. handlu ludźmi.
- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 607 spotkań/18 641 uczestników)**
  - Wydział Prewencji KWP w Gorzowie Wlkp. zorganizował XV edycję projektu profilaktycznego pn. „Zapobieganie handlowi ludźmi”. Celem działań było ograniczenie zjawiska handlu ludźmi na terenie województwa lubuskiego, kształtowanie świadomości wiktymologicznej młodzieży oraz ochrona mieszkańców woj. lubuskiego przed stanieniem się ofiarą handlu ludźmi;
  - policjanci ds. profilaktyki społecznej KMP/KPP przeprowadzili spotkania z młodzieżą podczas których rozpowszechniali materiały informacyjno-edukacyjne z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi, tj. komiksy, ulotki i spoty i filmy. Zajęcia odbyły się w 80 szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych, w których przeprowadzono 268 spotkań z 10 840 uczniami.
- **KWP Katowice (miernik: 62 spotkania/2 972 uczestników)**

- „Ludzie to nie towar” – cykl spotkań edukacyjno - informacyjnych dla uczniów szkół ponadpodstawowych – KMP Bytom;
- „Bezpieczni w niebezpieczeństwie” działania realizowane na terenie placówek oświatowych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych – KPP Zawiercie;
- „Handel ludźmi – współczesne niewolnictwo” - działania informacyjno – edukacyjne, prelekcje dla uczniów, osób dorosłych, prezentacja spotów profilaktycznych, dystrybucja ulotek profilaktycznych – KMP Jastrzębie Zdrój.
- **KWP Kielce (miernik: 113 spotkań / 4 737 uczestników)**
  - „Handel ludźmi” - spotkania adresowane do młodzieży - KPP Końskie, KPP Skarżysko-Kamienna, KPP Opatów;
  - „Przeciwdziałanie handlu ludźmi” - spotkania adresowane do młodzieży - KPP Staszów;
  - „Tematyka związana z handlem ludźmi oraz nieludzkim traktowaniem” spotkania adresowane do osób poszukujących pracy (obywatele Ukrainy) oraz młodzieży - KPP Włoszczowa;
  - „Przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz niewolniczej i przymusowej pracy. Jak rozpoznać zjawisko i nie stać się jego ofiarą” – spotkania adresowane do młodzieży - KPP Tarnów, KPP Jędrzejów;
  - „Formy wykorzystywania ofiar handlu ludźmi” – spotkania adresowane do młodzieży - KPP Starachowice;
  - „Zjawisko handlu ludźmi” – spotkania adresowane do młodzieży - KPP Kazimierza Wielka;
  - „Ochrona ofiar, ściganie sprawców handlu ludźmi” oraz „Formy wykorzystywania ofiar handlu ludźmi” – spotkania adresowane do młodzieży - KPP Ostrowiec Świętokrzyski.
- **KWP Kraków (miernik: 971 spotkań/ 25 576 uczestników)**
  - małopolscy policjanci na bieżąco prowadzili spotkania we wszystkich typach placówek oświatowych. Działania profilaktyczne podzielone były na dwa poziomy w zależności od wieku odbiorców. W przypadku młodszych dzieci główny nacisk kładziony był na zagrożenia wynikające z kontaktów z osobami nieznanymi, przyjmowaniem prezentów od takich osób czy też nawiązywaniem znajomości w sieci internetowej. Starsi również byli uwrażliwiani na kwestie kontaktów z przypadkowymi osobami poznanymi przez Internet, a także zagrożenia wynikające z wakacyjnych wyjazdów do pracy za granicą, pracą niewolniczą czy też werbowaniem do prostytucji. Jednostki organizacyjne Policji województwa małopolskiego zorganizowały 971 spotkań informacyjnych, w których łącznie wzięło udział 25 576 osób (m.in. uczniowie w tym uczniowie biorący udział w programie Erasmus+, nauczyciele, pedagodzy, rodzice i opiekunowie prawni uczniów, pracownicy socjalni i petenci ośrodków pomocy społecznej, społeczności lokalne). Podczas spotkań dystrybuowane były materiały informacyjne, edukacyjne i prewencyjne.
  - KPP Olkusz kontynuowało coroczne działania podejmowane wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Olkuszu. Były to spotkania, których odbiorcami są uczniowie szkół średnich z powiatu olkuskiego. Za sprawą tego wydarzenia podnoszona jest wiedza i świadomość młodych ludzi w zakresie istniejących zagrożeń związanych z handlem ludźmi. W ramach prelekcji swoje wystąpienia mieli również funkcjonariusze ZHL WK KWP Kraków, przedstawiający prawdziwe historie handlu ludźmi w celu uświadomienia zagrożeń.
- **KWP Lublin (miernik: 200 spotkań/ 6 139 uczestników)**
  - na terenie garnizonu lubelskiego funkcjonariusze Policji przeprowadzili działania edukacyjno-informacyjne, m.in. spotkania profilaktyczne z młodzieżą w szkołach, na uczelniach wyższych, w instytucjach i zakładach pracy;
  - KPP w Łukowie kontynuowała współpracę z Fundacją Czas Wolności, w ramach której przedstawiciele fundacji przeprowadzili warsztaty szkoleniowe z zakresu handlu ludźmi w Liceum Ogólnokształcącym w Łukowie.
- **KWP Łódź (miernik: 608 spotkań/8 317 uczestników)**
  - na terenie województwa łódzkiego funkcjonariusze Policji prowadzili działania edukacyjno-informacyjne, m.in. spotkania profilaktyczne z młodzieżą w szkołach, na uczelniach wyższych, w instytucjach i zakładach pracy;
  - w ramach działań pod nazwą „Ludzkie życie nie ma ceny” policjanci KMP w Łodzi prowadzili spotkania z mieszkańcami Łodzi, podczas których poruszali tematykę handlu ludźmi;
  - w ramach współpracy z urzędami pracy policjanci brali udział w spotkaniach edukacyjno-informacyjnych z osobami poszukującymi zatrudnienia, podczas których uświadamiali na jakie zagrożenia związane wyzyskiem i pracą przymusową mogą być narażeni;
- **KWP Olsztyn (miernik:145 spotkań/3 487 uczestników)**

- spotkania z uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz uczestnikami kolonii/obozów i półkolonii wypoczywających podczas wakacji (np. „Ciesz się bezpiecznymi wakacjami i uważaj na handel ludźmi”) dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz przeciwdziałaniu zjawisku handlu ludźmi – KMP Olsztyn;
- spotkania z młodzieżą dotyczące zjawiska handlu ludźmi – KMP Elbląg, KPP Łąwa, KPP Szczytno;
- **KWP Opole (424 spotkania/15 014 uczestników)**
  - w placówkach oświatowych garnizonu opolskiego odbyły się 424 spotkania, w których udział wzięło 15 014 osób. Zajęcia miały na ogół charakter dyskusyjny, aktywizujący w zakresie problematyki handlu ludźmi. W trakcie spotkań poruszane były kwestie dotyczące, m.in.: mechanizmów stosowanych przez osoby trudniące się handlem ludźmi oraz informacje o przestępstwach towarzyszących temu zjawisku, tj. temat prostytucji i wykorzystania seksualnego. Z uczestnikami spotkań poruszane były także kwestie poszukiwania pracy, wnikliwego sprawdzania zamieszczanych ofert pracy m.in. na portalach społecznościowych. W trakcie przeprowadzanych działań policjanci wykorzystywali prezentacje multimedialne, ulotki, plakaty, broszury informacyjne m.in. „Nie jesteś na sprzedaż”, jak również wyświetlano spot zrealizowany w ramach projektu „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego”.
- **KWP Poznań (miernik: 1 061 spotkań/36 713 uczestników)**
  - cykl prelekcji dla uczniów szkół ponadpodstawowych zrealizowany przez Wydział Prewencji KWP Poznań i Okręgową Inspekcję Pracy w Poznaniu, podczas których przedstawiono, m.in. niebezpieczeństwa związane z podejmowaniem pracy za granicą ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia jakim jest handel ludźmi;
  - na terenie Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu prowadzono działania profilaktyczne dotyczące praw pracy młodocianych oraz niebezpieczeństw związanych z podejmowaniem pracy za granicą ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia jakim jest handel ludźmi;
  - spotkania informacyjne, prelekcje dla młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz uczniów klas 1-8 szkół podstawowych, podczas których poruszana była tematyka handlu ludźmi - KPP Środa Wlkp., KPP Złotów, KMP Kalisz;
  - policjanci KPP w Pile, KPP w Czarnkowie, KPP w Turku oraz KMP w Lesznie prowadzili szereg działań ukierunkowanych na tematykę handlu ludźmi. W trakcie spotkań oprócz prelekcji wykorzystywano materiały multimedialne dostępne na kanale YouTube.
- **KWP zs. w Radomiu (miernik: 277 spotkań/11 874 uczestników)**
- **KWP Rzeszów (miernik: 222 spotkań/ 7 877 uczestników)**
  - funkcjonariusze garnizonu podkarpackiego od czerwca 2023 roku prowadzili działania edukacyjno-informacyjne pod nazwą „Świadomy – rozważny bezpieczny”. W ramach przedsięwzięcia zorganizowanych zostało 85 spotkań informacyjnych, w których łącznie wzięło udział 4 156 osób (m.in. uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, osoby szukające pracy, planujące wyjazd zagraniczny, uchodźcy z Ukrainy). Podczas spotkań dystrybuowane były materiały informacyjne, edukacyjne i prewencyjne;
  - policjanci KPP w Stalowej Woli i Nisku w marcu 2023 roku przeprowadzili warsztaty informacyjno-edukacyjne z młodzieżą szkół ponadpodstawowych. W ramach przedsięwzięcia zorganizowanych zostało 14 spotkań, w których wzięło udział 615 osób. Działania realizowane były wspólnie z przedstawicielami Fundacji Czas Wolności;
  - „Ile jest warte życie – stop handlowi ludźmi” – działania informacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa – KPP Mielec;
  - spotkania edukacyjno-informacyjne w szkołach z uczniami, gronem pedagogicznym - dyrekcją i rodzicami dot. tematyki handlu ludźmi – KPP Jarosław, KPP Przeworsk, KPP Mielec i KPP Lubaczów.
- **KWP Szczecin (miernik: 313 spotkań/10 617 uczestników)**
  - „Handel Ludźmi to niszczenie praw człowieka” oraz „Handel Ludźmi i prawa człowieka” – działania prewencyjno-edukacyjne wśród społeczności lokalnej, młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, studentów oraz osób w wieku senioralnym – KMP w Szczecinie wspólnie z: Uniwersytetem Szczecińskim, Pomorskim Uniwersytetem Medycznym, Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym, Politechniką Morską, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Szczecinie.
- **KWP Wrocław (miernik: 572 spotkania/ 23 870 uczestników)**
- **KSP (miernik: 338 spotkań/ 9 604 uczestników)**
  - stołeczni policjanci przeprowadzili 338 spotkań edukacyjnych w placówkach oświatowych oraz miejscach czasowego przebywania uchodźców, podczas których poruszano problematykę zjawiska

handlu ludźmi. W spotkaniach udział wzięło 9 604 osób. Podczas spotkań wykorzystywane były materiały edukacyjno-informacyjne oraz spoty dotyczące problematyki handlu ludźmi.

Państwowa Inspekcja Pracy niemal od samego początku inwazji Rosji na Ukrainę podjęła działania mające na celu zapewnienie poszukującym pracy uchodźcom z Ukrainy podstawowej wiedzy w zakresie obowiązujących przepisów prawa pracy oraz podniesienie ich świadomości na temat potencjalnych zagrożeń w stosunkach pracy. W celu usystematyzowania i zwiększenia skuteczności swoich działań urząd opracował i wdrożył specjalną „**Strategię funkcjonowania Państwowej Inspekcji Pracy w sytuacji zwiększonego napływu cudzoziemców na terytorium RP w następstwie działań wojennych w Ukrainie**”. Jednym z celów operacyjnych strategii jest poprawa dostępności do wiedzy na temat przepisów i zasad powierzania cudzoziemcom pracy na warunkach zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa pracy i o legalności zatrudnienia. Kontynuując realizację zadań powierzonych w ramach strategii okręgowe inspektoraty pracy na terenie całego kraju podejmowały inicjatywy edukacyjne i poradnicze dla obywateli Ukrainy w ramach spotkań organizowanych w urzędach i organizacjach współpracujących z PIP, a także w ramach imprez masowych kierowanych do obywateli Ukrainy, którzy znaleźli swój drugi dom w Polsce.

Celem kampanii Państwowej Inspekcji Pracy jest, przede wszystkim:

- o upowszechnianie wiedzy o przepisach prawa pracy dot. zatrudniania;
- o kształtowanie świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy;
- o informowanie o możliwościach skorzystania z pomocy merytorycznej udzielanej przez Państwową Inspekcję Pracy przy eliminowaniu nieprawidłowości w zatrudnieniu;
- o tworzenie kultury bezpieczeństwa wśród młodych pracowników, poprzez kreowanie postaw i wartości związanych z eliminowaniem ryzyka zawodowego.

Szereg działań mających na celu upowszechnianie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy podjęły **inspektoraty pracy**. W roku 2023 przeprowadziły łącznie **269 działań informacyjno-szkoleniowych** dla **27 619 uczniów szkół ponadpodstawowych i młodzieży akademickiej**. Działania te przyjęły formę prelekcji, wykładów, szkoleń i spotkań informacyjnych zorganizowanych podczas wizytacji placówek oświatowych i wychowawczych. Duża część działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży szkolnej i studenckiej została zrealizowana przez okręgowe inspektoraty pracy w ramach trzyletniej (2022-2024) kampanii informacyjnej Państwowej Inspekcji Pracy „**Legitna praca**”, której adresatem jest młodzież szkolona i studencka – młode osoby wchodzące dopiero na rynek pracy.

W ramach kampanii „**Legitna praca**” realizowano również stały program edukacyjny Państwowej Inspekcji Pracy pod nazwą „**Kultura bezpieczeństwa**”, polegający na przeszkoleniu przez inspektorów pracy, na bazie materiałów przygotowanych przez PIP, nauczycieli szkół średnich i wykładowców akademickich, którzy następnie prowadzą prelekcje dotyczące m.in. prawnej ochrony pracy, w tym legalności zatrudnienia i przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Poniżej warte odnotowania przykłady działań szkoleniowych:

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu**

W marcu 2023 r. na terenie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbył się etap regionalny konkursu „Poznaj swoje prawa w pracy”, realizowany w ramach programu edukacyjnego Państwowej Inspekcji Pracy „Kultura bezpieczeństwa”. Udział w nim wzięło łącznie 33 uczestników z 17 szkół ponadpodstawowych.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie**

- o przeprowadzono 4 prelekcje dotyczące tematyki legalności zatrudnienia oraz handlu ludźmi dla uczniów ostatnich klas w następujących placówkach oświatowych:
- o Zespół Szkół nr 2 w Krasnymstawie – (1 szkolenie, 57 uczniów),
- o Zespół Szkół w Trawnikach – (2 szkolenia, 98 uczniów),
- o Zespół Szkół w Piaskach – (1 szkolenie, 66 uczniów).

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Bydgoszczy**

Działalność szkoleniowa i doradcza skierowana była przede wszystkim do obywateli Ukrainy – najliczniejszej grupy narodowościowej migrującej na teren województwa kujawsko – pomorskiego w celach zarobkowych:

- o inspektorzy pracy pełnili dwanaście dyżurów podczas, których udzielali porad prawnych;

- o w ramach programu „Kultura bezpieczeństwa” (1 szkolenie „Wejście młodych na rynek pracy. Legitna praca” Technikum Zespołu Szkół Budowlanych im. J. Gagarina w Bydgoszczy, 152 uczniów).

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie**

W dniu 31 maja 2023 r. w siedzibie **Centrum Wsparcia dla Uchodźców UNHCR w Rzeszowie** odbyło się spotkanie informacyjne dla obywateli Ukrainy w zakresie legalności pobytu i legalności zatrudnienia na terytorium RP, na którym:

- o omówiono zasady poszanowania praw cudzoziemców,
- o udostępniono nazwy instytucji oraz organizacji międzynarodowych zwalczających handel ludźmi oraz pracę niewolniczą,
- o przedstawiono zagadnienia dotyczące statusu pobytowego obywateli Ukrainy przebywających na terytorium RP, legalności pobytu oraz aspektów prawnych kontroli pobytu i kontroli legalności zatrudnienia,
- o przedstawiono kwestie dotyczące działań podejmowanych przez SG i PIP w zakresie zapobiegania i zwalczania zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej w związku z napływem do Polski uchodźców wojennych z Ukrainy,
- o zainteresowanym pracownik OIP udzielał porad prawnych w języku ukraińskim oraz rosyjskim.

Ponadto, w lipcu i sierpniu 2023 r. OIP w Rzeszowie przeprowadził cykl szkoleń dla uchodźców z Ukrainy przebywających w Fundacji Unitatem – Poland Welcomes, która od pierwszych dni wojny pomaga uchodźcom z Ukrainy. W jej dyspozycji znajdują się 4 duże ośrodki mieszczące się w pobliżu granicy z Ukrainą w południowo-wschodniej Polsce, w których przebywa około 500 uchodźców. W trakcie spotkań omówione zostały kwestie przepisów prawnych regulujących legalność zatrudnienia osób z Ukrainy w Polsce, z uwzględnieniem tematyki skutków nielegalnego zatrudnienia.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu**

W dniu 10 marca 2023 r. podczas poznańskich Targów Edukacyjnych pracownicy wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu popularyzowali tematykę ogólnopolskiego projektu „**Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego**”. **Stoisko PIP odwiedziło 40 osób** zainteresowanych projektem przeciwko handlowi ludźmi. Ponadto promowano kampanię informacyjno-edukacyjną „**Legitna Praca**” i program edukacyjny „**Kultura bezpieczeństwa**”.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Białymstoku**

Pracownicy OIP upowszechniali wiedzę nt. legalności zatrudnienia podczas dwóch plenerowych imprez masowych, których głównymi uczestnikami byli cudzoziemcy, tj.:

- pikniku integracyjnego zorganizowanego w dniu 4 czerwca 2023 r. przez **Fundację Okno na Wschód**. Uczestnikami pikniku byli obywatele Ukrainy oraz Białorusi, w szczególności osoby młode, wykonujące lub poszukujące pracy na terenie RP;
- festynu integracyjnego z okazji Dnia Niepodległości Ukrainy zorganizowanego w dniu 24 sierpnia 2023 r. w centrum Białegostoku przez Urząd Miejski w Białymstoku – uczestnikom udzielano porad prawnych z zakresu przepisów prawa pracy oraz legalności zatrudnienia.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie**

Zrealizował **trzecią edycję** akcji informacyjnej „**Patent na pierwszą pracę**”, adresowanej do uczniów, studentów i młodych ludzi podejmujących pierwsze zatrudnienia w okresie wakacji. **Kampania** tematyczna OIP Olsztyn **została doceniona m.in. przez Europejski Urząd ds. Pracy (ELA)**, który w 2023 r. **uhonorował Państwową Inspekcję Pracy** za ww. działania certyfikatem uznania. Łącznie w ramach akcji informacyjnej w 2023 r. pracownicy OIP rozdali osobom zainteresowanym **650 ulotek i broszur** dotyczących głównie stosunku pracy, jak również **udzielili 81 nieodpłatnych porad**. Wydarzenie było relacjonowane w mediach – Radio ESKA, Radio VOX FM, Radio MUZO FM, Radio ESKA Rock, Polskie Radio Olsztyn, Radio Plus Olsztyn, TVP 3 Olsztyn oraz Gazeta Olsztyńska

W dniu 19 września 2023 r. w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie odbyło się spotkanie informacyjne dla obywateli Ukrainy pn. „**Możliwości pobytu i zatrudnienia obywateli Ukrainy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego**”. Organizatorem wydarzenia był Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie. Z ramienia w spotkaniu uczestniczyła Koordynator Sekcji Legalności Zatrudnienia, która przedstawiła zagadnienia związane z legalnością zatrudnienia oraz powierzaniem pracy cudzoziemcom

na terenie RP oraz odpowiadała uczestnikom spotkania na pytania z zakresu legalności zatrudniania cudzoziemców i prawa pracy, a także przekazała ulotki i broszury PIP przeznaczone dla obywateli Ukrainy.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu**

5 czerwca 2023 r. w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Sielinku podczas Krajowych Dni Pola udzielano informacji dotyczących handlu ludźmi, prezentowano spoty reklamowe, prezentujące typowe zachowania związane z procederem handlu ludźmi. Stoisko PIP **odwiedziło 80 osób**.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie**

22 czerwca 2023 r. OIP w Szczecinie współorganizował z **Wojewódzkim Urzędem Pracy, Morskim Oddziałem Straży Granicznej i Komendą Wojewódzką Policji w Szczecinie** webinarium dotyczące handlu ludźmi. **Webinarium "Nie daj się sprzedać! Bezpieczeństwo znaczy więcej niż pieniądze"** adresowane był do szerokiej grupy odbiorców, wśród których znaleźli się dorośli, młodzież, przedsiębiorcy i zatrudnieni. Wśród pracodawców znajdowali się przedsiębiorcy działający w obszarze rekrutacji i udostępniania pracowników, prowadzący agencje zatrudnienia.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Gdańsku**

W ramach letniej akcji informacyjnej pn. „**Legitna praca**” pracownicy udzielali porad w punktach informacyjnych zlokalizowanych w: Gdańskim Urzędzie Pracy, Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Gdyni, Starostwie Powiatowym w Nowym Dworze Gdańskim, Powiatowym Urzędzie Pracy w Tczewie. Łącznie utworzono **6 stoisk** informacyjno-promocyjnych.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach**

Realizowano działania informacyjno – edukacyjne adresowane do młodzieży szkolnej, których tematyka dotyczyła zagrożeń związanych z handlem ludźmi, pracą przymusową i nielegalnym zatrudnieniem. **Liczba odbytych spotkań: 3** (z udziałem młodzieży szkolnej z klas III i IV) z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ostrowcu Świętokrzyskim i Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Zawichoście. Wskaźnik: **120 uczniów**.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Opolu**

W dniach 30 – 31 stycznia, 23 – 24 marca, 14 kwietnia oraz 7 czerwca 2023 r. przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Opolu, m.in. we współpracy z przedstawicielami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, Powiatowej Komendy Policji oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkół Zawodowych w Centrum Kształcenia Zawodowego Zespołu Placówek Oświatowych w Opolu, Zespołu Szkół w Ozimku, uczniami Szkoły Podstawowej w Chocianowicach i Gronowicach oraz szkół ponadpodstawowych na terenie województwa opolskiego. Wydarzenia realizowane były pod hasłem „Kultura bezpieczeństwa”, „Dni bezpieczeństwa”, „Handel ludźmi. Cyberprzemoc”, „Bezpieczeństwo nieletnich”, „Legitna Praca”, „Świadomy zawsze ubezpieczony”.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy we Wrocławiu**

W 2023 r. Okręgowy Inspektorat Pracy we Wrocławiu prowadził kampanię prewencyjno- informacyjną będącą kontynuacją rozpoczętej w 2022 r. ogólnopolskiej kampanii społecznej pn. „**Legitna praca**”, adresowanej do uczniów i studentów oraz młodych ludzi wchodzących na rynek pracy.

W oparciu o program edukacyjny „**Kultura bezpieczeństwa**”, zgodnie z harmonogramem działania Państwowej Inspekcji Pracy przeprowadzono **59 szkoleń oraz 7 spotkań** na których ogółem przeszkolono **2 888 osób** tj. 1) młodociani zatrudnieni w celu przygotowania zawodowego (216 osób); 2) OHP/młodociani zatrudnieni w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub/i w celu nauki zawodu (219 osób); 3) nauczyciele i inni (115 osób); 4) uczniowie i studenci (2 338 osób). Ponadto, w ramach kampanii „**Legitna praca**” na wniosek władz samorządowych przeprowadzono szereg szkoleń dla młodzieży, uczniów i studentów, a także prowadzono liczne działania informacyjne w ramach Dni Kariery, podczas Targów Pracy, Praktyk i Staży.

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Warszawie**

W 2023 r. Okręgowy Inspektorat Pracy w Warszawie realizował program „**Kultura Bezpieczeństwa**” przeznaczony dla studentów oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. W ramach programu poruszane były kwestie związane z pracą przymusową oraz nielegalnym zatrudnieniem. W 2023 r. odbyło się **11 spotkań**, w których wzięło udział **1 720 uczniów szkół** ponadpodstawowych oraz **750 studentów**.

Ponadto **Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich** przeprowadził w czerwcu 2023 r. 2 szkolenia nt. legalności zatrudnienia obywateli Ukrainy na terytorium RP. Poruszano również tematykę pracy przymusowej i handlu ludźmi. W szkoleniach łącznie wzięło udział 30 osób.

Zadanie II.3 realizowały także **urzędy pracy**, które przez cały rok na terenie wszystkich województw udostępniały osobom bezrobotnym i poszukującym pracy ulotki dotyczące tematyki handlu ludźmi. Ponadto na ekranach w budynkach powiatowych urzędów pracy wyświetlane były informacje, również w języku ukraińskim, jak nie stać się ofiarą handlu ludźmi oraz gdzie szukać wsparcia. Na terenie niektórych urzędów utworzono specjalne punkty informacyjno-doradcze. Na bieżąco prowadzone były również przez pośredników pracy rozmowy z klientami, podczas których były poruszane kwestie handlu ludźmi i zagrożeń jakie ze sobą niosą.

Powiatowe urzędy pracy prowadziły spotkania informacyjne z młodzieżą szkół średnich, podczas których doradcy zawodowi upowszechniali wiedzę na temat zagrożeń związanych z handlem ludźmi i nieostrożnym podejmowaniem aktywności zawodowej za granicą. Udostępniane były broszury, przewodniki, informacje i wskazówki. Informowano także młodzież o istnieniu i usługach sieci Eures.

Poniżej znajdują się przykładowe działania poruszające tematykę handlu ludźmi, przeprowadzone przez wybrane urzędy pracy:

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy

- o wraz z działaniami Wydziału EURES upowszechniał wiedzę nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy poprzez organizację 146 spotkań informacyjnych, w których uczestniczyło 2741 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Przemyślu

- o przeprowadzono ponadto 3 grupowe porady zawodowe w formie on-line dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy pn. „Do pracy – za granicę”. W zakresie tematycznym przedmiotowego działania ujęta została tematyka handlu ludźmi i zagrożeń związanych z wyjazdami za granicę i poszukiwaniem pracy.

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu

- o organizacja spotkań informacyjnych dla osób bezrobotnych, również osób bezrobotnych pochodzących z Ukrainy: liczba spotkań: 15, liczba uczestników: 151;
- o organizacja wydarzeń skierowanych do młodzieży szkolnej, m.in. spotkań, warsztatów, targów edukacyjnych. Liczba spotkań: 26, liczba uczestników: 661;
- o organizacja zajęć grupowych dla cudzoziemców i uchodźców wojennych przebywających w ośrodkach zakwaterowania zbiorowego na terenie działania PUP w Opolu na temat zasad rejestracji w urzędzie, form wsparcia realizowanych przez PUP, bezpieczeństwa podejmowania pracy. Liczba spotkań: 7, liczba uczestników: 104.

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku:

- o we współpracy z Komendą Miejską Policji w Białymstoku, Sejnach i Suwałkach zorganizował łącznie 32 spotkania informacyjnych skierowane do osób zainteresowanych podjęciem pracy za granicą, w tym młodzieży, na temat bezpiecznych wyjazdów za granicę, usług EURES, sytuacji na polskim i europejskim rynku pracy i handlu ludźmi, w których wzięło udział łącznie 1 360 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Aleksandrowie Kujawskim

- o w partnerstwie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu w dniu 21 kwietnia 2023r. zorganizował „**Powiatowe Targi Pracy, Szkół i Zawodów**”. Celem tego wydarzenia była promocja zatrudnienia wśród uczniów i mieszkańców powiatu aleksandrowskiego.

Działanie realizowane były również przez urzędy wojewódzkie, m.in.:

Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim:

- o 18 października zorganizowano **konkurs** pn. „**NIE bądź ofiarą Handlu Ludźmi**” w ramach obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu. Konkurs kierowany był do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych województwa lubuskiego i dotyczył przygotowania plakatu. Celem konkursu było rozpropagowanie zjawiska handlu ludźmi wśród uczniów szkół ponadpodstawowych oraz zwrócenie uwagi na problemy związane ze zjawiskiem

handlu ludźmi wśród mieszkańców województwa lubuskiego. Do LUW wpłynęły 82 prace. Komisja wyłoniła 4 laureatów oraz przyznała 4 wyróżnienia.

Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku

- o organizacja w dniu 22 marca 2023 r. konferencji pn. „**Przeciwdziałanie Handlowi Ludźmi-bezpieczeństwo młodzieży**” Wydarzenie skierowane do skierowanej do pedagogów i wychowawców młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz starszych klas szkół podstawowych województwa podlaskiego (103 uczestników oraz 70 uczestników on-line).

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu

- o w dniu 21 września 2023 r. Wydział Spraw Cudzoziemców zorganizował Dzień Otwarty dla Cudzoziemców w ramach którego zainteresowane osoby mogły zapoznać się z tematyką zapobiegania handlowi ludźmi – Wojewódzki Zespół do spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi miał zapewnione swoje stanowisko, a także uzyskać pomoc w punktach obsługi organów i instytucji, które brały udział w tym wydarzeniu.

Podkarpacka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy:

- o Upowszechnienie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy poprzez organizację spotkań informacyjnych. Zrealizowano 6 spotkań informacyjno-szkoleniowych dla 97 uczniów; w ramach promocji usług EURES Europejskich Służb Zatrudnienia OHP – propagujących mobilność zawodową w UE EOG oraz przeciwdziałanie handlowi ludźmi.
- o Miejsca i terminy realizacji spotkań: 08.02 - 14 osób ZSP Nr. 3 w Łańcucie, 09.02. - 20 osób ZSP Nr. 3 w Łańcucie, 17.04. - 15 osób, ZSP Nr. 3 w Rzeszowie, 18.04. - 18 osób ZSP Nr. 3 w Rzeszowie, 13.08. -10 osób, Młodzieżowe Biuro Pracy w Rzeszowie, 21.08. - 20 osób, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Rzeszowie.

Powyższe zadanie realizowane było również przez kuratoria oświaty, które podejmowały m.in. następujące działania:

• Kuratorium Oświaty we Wrocławiu

- o zamieszczenie na stronie <https://www.kuratorium.wroclaw.pl/procedura-postepowania-na-wypadek-ujawnienia-ofiary-lub-domniemanej-ofiary-handlu-ludzmi/> oraz dystrybucja drogą elektroniczną, polegająca na rozesłaniu do wszystkich szkół i placówek na terenie Dolnego Śląska materiałów informacyjno-edukacyjnych, do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów o sposobach i zakresie wsparcia udzielanego małoletnim ofiarom handlu ludźmi,
- o wskazanie danych adresowych instytucji pomocowych, przedstawienie materiałów informacyjnych oraz publikacji tematycznie dotyczących problemu handlu ludźmi, kierowanych do uczniów i kadry dydaktycznej,
- o wytyczne dla osób wyjeżdżających lub planujących wyjazd za granicę kraju.

• Kuratorium Oświaty w Olsztynie

- o w ramach działań profilaktycznych dyrektorom szkół i przedszkoli, do których uczęszczają dzieci cudzoziemców przekazano 30 egzemplarzy ulotek prewencyjnych w wersji językowej hiszpańsko-angielskiej;
- o na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Olsztynie zamieszczono informację na temat krajowych eliminacji do konkursu „Europejska Nagroda w Dziedzinie Zapobiegania Przestępczości” (ECPA).

• Kuratorium Oświaty w Lublinie

- o organizowano projekcje filmów wśród młodzieży szkolnej oraz rodziców;
- o kolportowano materiały z kampanii społecznych "Nie odwracaj wzroku!", "Dzieci nie są na sprzedaż" oraz promowano strony internetowe fundacji „La Strada”, Krajowego Centrum Interwencyjno –Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi oraz stron Komendy Głównej Policji;
- o organizowano zajęcia oraz spotkania z rodzicami uczniów, w tym zajęcia z wychowawcami ukierunkowane na problematykę handlu ludźmi;
- o upowszechniano wiedzę o zagrożeniach wśród rodziców i nauczycieli – 183 dyrektorów szkół ponadpodstawowych w województwie lubelskim zostało zobowiązanych przez Kuratora Oświaty w Lublinie do podjęcia działań na celu upowszechniania wiedzy na temat handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej;

- Przygotowanie gazetek ściennych o tematyce: „Handel ludźmi – przestępczy proceder będący współczesną formą niewolnictwa”, „Europejski Dzień Przeciwko Handlowi Ludźmi”, „Zanim wyjedziesz do pracy”, „Zadbaj o swoje bezpieczeństwo. Zagranica to także nieuczciwi pracodawcy, wyzysk, handel ludźmi!”, „Nie ufaj bezGRANICZnie, nie stań się żywym towarem”;
  - zorganizowano wystawę prac plastycznych dotyczącą handlu ludźmi;
  - nadawano audycje dotyczące handlu ludźmi przez radiowęzeł szkolny;
  - organizowano apele przez Samorząd Uczniowski na temat „Handel ludźmi – współczesne niewolnictwo”, „Spędź bezpieczne ferie/wakacje”.
- **Kuratorium Oświaty w Warszawie**
    - monitoring realizacji działań szkoleniowo-informacyjnych wśród młodzieży szkolnej na temat zjawiska handlu ludźmi zawartych w KPD poprzez przesłanie formularza on-line do szkół województwa mazowieckiego.

Ponadto kuratorzy oświaty zwracali się do dyrektorów szkół z apelem o przekazanie uczniom informacji na temat zagrożeń i niebezpieczeństw związanych z handlem ludźmi i nieostrożnym podejmowaniem aktywności za granicą.

Działania polegające na upowszechnianiu wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej oraz osób poszukujących pracy realizowały w 2023 r. również placówki naukowo-dydaktyczne, takie jak **Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego**, który w ramach zajęć dydaktycznych przeprowadził **6 spotkań edukacyjnych** dla łącznej liczby **96 osób**, mających na celu przygotowanie przyszłej kadry pedagogicznej placówek oświatowych oraz pracowników socjalnych do pracy z osobami wykluczonymi społecznie potencjalnie narażonymi na różne formy wykorzystania m.in. do pracy przymusowej. Zajęcia nakierowane były na zdobycie i pogłębienie wiedzy oraz nabycie praktycznych umiejętności z zakresu: rozpoznawania i przeciwdziałania działaniom ryzykownym, znajomości praw pracowniczych, współczesnych zagrożeń na rynku pracy oraz w funkcjonowaniu psychospołecznym w kontekście handlu ludźmi.

W **Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego** realizowano spotkania w ramach zajęć dydaktycznych prowadzonych wśród studentów kierunków pedagogicznych i pracy socjalnej oraz w ramach spotkań otwartych dla wszystkich zainteresowanych. Podczas zajęć zapoznano uczestników z działaniami i metodami pracy **berlińskiej organizacji SOLWODI** bezpośrednio pomagającej ofiarom handlu ludźmi. W ramach tego działania odbyły się 2 wydarzenia:

- wizyta dydaktyczno - studyjna, w dniach 9-10 października 2023 r. w Berlinie,
- seminarium naukowe pn. „The impact of socio-political changes in the Middle east countries on Migration” zrealizowane 16 listopada 2023 r. Szczecin nadawane w trybie on-line.

Miernik: liczba zorganizowanych wydarzeń: 2, uczestniczyło łącznie -56 osób

Wśród zaangażowanych w realizację zadania podmiotów wymienić można **m.in. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu**, który zorganizował spotkanie na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi z 18 – osobową grupą młodzieży uczęszczającej do szkoły ponadpodstawowej w Zamościu. Podczas spotkania zaprezentowano materiały filmowe dotyczące problematyki handlu ludźmi. Celem spotkania było przekazanie słuchaczom podstawowych informacji charakteryzujących handel ludźmi, sposobów przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz możliwości szukania pomocy wśród instytucji.

Również **funkcjonariusze Straży Miejskiej w Krakowie** przeprowadzili **240 godzin zajęć** profilaktycznych dla uczniów szkół ponadpodstawowych, w trakcie których przedstawili obowiązujące przepisy, zakres odpowiedzialności i aktualne zagrożenia jak też sposoby ich unikania. Jednym z omawianych zagadnień było zagrożenie handlem ludźmi. **70 zajęć** zostało poświęconych wyłącznie problematyce związanej z handlem ludźmi.

Funkcjonariusze Straży Granicznej także angażowali się w upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi. Przykładem są działania Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu, którego przedstawiciele przeprowadzili prelekcję w Zespole Szkół Nr 4 w Olkuszach dla ok. 60 uczniów oraz spotkanie w Zespole Szkół Prywatnych "Betlejem" w Zakopanem, na którym omówiono z młodzieżą (ok. 200 osób) zagrożenie przestępstwem handlu ludźmi.

Ponadto **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie** przeprowadziło następujące działania:

- 21 kwietnia 2023 r. z okazji zorganizowanych wojewódzkich międzyszkolnych zawodach pierwszej pomocy w I Liceum Ogólnokształcącym w Kolnie zostały udostępnione i przekazane uczniom ulotki informacyjne dotyczące zjawiska handlu ludźmi,
- 18 października 2023 r. – spotkanie z uczniami 3 klas w I Liceum Ogólnokształcącym im Adama Mickiewicza w Kolnie razem z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Kolnie na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi,
- 19 października 2023 r. spotkanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie razem z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Kolnie na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Realizację zadania II.3 realizowały także **organizacje pozarządowe**. Fundacja **La Strada** przeprowadziła następujące spotkania: ze studentkami pedagogiki resocjalizacyjnej Akademii Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu (15 osób), cykl warsztatów „Przeciwdziałanie handlowi ludźmi” dla uchodźczyń z Ukrainy we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci (6 spotkań, uczestniczyło ok. 10 kobiet), spotkanie „Przeciwdziałanie handlowi ludźmi i manipulacji” z uchodźczyniami z Ukrainy w Toruniu we współpracy z Fundacją Nie tylko Matka Polka (15 osób), zajęcia ze studentami Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego (ok. 40 osób), zajęcia z uczniami Liceum Zawodowego nr 17 w Warszawie (ok. 120 osób), zajęcia z młodzieżą w internacie Zespołu Szkół Gastronomicznych w Warszawie (25 osób), zajęcia z uczniami LO im Batalionu Zośka w Warszawie (ok. 120 osób), zajęcia z uczniami Zespołu Szkół nr 1 w Górze Kalwarii (ok. 300 osób), spotkanie ze studentami resocjalizacji i pracy socjalnej Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie oraz Christelijke Hogeschool z Ede, w Holandii (25 osób), wykład dla uczestników Letniej Szkoły Wyszehradzkiej, Stowarzyszenie Willa Decjusza w Krakowie (ok. 30 osób), zajęcia w MOW „Dom na szlaku” w Żatuskowie (ok. 40 dziewcząt), zajęcia dla uczniów i wychowanków wrocławskich szkół ponadpodstawowych i młodzieżowych ośrodków wychowawczych w Dolnośląskim Centrum Filmowym (ok. 200 osób). Wykorzystano materiały wideo, które powstały w ramach projektu Galeria Anty Modern Slavery, wykład dla młodzieży Zespołu Szkół nr. 4 w Olkuszu, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, spotkanie z mieszkańcami Bielska Białej w Klubie Tygodnika Powszechnego (ok. 20 osób), wykład dla studentów psychologii Menadżerskiej Akademii Nauk Stosowanych W Warszawie (ok. 40 osób).

Fundacja Light House przeprowadziła łącznie **59 wykładów** w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych dla łącznej liczby uczniów uczestników wynoszącej **1 649 uczniów**.

Armia Zbawienia prowadziła m.in.: warsztaty prewencyjne dla młodzieży (Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 6 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 211 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 73 w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 221 w Warszawie), warsztaty prewencyjne dla kobiet z Ukrainy (2 szkolenia), szkolenia dla pracowników socjalnych (3 szkolenia), przeprowadzenie akcji ulicznej „Człowiek to nie towar” (Warszawa, Praga Północ), konsultacje informacyjne/prewencyjne w biurze Armii Zbawienia (56 osób), weryfikacja ofert pracy w biurze Armii Zbawienia (123 osoby) oraz zorganizowanie Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi w Centrum Wielokulturowym w Warszawie.

II.4 Organizacja obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi m. in. w szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Straży Granicznej oraz KWP/KSP, a także podległych im jednostkach organizacyjnych Policji oraz wśród młodzieży szkolnej, jak również organizacja konferencji

Odpoowiedzialni za realizację: członkowie Zespołu, Wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz szkoły Policji i Straży Granicznej.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba wydarzeń/liczba uczestników – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń, kampanii czy inicjatyw szkoleniowych.

W 2023 r. MSWiA z okazji Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w okresie od 16 października do 2 listopada do 2023 r. przeprowadziło **kampanię informacyjno-edukacyjną w Internecie** mającą na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska handlu ludźmi, w szczególności z obszaru wykorzystania w pracy przymusowej. Szczegóły nt. wydarzenia, patrz działania II.1.

Działania Policji z okazji Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi:

- W szkołach policyjnych podjęto działania szkoleniowe i informacyjne mające na celu poszerzenie wiedzy słuchaczy, studentów i kadry dydaktycznej na temat zjawiska handlu ludźmi, m.in.: 18 października 2023 r. wygłoszono wykłady otwarte na tematy „Przeciwdziałanie i zwalczanie handlu ludźmi w Kosowie – kontekst prawnomiędzynarodowy” oraz „Współczesne formy handlu ludźmi i ich zwalczanie”,

Miernik: liczba wydarzeń 1/ liczba uczestników 250

- **w Szkole Policji w Pile**

- dwa spotkania na temat: „Współczesne formy handlu ludźmi” przeznaczone dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego oraz uczestników kursów specjalistycznych oraz skierowane do nauczycieli policyjnych Zakładu Prawa i Kryminalistyki Szkoły Policji w Pile;
- w 2023 r. odbywały się trzy edycje kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania handlu ludźmi. W trakcie szkoleń słuchacze m.in. nabywali wiedzę praktyczną oraz teoretyczną z zakresu handlu ludźmi, omawiali istotę przestępstwa stypizowanego w kodeksie karnym wraz z przestępstwami powiązаныmi, poznali elementy pracy operacyjnej oraz taktykę postępowania z ofiarami handlu ludźmi;
- w zakresie ochrony i wsparcia ofiar przemocy ze względu na płeć oraz przemocy seksualnej w konfliktach zbrojnych Szkoła Policji w Pile, wychodząc naprzeciw problematyce szeroko pojmowanego zjawiska wtórnej wiktymizacji i respektowania praw osób pokrzywdzonych realizowała w dniach 23 - 27 października 2023 r. międzynarodowy kurs CEPOL 58/2023 Police **Cooperation in Addressing a High Influx of Displaced Populations and Migrants**, którego tematyka dotyczyła współpracy policyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dużego napływu uchodźców i imigrantów. Tematyka kursu dotyczyła aspektów związanych z problematyką rozwiązywania problemów dużego napływu uchodźców i imigrantów, co stanowi jedno z najważniejszych wyzwań dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie. Wśród uczestników kursu byli przedstawiciele państw takich jak: Malta, Francja, Chorwacja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Holandia, Niemcy, Finlandia, Włochy, Czechy, Portugalia, Belgia, Turcja, Litwa, Łotwa, Bułgaria, Rumunia, Węgry, którzy uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez ekspertów reprezentujących: CEPOL, EUROPOL, Agencję UE ds. Azylu, Komisję Europejską, FRONTEX oraz Komendę Główną Policji. W trakcie kursu omawiane były m.in. kwestie związane z doświadczeniem Polski w zakresie wymiany informacji oraz zwalczania przestępczości zorganizowanej, roli organizacji pozarządowych we współpracy z Policją w przypadku napływu dużej liczby ludności, a jednym z głównych tematów omawianych w trakcie wykładu była problematyka handlu ludźmi. Podczas spotkania omawiano m.in. współpracę Policji z organizacjami pozarządowymi oraz ich rolę w aspekcie migracji, międzynarodowej współpracy Policji czy postępowania z migrantami oraz zagrożeń jakie zjawisko ze sobą niesie – w tym handlu ludźmi.

Miernik: liczba wydarzeń 5

- **w Szkole Policji w Katowicach**

- W celu popularyzowania Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, jak również działań informacyjnych w zakresie samej istoty problematyki handlu ludźmi, zostały zrealizowane następujące zadania:
- w dniu 30 lipca 2023 r. zamieszczono na stronie internetowej Szkoły Policji w Katowicach informację w związku z obchodami Światowego Dnia Walki z Handlem Ludźmi;
- w dniu 17 października 2023 r. wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej Szkoły Policji w Katowicach przeprowadzili prelekcję dla słuchaczy z zakresu wykrywania handlu ludźmi;
- w dniach 17–18 października 2023 r. w ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, rozpropagowano informację dotyczącą zjawiska handlu ludźmi wśród kadry kierowniczej, dydaktycznej oraz słuchaczy szkoleń zawodowych i kursów specjalistycznych m.in. poprzez zamieszczenie w tym zakresie materiałów na tablicach informacyjnych znajdujących się w budynkach dydaktycznych, a także pododdziałach szkolnych;
- w dniu 18 października 2023 r. zamieszczono na stronie internetowej Szkoły Policji w Katowicach informację o obchodach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi oraz z przeprowadzonego w tym zakresie szkolenia dla słuchaczy;
- nauczyciele policyjni podczas prowadzenia zajęć dla każdego szkolenia zawodowego podstawowego omawiali ustawowe znamiona przestępstw przeciwko wolności, wolności seksualnej i obyczajności, w tym między innymi w zakresie przestępstwa handlu ludźmi.

Miernik: liczba wydarzeń 6

• w Szkole Policji w Słupsku

- z okazji obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w dniu 17 i 19 października 2023 r. dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego przeprowadzony został wykład nt. Handel ludźmi w Polsce. Podczas wykładu m.in. dokonano charakterystyki tego zjawiska w Polsce, przedstawiono różne formy "wykorzystania ofiar, grupy ryzyka, a także organizację systemu walki z tym procederem w Polsce oraz instytucje zaangażowane w system jego zwalczania i zapobiegania. Udział w tych wykładach łącznie wzięło 310 słuchaczy;
- informacja na temat obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi odczytana została na apelu porannym, w którym biorą udział słuchacze wszystkich szkoleń i kursów specjalistycznych, a okolicznościowy plakat został umieszczony w widocznych miejscach na bloku dydaktycznym Szkoły oraz rozesłany do wszystkich komórek organizacyjnych Szkoły. Ponadto do wszystkich komórek rozpowszechniono materiał informacyjny dotyczący problematyki handlu ludźmi, a informacja o obchodach umieszczona została na stronie internetowej Szkoły.

Miernik: liczba wydarzeń 3/liczba uczestników 310

• w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

- wykład 11 października 2023 r. „Zwalczania przestępstwa handlu ludźmi i przestępstw; z nim powiązanych- aspekty prawne”.
- wykład 19 października 2023 r. "Zwalczania przestępstwa handlu ludźmi i przestępstw z nim powiązanych- aspekty praktyczne”.
- Wydział Wydawnictw i Poligrafii opracował graficznie i wydrukował plakaty informujące o wykładach dla słuchaczy CSP, które zostały rozpropagowane, a na stronie internetowej oraz profilu na Facebooku szkoły pojawił się komunikat dotyczący wspomnianych wykładów. Wykłady miały za zadanie podnoszenie świadomości w obszarze zjawiska handlu ludźmi, wsparcia ofiar tego przestępstwa oraz poprawę skuteczności działania służb;
- w trakcie szkolenia zawodowego podstawowego omawiane były ustawowe znamiona wybranych przestępstw przeciwko wolności w tym handel ludźmi, wolności seksualnej i obyczajności;
- podczas odpraw służbowych z kadrą kierowniczą i dydaktyczną Centrum omawiane były i przypomniane przepisy dotyczące problematyki handlu ludźmi;
- w ramach spotkań profilaktycznych, które przeprowadzali policjanci CSP w Legionowie, na zewnątrz szkoły, ze społeczeństwem (szczególnie z młodzieżą) poruszany był m.in. temat handlu ludźmi;
- w roku 2023 w numerze 1–2/2023 czasopisma Centrum Szkolenia Policji w Legionowie „Kwartalnik Policyjny”, opublikowany został artykuł – Prawa ofiar w kontekście zapobiegania zjawisku wtórnej wiktymizacji autorstwa Marka Maliszewskiego i Piotra Lewandowskiego, poruszający również problematykę wiktymizacji ofiar handlu ludźmi.

• KGP (miernik: 1 wydarzenie/250 uczestników)

- z okazji Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi w Akademii Mazowieckiej w Płocku odbyła się konferencja, której partnerem merytorycznym oraz prelegentami byli funkcjonariusze Biura Prewencji oraz Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji. Celem konferencji było zwiększenie wrażliwości społecznej oraz promowanie powszechnych umiejętności identyfikacji ofiar procederu handlu ludźmi. Podczas konferencji odbyły się wykłady edukacyjne oraz spektakl w konwencji teatr forum. W wydarzeniu wzięło udział 250 osób.

• KWP Białystok (miernik: 48 wydarzeń/1 425 uczestników)

• KWP Bydgoszcz (miernik: 7 wydarzeń/398 uczestników, 1 wydarzenie w ramach Światowego Dnia Walki z Handlem Ludźmi)

- w ramach Światowego Dnia Walki z Handlem Ludźmi w Powiatowym Urzędzie Pracy w Inowrocławiu, w urzędach miast i gmin oraz na ekranach wielkoformatowych wyświetlono spot profilaktyczny kampanii „Stop Handlowi Ludźmi” – KPP Inowrocław;
- w ramach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu na terenie garnizonu kujawsko-pomorskiego przeprowadzono spotkania informacyjne z młodzieżą (KPP Chełmno, KMP Toruń), przekazano ulotki informacyjne dotyczące zjawiska handlu ludźmi osobom poszukującym zatrudnienia (KPP Inowrocław).

• KWP Gdańsk (miernik: 28 wydarzeń/675 osób)

- działania informacyjne adresowane do uczniów szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych oraz grona pedagogicznego na temat handlu ludźmi;
- spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami, którzy zatrudniają obcokrajowców oraz z pracownikami firm dotyczące zagrożeń handlu ludźmi.
- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 131 spotkań/ 4 900 uczestników)**
- **KWP Katowice (miernik: 10 wydarzeń/ 305 uczestników)**
  - policjanci profilaktycy z garnizonu śląskiego przeprowadzili cykl 9 spotkań poświęconych tematyce handlu ludźmi dla uczniów szkół średnich, w tym jedno w Częstochowie;
  - policjant Wydziału Prewencji KWP w Katowicach na zaproszenie TVP 3 Katowice uczestniczył w programie pn. „Ktokolwiek widział ktokolwiek wie”, podczas którego został poruszony problem handlu ludźmi i jak się przed nim ustrzec. Również w programie został wykorzystany spot profilaktyczny przygotowany przez Wydział Prewencji KWP Katowice.
- **KWP Kielce (miernik: 15 wydarzeń/583 uczestników)**
  - na terenie garnizonu świętokrzyskiego funkcjonariusze Policji przeprowadzili 15 spotkań z młodzieżą, w których uczestniczyło 583 osoby.
- **KWP Kraków (miernik: 18 wydarzeń/505 uczestników)**
  - „Handel ludźmi – jak chronić dzieci i młodzież” – szkolenie warsztatowe zorganizowane w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczce, podczas którego pracownicy instytucji zostali zapoznani z najważniejszymi informacjami dotyczącymi problematyki związanej z handlem ludźmi, otrzymali również broszury oraz ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi – KWP Kraków;
  - spotkania z uczniami szkół podstawowych i ponadpodstawowych dotyczące problematyki handlu ludźmi – KPP Dąbrowa Tarnowska, KMP Nowy Sącz, KMP Nowy Targ, KPP Zakopane;
  - stanowisko informacyjno – profilaktyczne wystawione w Powiatowym Urzędzie Pracy w Miechowie – KPP Miechów.
- **KWP Lublin (miernik: 3 wydarzenia/108 uczestników)**
  - spotkanie ze studentami Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dotyczące problematyki handlu ludźmi – KMP Lublin;
  - w dniu 18 października 2023 roku Wydział Kryminalny Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie przeprowadził kampanię informacyjną na stronie internetowej KWP w Lublinie dotyczącą przestępstwa handlu ludźmi.
- **KWP Łódź (miernik: 30 wydarzeń/100 uczestników)**
  - stoiska informacyjne z ulotkami w jednostkach garnizonu łódzkiego;
  - dyżury policjantów z wydziałów prewencji i kryminalnych KMP/KPP, którzy udzielali wsparcia osobom zainteresowanym zagadnieniem handlu ludźmi.
- **KWP Olsztyn (miernik: 10 wydarzeń/315 uczestników)**

Warmińsko – mazurscy policjanci włączyli się w obchody Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, którego ideą jest propagowanie świadomości o zjawisku handlu ludźmi i odbyli szereg spotkań w szkołach i akcji uświadamiających czym jest handel ludźmi, m.in.:

  - spotkania z uczniami dotyczące problematyki handlu ludźmi – KWP Olsztyn, KPP Działdowo, KPP Ełk, KPP Szczytno;
  - akcja plenerowa dla mieszkańców Olsztyna uświadamiającą czym jest handel ludźmi i jak się przed nim ustrzec – KMP Olsztyn;
  - spotkanie z osobami planującymi poszukiwanie pracy za granicą w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mrągowie – KPP Mrągowo.
- **KWP Opole (miernik: 2 wydarzenia/320 uczestników)**
- **KWP Poznań (miernik: 49 wydarzeń/4 127 uczestników)**
  - konkurs dla uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych na stworzenie plakatu lub opowiadania pt. „Ludzie to nie towar” – KPP Gostyń;
  - działania prewencyjno-informacyjne ukierunkowane na zagrożenia handlu ludźmi, podczas których policjanci kontrolowali miejsca, gdzie może dochodzić do procederu żebractwa, przekazywali ulotki informacyjne oraz wskazywali na potencjalne zagrożenia – KMP Poznań;

- szkolenie dla pedagogów, pracowników ochrony zdrowia oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze Zbąszynia, podczas którego poruszano problematykę handlu ludźmi oraz wręczano materiały informacyjne w postaci ulotek oraz broszur – KPP Nowy Tomyśl;
- działania profilaktyczno-prewencyjne w Miejskim Domu Kultury w Kole mające na celu podniesienie świadomości młodzieży szkół średnich w zakresie zagrożeń procederem handlu ludźmi związanych z szukaniem i podejmowaniem zatrudnienia, w szczególności poza granicami kraju – KPP Koło;
- spotkanie profilaktyczne na terenie firmy Euro Doner w Zdunach zatrudniającej obcokrajowców, podczas którego przekazano informacje na temat rozpoznawania, wykrywania oraz zapobiegania przestępstwom handlu ludźmi, a także rozdawano ulotki, które zawierały informacje na ww. temat – KPP Krotoszyn;
- spotkania z uczniami najstarszych klas szkół ponadpodstawowych w ramach kampanii „Nie daj się kupić, nie jesteś na sprzedaż” – KPP Szamotuły;
- akcja profilaktyczna na terenie dworca kolejowego oraz autobusowego, podczas której rozpowszechniano materiały prewencyjne związane z przestępstwem handlu ludźmi – KMP Kalisz;
- „Handel ludźmi i zjawiska z nim powiązane” – zajęcia warsztatowe dla młodzieży – KPP Gniezno;
- działania informacyjno-edukacyjne zrealizowane wspólnie z funkcjonariuszami Straży Ochrony Kolei na terenie Dworca PKP w Krzyżu Wielkopolskim, podczas których funkcjonariusze rozmawiali z podróżującymi środkami komunikacji kolejowej o zjawisku handlu ludźmi – KPP Czarnków;
- **KWP zs. w Radomiu (miernik: 14 spotkań/ 1 612 uczestników)**
  - stoisko profilaktyczno-informacyjne podczas pikniku militarnego zorganizowanego przez 5MBOT – KPP Ciechanów;
  - spotkania z młodzieżą dotyczące problematyki handlu ludźmi – KPP Maków Mazowiecki, KPP Mława, KPP Ostrów Mazowiecka, KMP Płock.
- **KWP Szczecin (miernik: 12 wydarzeń/ 73 uczestników)**
  - spotkania z młodzieżą dotyczące problematyki handlu ludźmi - KPP Drawsko Pomorskie, KPP Kołobrzeg;
  - spotkanie „Twoje życie jest bezcenne – nie pozwól się sprzedać!”, w którym udział wzięła młodzież z klas hotelarskich i turystycznych z ZS nr 1 w Koszalinie. Podczas prelekcji przekazano uczniom informacje związane z procederem handlu ludźmi – definicję, metody werbowania osób, sposoby działania grup przestępczych, możliwości pomocy ofierze. Dyskutowano na temat sposobów unikania zagrożenia, konieczności sprawdzania ofert pracy i pracodawcy oraz zachowania ostrożności i ograniczonego zaufania do nowo poznanych osób. Wskazano co cechuje ofiarę handlu ludźmi, gdzie można szukać pomocy i jakie przysługują jej prawa. Zaprezentowano filmy obrazujące przestępczy proceder, w tym spoty promujące bezpieczne zachowania oraz wrażliwość na krzywdę innych. Przeprowadzono ćwiczenia warsztatowe dotyczące werbowania ofiary przez sprawców i metod uniknięcia zagrożenia – KMP Koszalin.
- **KWP Wrocław (106 wydarzeń/3 772 uczestników)**
  - debata ekspertów o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi w Przedstawicielstwie Regionalnym Komisji Europejskiej we Wrocławiu – KWP Wrocław; uczestnicy: m.in. Fundacja La Strada, Stowarzyszenia na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego NOMADA, główną osią debaty był handel ludźmi do pracy przymusowej. W debacie uczestniczyło 120 osób;
  - funkcjonariusze garnizonu dolnośląskiego przeprowadzili 86 zajęć edukacyjnych skierowanych do młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło 3 443 uczniów.
- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 1 spotkanie/ 40 uczestników)**
  - w ramach Obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu, w dniu 18 października 2023 r., 2 funkcjonariuszy KWP w Gorzowie Wlkp., wzięło udział w XII Posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, zorganizowanemu w siedzibie Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego przez Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, we współpracy z Wojewodą Lubuskim. Podczas spotkania odbyła się prezentacja zwycięskich prac konkursowych „Nie bądź ofiarą Handlu Ludźmi” oraz uroczyste wręczenie nagród przez Wojewodę Lubuskiego autorom prac, uczniom szkół średnich. Następnie prelegenci z Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Państwowej Inspekcji Pracy omówili prezentacje związane z problematyką handlu ludźmi. W posiedzeniu wzięło udział około 40 osób, przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej,

powiatowych centrów pomocy rodzinie w woj. lubuskim, Policji lubuskiej, Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim, Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, Służby Celnej oraz starostw powiatowych woj. Lubuskiego.

- **KWP Rzeszów**
  - na stronach podległych jednostek umieszczono informacje dotyczące przedmiotowego zagadnienia z jego omówieniem, instytucjami udzielających pomocy w przypadku wystąpienia zagrożenia z punktu widzenia ofiary wraz z ich adresami oraz numerami kontaktowymi.
- **KSP**
  - z okazji przypadającego w dniu 18 października 2022 r. Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi na stronach internetowych komend rejonowych/powiatowych oraz Komendy Stołecznej Policji zamieszczone zostały informacje dotyczące przedmiotowego zagadnienia oraz adresy do instytucji pomocowych w przypadku zdarzenia, które może świadczyć o tym, że osoba jest ofiarą handlu ludźmi.
- **CBŚP**
  - w dniu 18 października 2023 r. zamieszczono na oficjalnej stronie internetowej Centralnego Biura Śledczego Policji informacje dotyczące procedury handlu ludźmi wraz z adresem skrzynki e-mailowej oraz numerem infolinii działającymi na szczeblu Komendy Głównej Policji, za pośrednictwem których można przekazać wszelkie informacje dotyczące tego przestępstwa oraz uzyskać poradę lub wsparcie.

PUP w Inowrocławiu Ponadto, w ramach Światowego Dnia Walki z Handlem Ludźmi w wybranych powiatowych komendach wyświetlano spot dot. kampanii „Stop Handlowi Ludźmi”, w urzędach miast i gmin. Spot jest również dostępny dla użytkowników platformy „Facebook”, którzy odwiedzają profil **PUP w Inowrocławiu**.

Działania **ośrodków szkoleniowych Straży Granicznej** w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi obejmowały:

- **Wyższa Szkoła Straży Granicznej w Koszalinie:**

Z okazji Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi WSSG wspólnie z Komendą Miejską Policji w Koszalinie zorganizowała wydarzenie pod nazwą „**Razem o handlu ludźmi**”. Przedsięwzięcie miało charakter informacyjno-profilaktyczny i skierowane było do młodzieży Zespołu Szkół nr 1 w Koszalinie. Szczególną uwagę poświęcono kwestiom związanym z bezpiecznym poszukiwaniem i podejmowaniem pracy za granicą przez młodych ludzi oraz budowaniu świadomości na temat zagrożeń związanych z wyjazdem poza granice kraju. Poruszano także kwestie dotyczące poszukiwania wiarygodnych pracodawców, źródeł werbunku, form handlu ludźmi oraz organizacji pozarządowych niosącym pomoc ofiarom handlu ludźmi. W spotkaniu udział wzięło **60 osób**.

Dodatkowo w związku z obchodami Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi WSSG zorganizowała przedsięwzięcie dla **200 funkcjonariuszy** Straży Granicznej pod nazwą **IV Maraton Wiedzy o Zjawisku Handlu Ludźmi**, w ramach którego wygłoszono wykład na temat zjawiska handlu ludźmi i metod jego zwalczania przez organy ścigania oraz przeprowadzono konkurs dla słuchaczy pod hasłem przewodnim: „**Praca Tak! Niewolnictwo Nie!**”.
- **Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie:**

Z okazji Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi CSSG przeprowadzono zajęcia dla **117 słuchaczy** ośrodka szkoleniowego, których celem było podniesienie wiedzy i świadomości na temat przestępstwa handlu ludźmi. W trakcie szkolenia omówiono definicję handlu ludźmi, zaprezentowano przykładowe obszary wykorzystania, wskazano organy uprawnione do ścigania tego rodzaju przestępstwa, omówiono wachlarz możliwych działań wymierzonych w proceder handlu ludźmi, a także szczególną uwagę poświęcono charakterystyce potencjalnych ofiar handlu ludźmi, z uwzględnieniem predestynacji wiktymologicznej.
- **Jednostki organizacyjne Straży Granicznej:**

Funkcjonariusze Placówki Straży Granicznej w Augustowie wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Grajewie w ramach obchodów Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi przeprowadzili warsztaty dla uczniów klas maturalnych pod hasłem „**Ludzie to nie towar**”.

Ponadto:

Pomorski Wojewódzki Zespół ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

W ramach obchodów XVII Europejskiego Dnia Walki przeciwko Handlowi Ludźmi na stronach internetowych instytucji, których przedstawiciele są członkami Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, zamieszczone zostały treści związane z identyfikacją zjawiska handlu ludźmi oraz jego przeciwdziałaniem. Przedmiotowe informacje zostały zamieszczone m.in. na stronach internetowych. Co więcej, w ramach współpracy z Zespołem **lokalne media tj. Dziennik Bałtycki i Gazeta Internetowa netka.gda.pl opublikowały artykuły dotyczące zjawiska handlu ludźmi i związanych z nim zagrożeń**. Członkowie Zespołu uczestniczyli w **nagraniach audycji w: „Radio Gdańsk” pt. „Handel ludźmi to wciąż poważny problem. Świadomość zagrożenia jest jednak cały czas niska”**. Omawiano sprawy dotyczące współczesnych metod werbunku, skali zjawiska handlu ludźmi w Polsce i na świecie oraz inicjatyw podejmowanych przez Pomorski Wojewódzki Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi w jego głównych obszarach wykorzystania.

Tego dnia Przewodniczący Zespołu kmdr ppor. SG dr Robert Mroczek na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy wygłosił wykład poświęcony przeciwdziałaniu handlowi ludźmi i jego zwalczaniu. W spotkaniu naukowym wzięło udział blisko 150 studentów i naukowców Uczelni. Ponadto członkowie Zespołu współprowadzili 3 spotkania informacyjne dla młodzieży z Zespołu Szkół Chłodniczych i Elektronicznych w Gdyni – łącznie w zdarzeniach wzięło udział **76 uczniów**. Celem nadrzędnym przeprowadzonych spotkań było przekazanie informacji o zjawisku handlu ludźmi oraz o usługach EURES, zasadach bezpiecznego przygotowania się do wyjazdu do pracy zagranicę, kolportaż ulotek i materiałów informacyjnych.

Podkarpacka Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy:

W dniu 18 października 2023 r. w Ośrodku Szkolenia i Wychowania Młodzieży w Iwoniczu obchodzone Europejski Dzień Walki z Handlem Ludźmi w ramach usług EURES OHP - Europejskich Służb Zatrudnienia. Zorganizowano działania informacyjno-edukacyjne dla kadry opiekuńczo-wychowawczej i ich podopiecznych z jednostek OHP w celu poszerzenia wiedzy w przedmiotowym zakresie oraz podejmowaniu działań prewencyjno edukacyjnych wśród młodzieży.

Fundacja La Strada w dniu 8 października 2023 r. zorganizowała spotkanie i prezentację pn. „Nowe oblicza handlu ludźmi” skierowaną do przedstawicieli biznesu. Podobne spotkanie zorganizowano 30 lipca (Światowy dzień walki z handlem ludźmi).

Fundacja Light House w ramach obchodów Europejskiego Dnia Walki przeciwko Handlowi Ludźmi przeprowadziła serię wykładów uświadamiających w szkołach ponadpodstawowych: Program edukacyjny „Exit Tour”.

Armia Zbawienia w dniu obchodów zorganizowała imprezę filmową, która odbyła się w Centrum Wielokulturowym w Warszawie.

II.5 Promowanie i wdrażanie Kodeksu Postępowania (Code of Conduct) mającego na celu ochronę dzieci przed komercyjnym wykorzystaniem seksualnym w turystyce

Odpo**owiedzialni za realizację:** Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przy wsparciu Komendy Głównej Policji i Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

Termin: 2023 r.

Mierniki: 6 obiektów w których przeprowadzono szkolenia dla łącznej liczby 67 osób.

Od początku 2023 r. podjęto kilka działań w zakresie standardów ochrony dzieci (the code of conduct) wprowadzonych w turystyce i hotelarstwie.

Prawnicy Fundacji na początku stycznia 2023 tv przeprowadzili analizę aktualnych przepisów, które dotyczą i mogą zapewnić bezpieczeństwo dzieci w turystyce. Propozycje zmian we wspomnianych przepisach zostały zaproponowane i przesłane do Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach zgłoszenia zmian do istniejących ustaw z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych oraz Ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności. Zmiany te miały wprowadzić obowiązek weryfikacji tożsamości dziecka i dorosłego w celu ustalenia

relacji pomiędzy nimi. Jest to pierwsza z czynności, jakie powinien wykonać pracownik hotelu, aby móc wykluczyć podejrzenie o zamiarze skrzywdzenia dziecka przez osobę dorosłą.

Przeprowadzono również badania w celu sprawdzenia, jaka jest wiedza na temat procedur ochrony dzieci w hotelach i obiektach noclegowych, ile hoteli i obiektów noclegowych już wprowadziło procedury w swoich obiektach, a ile jest w trakcie ich wdrażania. Dzięki współpracy pomiędzy Izbą Gospodarczą Hotelarstwa Polskiego (IGHP) i FDDS, przeprowadzono ankietę, której wyniki wykazały, że 21,2% hoteli już wprowadziło procedury, 27,3% jest w trakcie ich wdrażania, a 15,9% jeszcze o nich nie słyszało (odpowiedzi ze 132 obiektów). Wyniki pokazują, że mimo, iż rozpowszechnianie informacji o procedurach miało szeroki zasięg, nadal istnieje potrzeba promowania tej wiedzy, aby dotrzeć do większej liczby hoteli i obiektów noclegowych w Polsce. Dzięki inicjatywie i współpracy FDDS z branżą hotelarską, kilka hoteli zgłosiło potrzebę przeszkolenia pracowników z zakresu standardów ochrony dzieci w turystyce i podróży.

Szkolenia zrealizowane w 2023 r:

1. Ibis Kraków Stare Miasto
2. Ibis Budget Kraków Stare Miasto
3. Novotel Kraków Centrum
4. Ibis Kraków Centrum
5. Mercure Poznań Centrum
6. Novotel Warszawa

Łączna liczba przeszkolonych uczestników: **67 osób**

Podczas szkoleń przekazano wiedzę o tym jak reagować, gdy istnieje ryzyko, że dziecku dzieje się krzywda lub jest podejrzenie, że jest ofiarą handlu ludźmi. Każdy z hoteli, biorący udział w szkoleniu otrzymał certyfikat, który został umieszczony w widocznym dla gości miejscu, aby zaprezentować wdrożone standardy.

W I kw. 2023 r. przeprowadzono **3 webinary** dotyczące wdrażania procedur ochrony dzieci w branży turystycznej. Webinary miały charakter otwarty i przeznaczone były dla pracowników obiektów hotelarskich, w tym hoteli, moteli, hosteli, ośrodków wypoczynkowych i in. W webinarach uczestniczyły łącznie **103 osoby**.

Wejście w życie ustawy o ochronie małoletnich w Polsce nałożyło obowiązek wprowadzenia Standardów Ochrony Dzieci we wszystkich obiektach turystycznych. Ta zmiana prawna w istotny sposób wpłynęła na działania Fundacji. Jednym z priorytetów było ponowne przeanalizowanie istniejących materiałów edukacyjnych oraz wzoru procedur ochrony dzieci pod kątem spełniania wymogów ustawy. FDDS (dział prawny i merytoryczny Standardów Ochrony Dzieci) opracowało nowe zapisy dokumentu, które zostały zaprezentowane podczas spotkania grupy eksperckiej branży hotelarskiej w dniu 25 października 2023 r. W spotkaniu wzięli udział również przedstawiciele IGHP oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki (Departament turystyki). Podczas spotkania zgłoszono wątpliwości natury prawnej, uniemożliwiające wdrożenie zapisów ustawy min. identyfikacja osoby dorosłej i dziecka, z którym melduje się do hotelu – weryfikacja dokumentu tożsamości dziecka. W Polsce opiekunowie prawni nie mają obowiązku wyrobienia dokumentów tożsamości dziecka, wątpliwości budzą również zapisy RODO i wymów okazania dokumentu tożsamości. Dodatkowo wątpliwości budzi weryfikacja karalności pracowników hotelu, kiedy personel stanowią pracownicy pochodzące spoza Polski, co utrudnia ich weryfikację (Ukraina, Kazachstan, Białoruś, itp.). Podczas spotkania ustalono, że powyższe kwestie wymagają wyjaśnień na poziomie ministerialnym, gdzie powstały zapisy ustawy o ochronie małoletnich. W trakcie spotkania podkreślono kwestie ryzyka handlu ludźmi w kontekście dzieci, zwłaszcza w obliczu wojny w Ukrainie.

W ramach działań informacyjnych w grudniu 2023 r. informacja o ustawie oraz o pracach grupy eksperckiej nad nowymi procedurami ochrony dzieci została wysłana do członków IGHP (**ponad 600 hoteli zrzeszonych**) oraz do bazy obiektów turystycznych, którą przygotowała FDDS (**ok. 3000 rekordów**).

W ramach współpracy z organizacją UNICEF Fundacja kontynuowała webinaria dla polskich i ukraińskich pracowników punktów Blue Dots dla uchodźców oraz miejsc integracji Spilno Hub w całej Polsce. W ramach szkolenia jeden z webinarów poświęcony był problematyce handlu ludźmi i przemocy seksualnej ze względu na płeć. W okresie od stycznia do kwietnia 2023 roku przeprowadzono **5 webinarów** z tego zakresu, w których łącznie uczestniczyło **około 60 osób**.

II.6 Wzmocnienie współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi oraz popularyzacji zasad postępowania, które służą minimalizacji ryzyka wystąpienia tego zjawiska

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Wojewódzkie Zespoły ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, powiatowe urzędy pracy oraz zainteresowane instytucje.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba targów pracy, z którymi nawiązano współpracę – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę.

Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej nie realizował w sposób bezpośredni zadań ujętych w części II.6., jednakże w związku z wybuchem konfliktu zbrojnego w Ukrainie realizowano intensywne działania na rzecz uchodźców, których jednym z celów było propagowanie zasad służących legalnemu i bezpiecznemu zatrudnieniu na terenie RP. m.in. poprzez promowanie specjalnych punktów obsługi dla tych osób. Realizowano także specjalny Program Aktywizacyjny dla Cudzoziemców „**Razem Możemy Więcej**”.

W realizację zadania polegającego na wzmocnieniu współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy celem upowszechnienia wiedzy o handlu ludźmi angażowały się poszczególne **jednostki policji**, m.in.:

- **KWP Bydgoszcz (miernik: 3 targi pracy, z którymi nawiązano współpracę)**

Funkcjonariusze KMP w Toruniu w ramach współpracy z instytucjami organizującymi targi pracy wzięli udział w następujących wydarzeniach:

  - „Festiwal Zawodów – Tragi Pracy” zorganizowany przez Kujawsko-Pomorską Wojewódzką Komendę Ochotniczą Hufców Pracy w Toruniu, skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych – w festiwalu wzięło udział 420 uczniów oraz 28 pedagogów;
  - „Kujawsko-Pomorskie Targi Pracy” – Arena Toruń, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu oraz Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia zorganizowali działania skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz osób dorosłych poszukujących zatrudnienia. W akcji wzięło udział 120 uczniów oraz 300 osób dorosłych;
  - „Mikołajkowe Targi Pracy” – Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży Ochotniczych Hufców Pracy w Toruniu w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Toruniu zorganizowało targi pracy skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych. W spotkaniu wzięło udział 450 uczniów oraz 28 pedagogów.
- **KWP Gdańsk (miernik: 7 targów pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - udział w powiatowych targach pracy – KPP Kartuzy, KPP Tczew, KPP Malbork, KPP Wejherowo, KPP Puck, KPP Sztum.
- **KWP Gorzów Wlkp. (11 targów pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
- **KWP Katowice (miernik: 5 targów pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - „Kiermasz Pracy Wakacyjnej - nie daj się sprzedać” – wydarzenie zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pszczynie dla młodzieży powiatu pszczyńskiego i okolic – KPP Pszczyna;
  - targi pracy zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy, pracodawców, młodzieży szkół ponadpodstawowych – KPP Jastrzębie Zdrój;
  - targi pracy zorganizowane przez Ochotniczy Hufiec Pracy oraz Młodzieżowe Centrum Kariery w Skoczowie dla uczniów szkół średnich oraz mieszkańców gminy Skoczów – KPP Skoczów;
  - targi pracy zorganizowane przez Zespół Szkół Technicznych oraz miasto Cieszyn dla uczniów szkół średnich oraz przez Wyższą Szkołę Biznesu w Cieszynie dla uczniów klas mundurowych z województwa śląskiego – KPP Cieszyn.
- **KWP Kielce (miernik: 2 targi pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - giełda pracy służb mundurowych zorganizowana przez Świętokrzyską Kolejkę Wąskotorową, skierowana do młodzieży z terenu miasta Jędrzejowa, podczas której poruszano kwestie podejmowania pracy zarobkowej za granicą, zwracano uwagę, gdzie szukać legalnych ofert pracy, na co zwracać uwagę, aby nie stać się ofiarą handlu ludźmi, a przede wszystkim, gdzie szukać pomocy - KPP Jędrzejów;
  - Targi Pracy – zorganizowane przez Miejski Urząd Pracy w Kielcach dla młodzieży oraz osób poszukujących pracy – KWP Kielce.
- **KWP Lublin (miernik: 5 targów pracy, z którymi nawiązano współpracę)**

- „Targi Edukacji i Pracy” zorganizowane w ZSZ i II LO we Włodawie – KPP Włodawa;
- „Targi Pracy i Edukacji” zorganizowane przez Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Białej Podlaskiej – KMP Biała Podlaska;
- „Targi Aktywności Zawodowej” – KMP Chełm;
- „Mundurowe Targi Pracy zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku – KPP Kraśnik;
- „Targi Pracy i Edukacji” zorganizowane przez Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną – KMP Zamość.
- **KWP Łódź (miernik: 4 targi pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - policjanci z garnizonu łódzkiego brali udział w targach pracy organizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Podczas targów, policjanci w bezpośrednich rozmowach z osobami odwiedzającymi policyjne stoisko, rozpowszechniali wiedzę o handlu ludźmi oraz zapoznawali z zasadami postępowania, które służą minimalizacji ryzyka stania się ofiarą tego zjawiska.
- **KWP Olsztyn (miernik: 8 targów pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - V Olsztyńskie Targi Pracy – KWP Olsztyn;
  - powiatowe targi pracy – KPP Pisz;
  - spotkania w Urzędach Pracy w Działdowie oraz Lidzbarku na temat handlu ludźmi – KPP Działdowo.
- **KWP Opole (miernik: 2 targi pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - powiatowe targi pracy zorganizowane przez Starostwo Powiatowe w Brzegu – KPP Brzeg.
- **KWP Poznań (9 targów pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - „Targi pracy i kariery” zorganizowane przez Caritas Archidiecezji Poznańskiej dla osób z Ukrainy, podczas których zaprezentowano tematykę handlu ludźmi – KWP Poznań;
  - „Giełda zawodów i kariery” zorganizowana w Hali Widowiskowo-Sportowej w Trzciance dla uczniów klas VIII z terenu powiatu czarnkowsko-trzcianieckiego - KPP Czarnków;
  - „Akademickie Targi Pracy, Staży i Praktyk” zorganizowane przez Akademię Kaliską, których uczestnikami byli studenci oraz osoby poszukujące pracy – KMP Kalisz;
  - „Złotowskie Targi Biznesu” skierowane do uczniów placówek oświatowych z miasta Złotów - KPP Złotów;
  - targi pracy zorganizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowie Wielkopolskim – KPP Ostrów Wielkopolska.
- **KWP Rzeszów (miernik: 3 targi pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - „Kiermasz Pracy i Edukacji” zorganizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu – KMP Tarnobrzeg;
  - VI edycja „Targów Edukacja – Praca – Kariera” zorganizowana Państwową Akademię Nauk Stosowanych, Medyczno – Społeczne Centrum Kształcenia Zawodowego Ustawicznego w Przemyślu – KMP Przemyśl;
  - targi pracy zorganizowane przez Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli – KPP Stalowa Wola.
- **KWP Szczecin (miernik: 3 targi pracy, z którymi nawiązano współpracę)**
  - „XII Powiatowe Targi Edukacji i Pracy” - KPP Gryfice;
  - targi pracy - KMP Szczecin.

Ponadto:

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu, Starostwo Powiatowe we Wrocławiu oraz Dolnośląska Izba Gospodarcza zorganizowała w dniu 22 września 2023 r. Targi Pracy, adresowane do pracodawców oferujących wolne miejsca pracy przede wszystkim na terenie miasta Wrocławia lub Powiatu Wrocławskiego jak również dla osób poszukujących pracy.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna "Invest-Park" przygotowała targi pracy w Wałbrzychu, adresowane do osób poszukujących pracy oraz pracodawców oferujących wolne miejsca pracy na terenie Wałbrzycha, powiatu wałbrzyskiego i okolic. Dla odwiedzających udostępniono broszury informacyjne i wydawnictwa. Ok. 50 osób skorzystało z oferty przedstawionej przez PIP.

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu

WUP wraz z Powiatowym Urzędem Pracy dla Miasta Torunia przy współpracy z Europejskim Urzędem ds. Pracy (ELA) zorganizowały Kujawsko-Pomorskie Targi Pracy w Toruniu. Udział w targach wzięli przedstawiciele sieci **EURES z Czech, Niemiec, Danii, Estonii, Włoch, Słowacji i Szwecji**. Ważnym aspektem była możliwość poszerzenia wiedzy przez obywateli Polski, a także Ukrainy nt. przepisów prawa pracy, możliwość zgłaszania nadużyć; zwiększenia świadomości zagrożeń związanych

z podejmowaniem nielegalnej pracy oraz ryzykiem pracy przymusowej (porad w czasie targów udzielali przedstawiciele PIP), a w wydarzeniu udział wzięło **48 wystawców i ok. 700 uczestników**.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie:

- 17 kwietnia 2023 r. odbyły się XI Etckie Targi Pracy, których współorganizatorem był Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie. Udział wzięło 32 kluczowych etckich pracodawców i uczestniczyło w nich ok. 600 osób poszukujących pracy;
- 21 kwietnia 2023 r., we współpracy z Miejskim Urzędem Pracy w Olsztynie, Urzędem Pracy Powiatu Olsztyńskiego, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP oraz Zespołem Szkół Budowlanych im. Żołnierzy Armii Krajowej w Olsztynie, zorganizowano V Olsztyńskie Targi Pracy. Podczas targów pracy pośrednicy pracy z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie prezentowali oferty pracy w ramach sieci EURES oraz udzielali informacji nt. bezpiecznego i legalnego podejmowania pracy poza granicami Polski dla ok. 1000 osób;
- 22 kwietnia 2023 r. odbyły się Targi Aktywności Społeczno-Zawodowej „Kierunek Przyszłość” zorganizowane przez Zespół Placówek Edukacyjnych w Olsztynie. Podczas targów pracy pośrednicy pracy z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie prezentowali oferty pracy w ramach sieci EURES oraz udzielali informacji nt. bezpiecznego i legalnego podejmowania pracy poza granicami Polski dla ok. 50 osób.

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach

- organizacja dwóch edycji **Regionalnych Targów Pracy „Polska – Ukraina”**, które odbyły się w Skarżysku Kamiennej oraz w Starachowicach. W ramach działań informacyjnych wzięto również udział w innych targach pracy organizowanych przez instytucje i uczelnie z woj. świętokrzyskiego. W trakcie wydarzeń udzielano informacji z zakresu podejmowania pracy w krajach UE/EOG, zjawiska handlu ludźmi oraz bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą. Łącznie w 2023 r. pracownicy WUP wzięli udział w **11 targach pracy**, w trakcie trwania których na stanowisku obsłużono **350 osób** zainteresowanych powyższymi informacjami.
- Wojewódzki Urząd Pracy przeprowadził w 2023 r. cykl spotkań, warsztatów i dyżurów, które poświęcone były tematyce poszukiwania pracy za granicą, zagrożeniom związanym ze zjawiskiem handlu ludźmi, sytuacji na krajowym i europejskim rynku pracy oraz warunkom życia i pracy w krajach UE/EOG. Podjęte działania miały na celu rozpowszechnianie informacji na temat sprawiedliwych i bezpiecznych warunków pracy dla pracowników, którzy zatrudniani są w państwach członkowskich UE oraz cudzoziemców przyjeżdżających do Polski. Pracownicy Ci są w szczególności narażeni na oszustwa i nadużycia w zakresie stosowania przepisów prawa pracy oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Łącznie w 2023 roku przeprowadzono na terenie województwa świętokrzyskiego **24 spotkania grupowe**, w których **uczestniczyło łącznie 279 osób** (osoby bezrobotne, poszukujące pracy, młodzież, studenci).

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie:

- Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie był partnerem, organizowanych w dniach 16-17 września 2023 r. w Rzeszowskiej Hali Podpromie **XVII Europejskich Targów Pracy WorkExpo**. Podczas niniejszego wydarzenia prezentowano oferty pracy za granicą, informowano o sposobach poszukiwania legalnego zatrudnienia, kwestiach dotyczących przygotowania się do wyjazdu w celu poszukiwania pracy. Dystrybuowano materiały informacyjne sieci **EURES**, dotyczące podejmowania legalnej pracy za granicą. W Targach udział wzięło 3.000 osób zainteresowanych podjęciem pracy, w tym zatrudnienia za granicą.

Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Śląskiej w 2023 r. zorganizował **Targi Pracy** dla osób poszukujących pracy, podczas których przekazywano informacje o zasadach postępowania minimalizujących ryzyko wystąpienia zjawiska handlu ludźmi. 25 października 2023 r. odbyło się spotkanie z pracodawcami, na którym specjaliści z Państwowej Straży Granicznej z Legnicy i Okręgowej Inspekcji Pracy z Wrocławia przedstawili zasady legalnego zatrudnienia cudzoziemców na terytorium RP. Dodatkowo w 2023 r. pośrednik pracy realizujący zadania EURES podczas indywidualnych spotkań z osobami zainteresowanymi zatrudnieniem za granicą, poinformował o 19 osobach poszukujących pracy, o zagrożeniach w samodzielnym poszukiwaniu pracy. Udostępniono ulotki i plakaty. W ramach pośrednictwa pracy dla obywateli Ukrainy przekazywano informacje o warunkach legalnego zatrudnienia/pobytu na terenie RP.

W 2023 r. przedstawiciele **Pomorskiego Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi** Zespołu uczestniczyli w **Targach Pracy dla Seniorów**. Podczas Targów członkowie Zespołu prowadzili akcję informacyjną dotyczącą zjawiska handlu ludźmi i przeciwdziałania temu procederowi. Ekspozowano plakaty, kolportowano ulotki dot. zjawiska handlu ludźmi oraz informujące o możliwości uzyskania wsparcia oferowanego przez KCIK i inne instytucje pomocowe. Dystrybuowano również komiks pt. „**Nie jesteś na sprzedaż**”.

W dniu 14 września 2023 r. podczas Targów Pracy 2023 zorganizowanych przez **Powiatowy Urząd Pracy w Międzyrzeczu** funkcjonowało stoisko informacyjne, przy którym dwóch pracowników merytorycznych udzielało porad z zakresu prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia. Ponadto promowana była ogólnopolska kampania „Legitna Praca”. Porady zostały udzielone dla **40 osób**, w tym dla 30 uczniów, 5 nauczycieli i 5 pracodawców.

II.7 Budowanie świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową np. poprzez akcję plakatową, spotkania informacyjne

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z Wojewódzkimi Zespołami ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba akcji/wydarzeń – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń.

W związku z realizacją Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024, Departament Rynku Pracy MRPiPS (DRP MRPiPS) przygotował treść oraz zlecił opracowanie graficzne pakietu materiałów informacyjnych dotyczących m.in. usługi pośrednictwa pracy oraz zasad działalności agencji zatrudnienia. W pakiecie znajduje się również ulotka pt. „Bezpieczna praca w kraju i za granicą”, zawierająca informację o zjawisku handlu ludźmi oraz porady nt. bezpiecznego poszukiwania pracy, zasad korzystania z usług agencji zatrudnienia oraz przepisów regulujących działalność firm świadczących usługę pośrednictwa pracy, opis zagrożeń związanych z podejmowaniem nielegalnego zatrudnienia a także dane kontaktowe do organizacji i instytucji, które mogą okazać się pomocne w sytuacji stania się ofiarą wyzysku lub handlu ludźmi. Treść ulotki była konsultowana m.in. z Państwową Inspekcją Pracy oraz Krajowym Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnym dla Ofiar Handlu Ludźmi. Materiał udostępniony w formie elektronicznej został przeznaczony do rozpowszechnienia w urzędach pracy, Ochotniczych Hufcach Pracy, w serwisie Zielona Linia oraz innych instytucjach. Był również dystrybuowany wśród osób biorących udział w targach pracy. Materiały zostały przetłumaczone na język angielski oraz ukraiński.

Ponadto DRP MRPiPS opracowując dane cykliczne dotyczące zatrudnienia cudzoziemców w Polsce, przygotowuje także zestawienie podmiotów, które mają m.in. wysoki odsetek informacji o niepodjęciu pracy, uchyleniu dokumentu lub inne informacje wskazujące na możliwość nadużyć. Przekazywane są one następnie właściwym służbom kontrolnym. Cyklicznie również organizowane są spotkania z zaangażowanymi służbami i instytucjami, żeby analizować mechanizmy tych nadużyć. Działania takie mogą przyczyniać się do zmniejszania ryzyka występowania handlu ludźmi.

Warto nadmienić, że Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie kontynuował współpracę z **Polsko-Ukraińską Fundacją ZUSTRICZ** w zakresie wzajemnej wymiany informacji celem dotarcia i przekazywania przybyłym do Polski obywatelom Ukrainy obowiązujących przepisów dotyczących zatrudnienia w Polsce. Wspólnie przygotowano kilkunastominutowe odcinki wideo, realizowane w formie rozmowy przedstawicieli OIP w Krakowie i Fundacji Zustricz (jednocześnie tłumaczonych z języka polskiego na ukraiński). Filmy mają na celu przybliżenie tematyki zadań Państwowej Inspekcji Pracy, poinformowanie w jakich sprawach można zwracać się do PIP czy przedstawienie aspektów przyczyn rozwiązywania umów o pracę.

Ponadto szereg działań podjęty m.in. niżej wymienione podmioty:

Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie:

W dniach: 2, 9, 22 sierpnia 2023 r., w Punktach informacyjnych Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie zorganizowano punkt porad prawnych z zakresu legalności zatrudnienia i przepisów prawa pracy. Porad udzielano we współpracy z **Zakładem Ubezpieczeń Społecznych** w Krakowie oraz Fundacją

Zustricz w ramach **realizacji kampanii letniej Państwowej Inspekcji Pracy „Legitna Praca”**. W trakcie pracy Punktów Informacyjnych rozdawano materiały informacyjne PIP (w tym w języku ukraińskim): „Pobyt i praca w Polsce. Informator dla Obywateli Ukrainy” „Legalność zatrudnienia cudzoziemców. Informator dla pracodawców”, „Legalność zatrudnienia cudzoziemców. Informator dla pracodawców i pracowników”. Celem akcji było przybliżenie zasad podejmowania legalnego zatrudnienia w Polsce.

W dniu 15 września 2023 r. pracownicy sekcji prawnej OIP Kraków udzielali porad dla Cudzoziemców z Ukrainy podczas „Dnia Otwartego Punktu Informacyjnego”. Działania te podjęto w ramach współpracy z **Fundacją Internationaler BUND Polska**. Podczas wydarzenia dyżury poradnicze pełnili także specjaliści z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowej Inspekcji Pracy – Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie, Grodzkiego Urzędu Pracy, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Krakowskiego Centrum Świadczeń.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie:

W dniu 31 maja 2023 r. z inicjatywy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie, w siedzibie Centrum Wsparcia dla Uchodźców UNHCR w Rzeszowie odbyło się szkolenie dla obywateli Ukrainy w zakresie legalności pobytu i legalności zatrudnienia na terytorium RP oraz zasad poszanowania praw cudzoziemców. Uczestnikom niniejszego spotkania przekazano informacje nt. instytucji oraz organizacji międzynarodowych zwalczających handel żywym towarem oraz pracę niewolniczą. Poruszono kwestie dotyczące działań podejmowanych przez straż graniczną i PIP w zakresie zapobiegania i zwalczania zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej w związku z napływem do Polski uchodźców z Ukrainy. Podczas spotkania, osoby zainteresowane miały możliwość skorzystania z porad prawnych, świadczonych w jęz. ukraińskim i rosyjskim.

Okręgowy Inspektorat w Szczecinie.

W ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa” pracownicy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie podejmowali działania informacyjno–edukacyjne adresowane do studentów, uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa zachodniopomorskiego, oraz ośrodków OHP w Łobzie, Barlinku, Policach i Ośrodka Kuratorskiego nr 1 w Szczecinie i Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży. W trakcie szkoleń przybliżone zostały młodym odbiorcom zagadnienia z zakresu prawnej ochrony pracy oraz legalności zatrudnienia, a także wskazywano jakie zagrożenia wiążą się z niedopełnieniem formalno–prawnej strony zatrudnienia. Uświadamiano młodych ludzi w zakresie bezpiecznego korzystania z usług pośredników pracy, w szczególności w przypadku pracy podejmowanej poza granicami kraju. Ilość zorganizowanych szkoleń – 28. przeszkolono -1 036 uczniów, 467 studentów, 28 nauczycieli.

W dniu 5 grudnia 2023 r. w Oddziale Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli, w ramach realizowanego przez **Polski Czerwony Krzyż** i koordynowanego przez **Międzynarodowy Czerwony Krzyż programu Aktywizacji Zawodowej dla Uchodźców "Livelihoods Project"**, inspektorzy pracy **Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze** przeprowadzili szkolenie z zakresu legalności zatrudnienia dla uchodźców wojennych obywateli Ukrainy z terenu województwa lubuskiego, objętych wsparciem Lubuskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Zielonej Górze. Szkolenie było tłumaczone na język ukraiński. Po zakończeniu szkolenia udzielano indywidualnych porad z zakresu legalności zatrudnienia i prawa pracy. **W szkoleniu wzięło udział 30 osób.**

- **KWP Wrocław (miernik: 1 spotkanie)**
  - w dniu 15 maja 2023 r. zrealizowano spotkanie szkoleniowe (20 uczestników) w Okręgowym Inspektoracie Pracy we Wrocławiu, gdzie omówiono problematykę pracy przymusowej i wynikających zagrożeń również z pracy sezonowej.
- **KWP Bydgoszcz (miernik: 15 akcji/wydarzeń)**
  - spotkania zorganizowane dla uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów na Wydziale Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – KMP Toruń;
  - w okresie poprzedzającym sezon letni przekazano ulotki informacyjne do dwóch biur podróży „Tui” oraz „Rainbow” – KPP Inowrocław;
  - spotkania informacyjne dla przedsiębiorców i pracowników firm z terenu powiatu nakielskiego, w ramach których przekazywano informatory dotyczące handlu ludźmi oraz placówek pomocowych działających na terenie powiatu nakielskiego – KPP Nakło nad Notecią;

- spotkaniach informacyjno – edukacyjnych w powiatowych urzędach pracy dla osób uczestniczących w zajęciach aktywizujących, podczas których prezentowane były zagadnienia związane z handlem ludźmi – KPP Mogilno, KPP Żnin.
- **KWP Gdańsk (miernik: 20 akcji/wydarzeń)**
  - funkcjonariusze z KMP/KPP garnizonu pomorskiego podejmowali współpracę z powiatowymi urzędami pracy i agencjami pracy, gdzie prowadzili działania informacyjne nt. handlu ludźmi oraz rozpowszechniali ulotki informacyjne.
- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 23 akcje plakatowe)**
  - na terenie garnizonu lubuskiego policjanci przeprowadzili 23 akcje plakatowe, 93 kontrole miejsc przebywania uchodźców z Ukrainy, którym wręczono 726 ulotek informacyjnych.
- **KWP Katowice (miernik: 9 akcji/wydarzeń)**
  - na terenie garnizonu śląskiego policjanci profilaktycy z KPP/KMP przeprowadzili szereg spotkań z uchodźcami z Ukrainy, którzy szukają pracy na terytorium RP, uczniami szkół średnich, którzy mają w planach podjąć pracę za granicą. Zostały omówione zagrożenia, na które mogą być narażeni oraz jak się ich ustrzec. W trakcie tych spotkań oraz festynów były rozdawane uczestnikom ulotki informacyjne, plakaty oraz poradniki wytworzone przez Centrum Profilaktyki Społecznej KWP Katowice w ramach kampanii „Safe in Poland”;
  - „Planujemy wyjazd” – spotkanie zorganizowane dla mieszkańców powiatu pszczyńskiego przez Powiatowy Urząd Pracy w Pszczynie, podczas którego policjanci przeprowadzili prelekcję – KPP Pszczyna;
  - „Zanim wyjedziesz – Bezpieczna Praca” – spotkania profilaktyczne zorganizowane dla uczniów mysłowickich szkół – KMP Mysłowice;
  - spotkanie z osobami poszukującymi pracy w Urzędzie Pracy w Cieszynie w celu podniesienia świadomości o zagrożeniu, jakie wynika z procederu handlu ludźmi – KPP Cieszyn;
  - cykl spotkań z obywatelami Ukrainy poszukującymi pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach – KMP Katowice;
  - spotkanie dotyczące bezpieczeństwa bezdomnych i przeciwdziałania handlowi ludźmi z podopiecznymi zakwaterowanymi w domu noclegowym im. Brata Alberta w Katowicach – KMP Katowice.
- **KWP Kielce (miernik: 14 akcji/wydarzeń)**
  - spotkania profilaktyczne z uczniami szkół ponadpodstawowych z terenu miasta Kielce (głównie obywatelami Białorusi, Rosji, Ukrainy) na temat zjawiska handlu ludźmi – KMP Kielce;
  - spotkanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim skierowane do osób poszukujących pracy – KPP Ostrowiec Świętokrzyski;
  - spotkanie profilaktyczne z obywatelami Ukrainy na temat procederu związanego z handlem ludźmi – KPP Włoszczowa;
  - spotkania z młodzieżą z Ukrainy i opiekunami w ramach półkolonii, podczas których przekazano ulotki pn. „Czy wiesz, że ...” wydane przez Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu ludźmi oraz KGP – KPP Starachowice;
  - spotkanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Starachowicach, skierowane do osób poszukujących pracy, w trakcie którego słuchacze dowiedzieli się jakie są formy handlu ludźmi, czym charakteryzuje się zjawisko oraz na co należy zwrócić uwagę podczas wyboru oferty pracy poza granicami kraju – KPP Starachowic;
  - spotkanie z osobami bezrobotnymi w Urzędzie Pracy w Jędrzejowie, podczas którego poruszano kwestę podejmowania pracy zarobkowej za granicą, poszukiwania legalnych ofert pracy oraz jak nie stać się ofiarą handlu ludźmi i gdzie szukać pomocy – KPP Jędrzejów.
- **KWP Kraków (miernik: 3 akcje)**
  - W dniach 25-26 października 2023 r. Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie wspólnie z Komendami Miejskimi oraz Powiatowymi gościły holenderski projekt edukacyjny „Escapetruck”, którego celem było podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej i wykorzystywania seksualnego. Holenderscy i polscy policjanci z wykorzystaniem specjalnie przygotowanego escaperoomu na naczepie pojazdu ciężarowego edukowali mieszkańców, turystów na temat przeciwdziałania tego typu zagrożeniom.
  - W dniu 18 października 2023 r. w związku z obchodami Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi, podczas szkolenia warsztatowego pn. Handel ludźmi – jak chronić dzieci i młodzież, specjalnie na tę okazję zorganizowanego w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczce, funkcjonariusz Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie,

- zapoznał pracowników instytucji z najważniejszymi informacjami dotyczącymi problematyki związanej z handlem ludźmi. W spotkaniu wzięło udział 40 pracowników. Rozdano uczestnikom broszury oraz ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi.
- przez cały rok informowano o zjawisku handlu ludźmi uczestników pikników, festynów, wydarzeń plenerowych oraz podczas prelekcji dla uczniów szkół ponadpodstawowych, zwłaszcza klas maturalnych i osób planujących podjęcie pracy sezonowej poza granicami kraju.
  - **KWP Lublin (miernik 74 akcje/wydarzenia)**
    - funkcjonariusze Policji garnizonu lubelskiego podejmowali współpracę z powiatowymi urzędami pracy, uczelniami oraz szkołami ponadpodstawowymi na terenie garnizonu lubelskiego, gdzie prowadzili działania informacyjne nt. handlu ludźmi oraz rozpowszechniali ulotki informacyjne, prowadzili akcje plakatowe.
  - **KWP Opole (miernik: 1 akcja/wydarzenie)**
    - „Współczesny niewolnik - kim jest i jak mu pomóc” - spotkanie informacyjno-edukacyjne w Ośrodku Pomocy Społecznej w Izbicku dla pracowników, w tym pracowników socjalnych i asystentów rodziny – KPP Strzelce Opolskie.
  - **KWP Poznań (miernik:150 akcji/50 wydarzeń)**
    - spotkania informacyjne zorganizowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Środzie Wielkopolskiej dotyczące zagrożeń wyzyskiem i pracą przymusową dla obywateli Ukrainy oraz dla osób bezrobotnych – KPP Środa Wielkopolska;
    - spotkania dla nauczycieli związane z reagowaniem oraz rozpowszechnianiem wśród uczniów informacji na temat bezpiecznych wyjazdów zagranicznych oraz podejmowanej pracy – KPP Krotoszyn, KPP Jarocin;
    - spotkania w powiatowych urzędach pracy dotyczące pracy za granicą oraz zagrożeń związanych z handlem ludźmi – KPP Jarocin, KPP Chodzież.
  - **KWP Rzeszów (miernik: 4 akcje/1 wydarzeń)**
    - funkcjonariusze KMP/KPP woj. podkarpackiego podejmowali współpracę z powiatowymi urzędami pracy, gdzie prowadzili działania informacyjne nt. handlu ludźmi oraz rozpowszechniali ulotki informacyjne;
    - spotkanie informacyjne z cudzoziemcami pracującymi i mieszkającymi na terenie Stalowej Woli – KPP Stalowa Wola.
  - **KWP Szczecin (miernik: 26 akcje/wydarzenia)**
    - „Twoje życie jest bezcenne – nie pozwól się sprzedać” – spotkania dla obcokrajowców przebywających na terenie miasta i powiatu koszalińskiego zorganizowane przez Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, podczas których policjanci rozmawiali między innymi o zagrożeniu związanym z handlem ludźmi i metodach działania przestępców – KMP Koszalin.

W 2023 r. **Biuro Współpracy Międzynarodowej Urzędu m.st. Warszawy** realizowało współpracę z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz cudzoziemców w ramach **Branżowej Komisji Dialogu Społecznego ds. cudzoziemców** oraz bezpośrednio z **Fundacją La Strada** oraz organizacją **A21**. Współpraca polegała przede wszystkim na wymianie informacji o potrzebach i ryzykach cudzoziemców w kontekście zagrożenia handlem ludźmi (w tym pracy przymusowej i handlu dziećmi). Ponadto przedstawiciele Biura brali udział w spotkaniach m.st. Warszawy z organizacjami międzynarodowymi oraz organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz społeczności ukraińskiej. Na spotkaniach tych poruszane były problemy dotyczące handlu ludźmi wobec obywateli z Ukrainy.

Fundacja La Strada zorganizowała spotkanie informacyjne ze społecznością filipińską w Warszawie (ok. 40 osób) oraz spotkanie z konsulami państw azjatyckich: Bangladeszu, Filipin i Indonezji. Spotkanie dotyczyło możliwości ochrony pracowników z tych państw przed wyzyskiem.

Ponadto, w ramach budowania świadomości zagrożenia wyzyskiem i pracą przymusową fundacja opracowała i **wydrukowała ulotki informacyjne** nt. pracy w Polsce dla obywateli państw Azji Południowo Wschodniej, a także **zorganizowała wystawy plakatów** przygotowanych w ramach projektu **Galeria Anty Modern Slavery** w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku, Dolnośląskim Centrum Filmowym we Wrocławiu, Przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Polsce, Politechnice Koszalińskiej.

II.8 Opracowanie materiałów informacyjnych oraz realizacja spotkań informacyjnych i warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu procedur należytej staranności w obszarze praw człowieka w biznesie. Działania uwzględniać będą problematykę zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz obowiązków firm w świetle nowych przepisów dotyczących rozwijania procedur należytej staranności w obszarze środowiska i praw człowieka

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z innymi resortami oraz partnerami zewnętrznymi współpracującymi w ramach Zespołu do spraw Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw i jego grup roboczych.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba przedsiębiorstw uczestniczących w wydarzeniach oraz objętych dystrybucją materiałów informacyjnych – z uwagi na organizację wydarzeń w formule online, trudno jest określić jednoznaczną liczbę uczestników. Liczba wyświetleń podana jest przy opisie wydarzeń i nadal rośnie.

Handel ludźmi do pracy przymusowej jest jednym z najpoważniejszych ryzyk, którego eliminacji ma służyć należyta staranność przedsiębiorstw w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej. Należyta staranność jest rozumiana jako proces oparty na analizie ryzyka, przeprowadzany w celu identyfikacji faktycznych i potencjalnych negatywnych skutków prowadzonej działalności. W ramach tego procesu priorytetowo powinny zostać potraktowane ryzyka, których skutki są najpoważniejsze i najbardziej dotkliwe dla osób i podmiotów poszkodowanych.

W 2023 r. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej było instytucją wiodącą w pracach nad projektem dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (ang. CSDDD), upowszechniało problematykę należytej staranności w obszarze praw człowieka (której częścią są działania ograniczające ryzyko pracy przymusowej w łańcuchu dostaw) poprzez organizację webinarium i spotkań informacyjnych z szerokim gronem interesariuszy a także powołało Grupę roboczą ds. należytej staranności, która będzie zajmowała się upowszechnianiem wiedzy o tym zagadnieniu.

W dniu 20 października 2023 r. odbyło się pierwsze **spotkanie Grupy roboczej** ds. należytej staranności. Pierwsza, informacyjna część tego spotkania, podczas której omówiono procedury należytej staranności oraz zakres spodziewanych obowiązków przedsiębiorstw wynikający z projektu dyrektywy, jest dostępna w postaci nagrania na kanale MFiPR w serwisie YT. To nagranie, adresowane do przedsiębiorstw i interesariuszy biznesu, ma ponad 500 wyświetleń.

Inne wydarzenia, podczas których poruszono zagadnienie należytej staranności w obszarze praw człowieka w biznesie organizowane przez MFiPR w formule hybrydowej:

- o spotkanie na temat aktualizacji Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, z udziałem szerokiego grona interesariuszy, 31 stycznia 2023 r. (ok. 800 wyświetleń na YT i FB MFiPR);
- o konferencja na temat zaktualizowanych "Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych", 27 czerwca 2023 r. (ok. 600 wyświetleń na YT i FB MFiPR);
- o webinarium nt. Europejskich Standardów Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju, 27 listopada 2023 r. (5 600 wyświetleń na YT MFiPR).

Przeważającą, chociaż trudną do dokładnego oszacowania, część odbiorców ww. wydarzeń stanowią przedstawiciele przedsiębiorstw.

Promowaniu należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej służy także działalność Polskiego Krajowego Punktu Kontaktowego OECD ds. odpowiedzialnego biznesu, który funkcjonuje w MFiPR. KPK OECD poprzez swoją stronę internetową upowszechnia polskie wersje językowe „Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej” oraz wytycznych dotyczących należytej staranności w ujęciu sektorowym.

Część III

Wsparcie i ochrona ofiar

III.1 Organizacja i monitorowanie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi”

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin 2023 r.

Miernik: 295 beneficjentów KCIK.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powierzył realizację zadania publicznego pn. **Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi** organizacjom pozarządowym wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2023 r. zadanie realizowane było przez **La Stradę – Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu** oraz **Stowarzyszenie Po MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej**. Na realizację zadania przeznaczono 1 500 000 zł (prawie o 40% więcej niż w latach poprzednich). Ponadto, w listopadzie 2023 r. Minister SWiA podjął decyzję o zwiększeniu dotacji celowej na realizację ww. zadania publicznego o kwotę 220 000,00 PLN.

Zadanie to było również uwzględnione w **Programie współpracy Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2023-2025**. Program ten wskazuje bezpośrednio na powierzanie organizacjom pozarządowym realizacji zadania publicznego pn. Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi.

Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Departamencie Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA pełnił bieżący nadzór nad prawidłowością realizacji ww. zadania publicznego. **Szczegóły dotyczące tych działań znajdują się w punkcie VI.3.**

Celem zadania jest zabezpieczenie potrzeb minimum 190 ofiar/domniemanych ofiar handlu ludźmi – obywateli polskich, obywateli Unii Europejskiej i obywateli państw trzecich bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną czy też jakąkolwiek inną cechę prawnie chronioną (ze szczególnym uwzględnieniem cudzoziemców, którzy otrzymali zaświadczenie, o którym mowa w art. 170 ustawy o cudzoziemcach oraz cudzoziemców, którzy przebywają w Polsce na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy o cudzoziemcach lub ubiegają się o wydanie takiego zezwolenia) oraz osobom zagrożonym procederem. Zadanie obejmuje następujące części:

- **Cz. A. Prowadzenie całodobowego telefonu zaufania dla ofiar i świadków handlu ludźmi oraz prowadzenie telefonicznego poradnictwa prewencyjnego dla przypadków indywidualnych**

Działania: całodobowe telefoniczne wsparcie osób (udzielanie informacji dla ofiar i świadków na temat ich praw i obowiązków; udzielanie informacji na temat dostępnej pomocy; organizacja pomocy); świadczenie poradnictwa prewencyjnego, w szczególności przedwyjazdowego.

- **Cz. B. Zapewnienie podstawowych potrzeb życiowych, interwencja kryzysowa oraz pomoc w reintegracji**

Działania: ocena potrzeb ofiar handlu ludźmi; zapewnienie ubrań, środków higienicznych, żywienia, podstawowej opieki medycznej; asystowanie ofierze podczas kontaktu z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości; indywidualna praca z ofiarą; wsparcie psychologiczne; pomoc tłumacza; transport ofiary na terenie kraju; pomoc przy legalizacji pobytu; konsultacje prawne; zapewnienie uczestnictwa ofiar handlu ludźmi w kursach zawodowych i kursach języka polskiego zgodnie ze stwierdzonymi potrzebami; współpraca w kwestii organizacji i udzielania pomocy z właściwymi podmiotami działającymi na terenie kraju i za granicą oraz kompleksowa organizacja bezpiecznego powrotu do kraju pochodzenia jedynie w uzasadnionych przypadkach; w miarę możliwości zapewnienie ciągłości wsparcia, tj. umożliwienie kontaktu za zgodą ofiary z odpowiednią organizacją w kraju pochodzenia; dyspozycyjność przez 24h na dobę (dodatkowo wymaga się szczegółowego opisu zakresu pomocy dla

kobiet, mężczyzn, dzieci pod opieką i bez opieki, w tym ich zakwaterowania i dostępu do usług o charakterze interwencyjnym).

- **Cz. organizacja i zapewnienie bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia dla ofiar handlu ludźmi. Zapewnienie bezpiecznych miejsc zakwaterowania/schronienia dla następujących grup ofiar:**

1. kobiet,
2. mężczyzn,
3. rodzica/opiekuna prawnego z dziećmi,
4. dzieci bez opieki,
5. rodzin

Działania: zapewnienie bezpiecznego zakwaterowania dla ofiar handlu ludźmi obywateli polskich, obywateli Unii Europejskiej i obywateli państw trzecich bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną czy też jakąkolwiek inną cechę prawnie chronioną z możliwością odizolowania ofiary, np. z powodów zdrowotnych, różnicy płci itp.; możliwość zapewnienia noclegu ofierze z małoletnim dzieckiem/dziećmi, wyżywienie, opieka, dyspozycyjność personelu KCIK przez 24h na dobę.

- **Cz. D. Konsultacje dla instytucji państwowych i samorządowych w zakresie pracy z ofiarami handlu ludźmi, w tym dla instytucji/podmiotów świadczących pomoc ofiarom**

Działania: wystąpienia podczas warsztatów, szkoleń, konferencji i seminariów dla instytucji państwowych i samorządowych oraz organów ścigania; konsultacje i poradnictwo telefoniczne dla takich instytucji odbywa się w ramach części A zadania; opracowanie i druk materiałów informacyjno-promocyjnych o KCIK; dyspozycyjność przez 24h na dobę.

W ramach zadania Fundacja La Strada oraz Stowarzyszenie Po MOC udzieliły wsparcia w następującej formie i wymiarze:

- **295 beneficjentów KCIK:** 130 kobiet, 165 mężczyzn (planowano 190 osób / realizacja 155 %),
- **2 927 konsultacji** (planowano 1 400 konsultacji / realizacja 209 %),
- **zakwaterowanie w specjalistycznych schroniskach 314 osób** (planowano 110 / realizacja 285 %),
- **zakwaterowanie w innych miejscach w szczególnych sytuacjach 209 razy** (planowano 40 razy/ realizacja 522 %),
- **przeprowadzenie 284 interwencji kryzysowej** na rzecz ofiar i potencjalnych ofiar handlu ludźmi (planowano 110 interwencji / realizacja 258 %),
- **pomoc w reintegracji 189 osób** (planowano 60 osób / realizacja 315 %),
- dla osób planujących wyjazd za granicę udzielono **621 porad telefonicznych, korespondencyjnych i bezpośrednich** (planowano 200 porad / realizacja 310%).

Ponadto, KCIK stale ściśle współpracuje z Wojewódzkimi Zespołami do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w celu niezwłocznego i adekwatnego udzielenia pomocy pokrzywdzonym i potencjalnym ofiarom handlu ludźmi na terenie Polski. Podstawą tej pomocy są uprawnienia ofiar handlu ludźmi określone w ustawie o pomocy społecznej oraz obowiązki wojewody w tym zakresie.

Niezależnie od ww. zadania oraz struktur wojewódzkich pomoc ofiarom i potencjalnym ofiarom handlu ludźmi udzielana jest również przez miejskie ośrodki pomocy społecznej oraz inne organizacje pozarządowe. W 2023 r. **Fundacja Light House** udzieliła schronienia 6 domniemanym ofiarom handlu ludźmi, w których sprawach organy ścigania prowadziły postępowania, oraz świadczyła pomoc interwencyjną dla 4 osób z wstępnym domniemaniem, że są ofiarami handlu ludźmi.

W 2023 r. **Warszawski Ośrodek Interwencji Kryzysowej** udzielił pomocy w formie pobytu w Hostelu 21 osobom zidentyfikowanym jako ofiary handlu ludźmi lub będącym w procedurze identyfikacji. Pomocą objęto 15 mężczyzn (2 obywateli Wenezueli, 13 obywateli Kolumbii) i 6 kobiet (3 obywatelki Kolumbii, 1 Wenezueli, 1 Rosji, 1 Ukrainy). Klientom tym udzielono pomocy także w formie poradnictwa socjalnego i poradnictwa psychologicznego. Ponadto WOIK kontynuował realizację postanowień zawartych w 2019 r. w umowie partnerskiej o współpracy z La Stradą, której celem było ustalenie zasad współpracy partnerów w zakresie realizacji pomocy na rzecz osób – ofiar handlu ludźmi. W tym zakresie współpracował również z ośrodkiem pomocy społecznej.

W 2023 roku **Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji** udzieliła wsparcia w dobrowolnym powrocie 14 osobom; wśród beneficjentów pomocy znaleźli się czterej obywatele Bułgarii oraz dziesięć osób pochodzących z Kolumbii, dwie z Argentyny oraz po jednej z Bułgarii i Meksyku.

III.2 Opracowanie i upublicznienie zasad funkcjonowania Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (*National Referral Mechanism*) dla ofiar handlu ludźmi – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie dokumentu i jego publikacja.

Prace nad stworzeniem Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (KMR) prowadzone w ramach grupy roboczej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi zakończyły się w grudniu 2022 r. Przygotowany dokument określa role, zasady współpracy i procedury postępowania wszystkich interesariuszy zaangażowanych w walkę z handlem ludźmi. Prace legislacyjne oraz upublicznienie KMR przewidziane są w pierwszym półroczu 2024 r.

III.3 Opracowanie Programu wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi i jego wdrożenie – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie Programu.

W dniu 28 kwietnia br. w siedzibie MSWiA przy ul. Batorego 5 odbyło się spotkanie Grupy ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi działającej w ramach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji. **Celem spotkania było wznowienie prac nad Programem** wsparcia i ochrony małoletnich ofiar handlu ludźmi.

Ustalenia Grupy:

- Należy rozważyć utworzenie placówek nowego typu dedykowanych małoletnim ofiarom HL oraz małoletnim ofiarom wykorzystania seksualnego – potrzebne są w tym celu zmiany legislacyjne;
- W obliczu ograniczonych narzędzi jakimi dysponujemy, należałoby wykorzystać w pewnym zakresie model Barnahus – stworzenie okresu przejściowego (np. 6 miesięcy);
- Kluczowe jest właściwe przeszkolenie i przygotowanie kadry oraz rodzin przyjmujących, zarówno z tematyki HL jak i różnic kulturowych;
- MRiPS wyraził gotowość do współpracy;
- Działania powinny być prowadzone w ramach współpracy międzyresortowej – konieczność zaangażowania Ministerstwa Edukacji.

Zidentyfikowane problemy:

- Problem z przekazaniem, po przeprowadzeniu czynności (rozpytaniu) domniemanej małoletniej ofiary pod opiekę właściwej instytucji; próba znalezienia odpowiedniego miejsca – problem dotyczy przede wszystkim małych miejscowości;
- Kwestia kurateli i jurysdykcji państwa (wyznaczenie opiekuna prawnego, który w chwili konieczności przeprowadzenia zabiegu/operacji podejmie decyzję);
- Kwestia dzieci u progu 18 lat – w chwili upełnoletnienia się tracą wszelkie przywileje i opiekę.

Kontynuacja prac przewidziana jest na rok 2024.

III.4 Opracowanie katalogu uprawnień przysługujących ofierze handlu ludźmi i jego tłumaczenie na języki ofiar oraz publikacja – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie katalogu.

Prace nad realizacją tego zadania planowane są na rok 2024.

Część IV

Ściganie przestępstwa handlu ludźmi

IV.1 Organizacja spotkań przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy zaangażowanych w realizację kontroli legalności zatrudnienia na terytorium RP, z uwzględnieniem problematyki handlu ludźmi i pracy przymusowej oraz wspólne prowadzenie kontroli

Odpowiedzialni za realizację: Główny Inspektorat Pracy, Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba kontroli/liczba zidentyfikowanych ofiar – z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę takich wydarzeń.

W dniach 26 – 28 czerwca 2023 r. w Zegrzu, z inicjatywy Zarządu do Spraw Cudzoziemców KGSG odbyła się kolejna, **doroczna narada szkoleniowa przedstawicieli Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy**, której celem było podsumowanie współpracy obu instytucji w zakresie kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców w 2022 r. Spotkanie stanowiło realizację postanowień porozumienia Komendanta Głównego SG i Głównego Inspektora Pracy z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie zasad współdziałania Straży Granicznej i Państwowej Inspekcji Pracy, które zorganizowano przy współpracy z IOM w ramach projektu „Współpraca i kompetencja są kluczowymi czynnikami w skutecznej walce z handlem ludźmi. Faza II”, dofinansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

W ramach realizacji zadania, przez cały rok odbywały się narady szkoleniowe i spotkania robocze przedstawicieli okręgowych inspektoratów pracy z lokalnymi placówkami Straży Granicznej.

Wybrane przykłady:

- w Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu odbyły się warsztaty szkoleniowe pracowników Sekcji Legalności Zatrudnienia **Okręgowego Inspektoratu Pracy we Wrocławiu** z funkcjonariuszami straży granicznej z 5 placówek SG z terenu województwa dolnośląskiego. W warsztatach udział wzięło 20 osób.

- w 2023 r. odbyły się 4 spotkania specjalistów **Okręgowego Inspektoratu Pracy w Białymstoku** z Funkcjonariuszami Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej pionu kontroli legalności zatrudnienia.

- spotkania robocze przedstawicieli **Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie** oraz funkcjonariuszy Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w zakresie:

- w dniu 31 marca 2023 r. w Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim odbyło się spotkanie przedstawicieli Straży Granicznej i **Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze**. W spotkaniu uczestniczyło 5 osób: Komendant Oddziału, Zastępca Komendanta Oddziału, Naczelnik Wydziału ds. Cudzoziemców, Okręgowy Inspektor Pracy w Zielonej Górze oraz Nadinspektor, Koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia.

Wartym odnotowania przykładem zacieśniania współpracy regionalnej organów kontroli, w tym Straży Granicznej, było powołanie w 2023 r. **Rady do Spraw Legalności Zatrudnienia działającej przy Okręgowym Inspektorze Pracy w Gdańsku**. Pierwsze, inauguracyjne spotkanie Rady odbyło się w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Gdańsku w dniu 21 czerwca 2023 r., skupiając w sumie 21 uczestników. Zagadnienia omawiane podczas posiedzenia dotyczyły rozszerzonej współpracy w następujących obszarach:

Z ramienia Państwowej Inspekcji Pracy:

- prowadzenie kontroli w zakresie legalności zatrudnienia cudzoziemców;
- prowadzenie kontroli agencji zatrudnienia;
- prowadzenie kontroli w zakresie delegowania pracowników, w ramach świadczeń usług, z terytorium RP na teren UE i państw trzecich (kontrole na wniosek instytucji łącznikowych w zakresie transgranicznych stosunków pracy i weryfikacji legalności zatrudnienia);

Z ramienia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku:

- rejestr i kontrole agencji zatrudnienia w celu wyeliminowania nielegalnych praktyk stosowanych przez agencje zatrudnienia;

Z ramienia Komendy Wojewódzkiej Policji:

- współpraca wzajemna (wymiana/przeptyw) informacji i danych na temat nielegalnego zatrudnienia osób (np. osób niemogących oficjalnie podjąć zatrudnienia, ukrywanych, lub ukrywających się, czy nielegalnej migracji osób);
- agencji zatrudnienia i instytucji łącznikowych, które są ważne w zwalczaniu i przeciwdziałaniu handlu ludźmi;

Z ramienia Prokuratury Krajowej:

- nadzór nad postępowaniami Policji i Straży Granicznej oraz współpracę z PIP;
- przekazywanie informacji z krajowego systemu podmiotów gospodarczych o prowadzonych działalnościach gospodarczych, firmach „krzakach”, stanie zatrudnienia w tych podmiotach (w tym legalności zatrudnienia);

Z ramienia Morskiego Oddziału Straży Granicznej:

- nadzór nad czynnościami podejmowanymi w zakresie legalności pobytu i zatrudniania;

Z ramienia Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku:

- prowadzenie kontroli celno-skarbowych w celu wykrycia procederu nielegalnego zatrudniania pracowników.

Działania Policji w zakresie kontroli potencjalnych miejsc, gdzie może dochodzić do procederu handlu ludźmi – w tym wyzysku nielegalnie bądź legalnie zatrudnianych pracowników w ramach akcji **Joint Action Days**, wynikają z przystąpienia Polski do udziału w platformie **EMPACT THB** (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats).

- **KWP Bydgoszcz (miernik: 20 kontroli w ramach Joint Action Days, nieokreślona liczba kontroli w ramach EAD – nie ujawniono zjawiska handlu ludźmi)**
  - „Joint Action Days”, podczas której skontrolowano 20 wytypowanych miejsc grupowania się osób, w ramach zwalczania handlu dziećmi w celu wykorzystania seksualnego (nie ujawniono zjawiska handlu ludźmi) oraz EAD Labour Exploitation Empact, w czasie której dokonano kontroli miejsc pobytu cudzoziemców, zakładów pracy oraz dużych gospodarstw (nie ujawniono zjawiska handlu ludźmi) – KMP Włocławek.
- **KWP Gdańsk (miernik: 1 kontrola zrealizowana przez KWP Gdańsk z Okręgowym Inspektoratem Pracy w Gdańsku / 0 zidentyfikowanych ofiar)**
  - „Joint Action Days – op. Chain” – działania policyjne pod kryptonimem „Żebractwo” – w ramach której dokonano kontroli placówek handlowych, miejsc i obiektów zagrożonych procederem handlu ludźmi, w tym żebractwem – KMP Gdynia;
  - „Ead Labour Exploitation 2023” – działania policyjne pod kryptonimem „Pracownik” – w ramach, których dokonano kontroli placówek handlowych, miejsc i obiektów zagrożonych procederem handlu ludźmi, w tym żebractwem – KMP Gdynia, KMP Gdańsk, KPP Nowy Dwór Gdański.
- **KWP Kielce (miernik: 24 kontrole/ 0 zidentyfikowanych ofiar)**
  - działania, w trakcie których przeprowadzone były wspólnie z pracownikami Państwowej Inspekcji Pracy i funkcjonariuszami Straży Granicznej kontrole miejsc pracy obcokrajowców pod kątem legalności zatrudnienia, pracy przymusowej, legalności pobytu, jak również czerpania korzyści z nierządu oraz zmuszania małoletnich do żebractwa – KMP Kielce;
  - kontrole legalności zatrudnienia – KPP Jędrzejów, KPP Opatów.
- **KWP Lublin (miernik: 2 kontrole/0 zidentyfikowanych ofiar)**
  - akcje, podczas których wspólnie z funkcjonariuszami Straży Granicznej sprawdzano hotele zwracając szczególną uwagę na osoby przybywające do Polski zarobkowo, celem ujawnienia osób przymuszanych do pracy – KPP Włodawa.
- **KWP Poznań (miernik: 83 kontrole/0 zidentyfikowanych ofiar)**
  - kontrola legalności zatrudnienia w dużym zakładzie pracy przeprowadzona wspólnie z funkcjonariuszami Straży Granicznej – KPP Ostrzeszów.
- **KWP Rzeszów (miernik: 4 kontrole/0 zidentyfikowanych ofiar)**
  - kontrola miejsc pracy - KPP Brzozowa.
  - KPP w Przeworsku włączyła się w działania prowadzone w ramach realizacji projektów EMPACT THB (Europejska Multidyscyplinarna Platforma przeciwko Zagrożeniu Przystępczości Handlu Ludźmi), koordynowanych przez Europol. Przeprowadzone działania miały na celu zwalczanie zorganizowanej przestępczości m.in. handlu ludźmi. W powyższych działaniach brali udział policjanci służby kryminalnej oraz dzielnicowi.

- **KWP Szczecin (miernik: 35 kontrole/0 zidentyfikowanych ofiar)**
  - Labour Exploitation Impact Days, podczas działań wspólnie z funkcjonariuszami Straży Granicznej dokonano kontroli zatrudnienia osób pod kątem legalności pobytu i zmuszania do przymusowej pracy – KPP Białogard;
  - kontrole tartaków wspólnie z funkcjonariuszami Straży Granicznej pod kątem legalności pobytu osób w nich zatrudnionych – KPP Gryfice, KPP Kamień Pomorski, KPP Kołobrzeg;
  - „Impact Action Days” - działania ukierunkowane na zwalczanie przestępczości na terenie krajów skandynawskich (ruch graniczny nielegalnych pracowników), przemytu narkotyków, wyrobów akcyzowych, broni palnej oraz handlu ludźmi – KMP Szczecin.
- **KSP**
  - wszystkie jednostki podległe garnizonu stołecznego aktywnie uczestniczyły w działaniach w ramach JAD op. CHAIN 2023 realizowanej w dniach 8-12 maja 2023 r. i w ramach EAD Labour Exploitation 2023 realizowanej w dniach 12-16 czerwca 2023 r. wspólnie z przedstawicielami Okręgowego Inspektoratu Pracy w Warszawie i funkcjonariuszami Straży Granicznej,
- **KWP Białystok (Miernik: liczba kontroli — 3 / liczba zidentyfikowanych ofiar – 0)**
  - Termin styczeń — grudzień 2023, teren miasta Białystok

Również **funkcjonariusze Straży Granicznej** na terenie województwa dolnośląskiego aktywnie uczestniczyli w koordynowanych przez Europol projektach **EMPACT THB, EAD Labour Exploitation 2023 Joint Action Days**, polegających na przeprowadzaniu kontroli ukierunkowanych na zwalczanie handlu ludźmi (m.in. w seksbiznesie, żebractwie, pracy przymusowej).

Funkcjonariusze **Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu** brali udział w działaniach ogólnoeuropejskiej akcji pod kryptonimem „**Impact Joint Action Days**” przeciwko zagrożeniu przestępczości handlu ludźmi koordynowanej przez Europol w ramach operacji „Chain” mającej na celu: zwalczanie handlu ludźmi pod kątem wyzysku, wykorzystania seksualnego oraz zmuszania do żebractwa. Funkcjonariusze realizowali te działania skupiając się na sektorach w branży: handlowej (galeria handlowa, place targowe, stacje benzynowe); turystycznej (centra miast, kolejki górskie); transportowej (dworce „PKS” i „PKP”). Dodatkowo prowadzili działania operacyjno-rozpoznawcze ukierunkowane na grupy żebracze ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa w nich osób nieletnich, jak również miejsc, w których może dochodzić do przestępstw seksualnych z udziałem nieletnich i dorosłych.

Przez cały rok inspektorzy pracy we współpracy z funkcjonariuszami przeprowadzali działania ukierunkowane na zwalczanie handlu ludźmi w celu seksualnego wykorzystania, zmuszania do popełniania przestępstw oraz zmuszania do żebractwa. Kontrolowano rejony dworców, parkingów przynależnych do sklepów wielkopowierzchniowych, okolice uczęszczanych miejsc.

IV.2 Spotkania z polskimi oficerami łącznikowymi oraz akredytowanymi w Polsce w celu wzmocnienia współpracy i wymiany informacji w zakresie zwalczania zjawiska handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2023 r.

Miernik: 43 spotkania.

W roku 2023 Policjanci **Wydziału dw. z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji** uczestniczyli łącznie w **35 spotkaniach** (w tym online) z udziałem oficerów łącznikowych akredytowanych w Polsce oraz polskich oficerów łącznikowych akredytowanych za granicą, w tym: Niderlandy – 7, Wielka Brytania (National Crime Agency) – 7, USA (Federal Bureau of Investigation) – 4, USA (HSI – Homeland Security Investigations) – 2, Niemiec – 1, Australii – 1, polscy oficerowie łącznikowi w Europolu – 8, polscy oficerowie w Wielkiej Brytanii – 4, polski oficer łącznikowy w Norwegii – 1. Dodatkowo funkcjonariusze odbyli spotkania w ramach prowadzonych spraw operacyjnych z przedstawicielami **Frontex’u oraz Ukraińskiej Policji Migracyjnej - 8 spotkań** (w tym on-line).

IV.3 Opracowanie podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi oraz jego publikacja – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: doraźna grupa robocza ds. opracowania podręcznika dla organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania, a także innych organów zaangażowanych w zwalczanie handlu ludźmi, w zakresie dotyczącym postępowania w sprawach o handel ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: publikacja podręcznika.

Zadanie zrealizowano w 2022 roku. **Opracowanie dostępne jest w wersji *on-line*** na stronach rządowych instytucji zajmujących się tematyką handlu ludźmi. **Podręcznik w formie *on-line* został przekazany Wojewódzkim Zespołom do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w celu jego dalszej dystrybucji na poziomie lokalnym.**

IV.4 Opracowanie wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej oraz ich wdrożenie – kontynuacja prac

Odpowiedzialni za realizację: doraźna grupa robocza do spraw opracowania wytycznych dla inspektorów pracy, w zakresie metodyki prowadzenia czynności kontrolnych w sprawach, w których zachodzi podejrzenie handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie i wdrożenie wytycznych.

Prace nad opracowaniem wytycznych dla inspektorów pracy wraz towarzyszącą im listą wskaźników identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej **zostały zakończone** w grudniu 2021 r. Przyjęty przez grupę roboczą dokument w dniu 23 grudnia 2021 r. został przekazany przez Głównego Inspektora Pracy do wszystkich okręgowych inspektoratów pracy celem stosowania w bieżącej działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Pracy.

IV.5 Ewaluacja i ewentualna aktualizacja *Algorytmu postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej*

Odpowiedzialni za realizację: grupa robocza ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: ankieta/liczba zidentyfikowanych ofiar na podstawie Algorytmów.

W ramach prac **grupy roboczej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi w 2023 roku** zarówno **Algorytm postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi** jak i **Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej** zostały zaktualizowane.

Konieczność wprowadzenia zmian podyktowana była przede wszystkim nowelizacją Ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin oraz dodaniem zapisu o możliwości wydawania zaświadczeń o domniemaniu bycia ofiarą handlu ludźmi obywatelom UE i EOG.

Według danych KGP, liczba zidentyfikowanych domniemanych ofiar handlu ludźmi w roku 2023 (wg formularzy identyfikacji przesłanych do WHL BK KGP) wyniosła **30 osób**.

IV.6 Analiza danych oraz stworzenie ujednoczonego systemu zbierania danych w zakresie realizowanych postępowań o handel ludźmi oraz wyroków sądowych

Odpoowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji z udziałem Komendy Głównej Straży Granicznej, Komendy Głównej Policji, Prokuratury Krajowej, Ministerstwa Sprawiedliwości.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie schematu.

Na potrzeby opracowywania sprawozdań z realizacji Krajowego Planu Ministerstwo Sprawiedliwości udostępnia dane statystyczne dotyczące 2 przestępstw handlu ludźmi w zakresie: liczby osób dorosłych skazanych prawomocnym wyrokiem – z uwzględnieniem rodzaju i szczegółowego wymiaru orzeczonej kary, płci osoby skazanej, wieku, obywatelstwa oraz miejsca popełnienia przestępstwa, liczby osób osądzonych i skazanych w pierwszej instancji – z uwzględnieniem wymiaru orzeczonej kary oraz liczby, płci i wieku osób pokrzywdzonych.

Temat opracowania ujednoczonego systemu poruszany jest systematycznie w ramach grup roboczych (np./ grupy roboczej ds. monitorowania KPD). Niemniej jednak podmioty odpowiedzialne za gromadzenie danych w zakresie prowadzenia postępowań o HL podkreślają, że inicjatywa jest trudna do zrealizowania z uwagi na inną metodologię zbierania danych.

Z danych przekazanych przez **Prokuraturę Krajową** wynika, że w 2023 r. łącznie **wszczęto 18 postępowań z art. 189a k.k. oraz wydano 17 aktów oskarżenia.**

Poniżej znajdują się dane statystyczne przekazane przez **Prokuraturę Krajową, Komendę Główną Policji i Komendę Główną Straży Granicznej** w zakresie **liczby zidentyfikowanych w 2023 roku ofiar.**

2023	Prokuratura Krajowa	Policja	Straż Graniczna
Liczba zidentyfikowanych ofiar (dorośli i małoletni)	1043	30	58
Liczba zidentyfikowanych małoletnich ofiar	11	6	0
kobiety	Brak danych	14	20
mężczyźni	Brak danych	16	38
forma wykorzystania ofiar:			
w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania	22	8	1
w pracy lub usługach o charakterze przymusowym	341	16	56
innych formach wykorzystania	680	6	1
Kraj pochodzenia ofiar			
Polska	680	5	
Ukraina	14	8	
Rumunia		1	
Słowacja	1		
Białoruś	2	2	
Mołdawia	55	5	3
Litwa	1		
Gwatemala	75		3

Brazylia			1
Łotwa	1		
Argentyna			2
Bułgaria	1		
Honduras	1		
Kongo	4		
Rosja	5	1	1
Uganda			1
Meksyk	22		3
Tajlandia	1		
Gruzja	12		
Wenezuela			11
Kolumbia	125	5	33
Wietnam	6		
Peru	1		
Bangladesz	2		
Mali	1		
Etiopia	1		
Mauretania	1		
Filipiny	4		
Zimbabwe	1		

Część V

Działania szkoleniowe

V.1 Warsztaty dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczących współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji, Komenda Główna Straży Granicznej we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Prokuraturą Krajową i organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2023 r.

Miernik: 90 uczestników warsztatów w Koszalinie.

W dniach 29 maja – 2 czerwca 2023 r. w Wyższej Szkole Straży Granicznej w Koszalinie WHL BK KGP wspólnie z KG SG przeprowadzili warsztaty szkoleniowe pn. „**Warsztaty dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i prokuratorów, dotyczące współpracy w zakresie ścigania sprawców przestępstw handlu ludźmi, wymiany doświadczeń, najlepszych praktyk oraz analizy orzecznictwa w sprawach o handel ludźmi**”. Szkolenie zostało zorganizowane pod auspicjami MSWiA. Merytoryczna koordynacja przedmiotowego seminarium realizowana była przez Zarząd Operacyjno-Śledczy KGSG we współpracy z MSWiA, KGP, PK oraz Fundacją La Strada i Fundacją Czas Wolności. Warsztaty miały charakter interdyscyplinarny i międzynarodowy, prowadzone były z udziałem przedstawicieli z INTERPOL-u, EUROPOL-u, FRONTEX-u, IOM-u, a także z udziałem przedstawicieli policji hiszpańskiej (Spain Guardia Civil) oraz przedstawicieli francuskiej policji (French Judiciary Police). W opisanym przedsięwzięciu udział wzięli przedstawiciele straży granicznej, policji, prokuratury, przedstawiciele urzędów wojewódzkich i organizacji pozarządowych: łącznie **90 osób**.

WHL BK KGP wspólnie z DSMiM MSWiA i KG SG zorganizowali konferencję i przeprowadzili warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów i członków zespołów do zwalczania przestępstwa handlu ludźmi

w komendach wojewódzkich Policji, koordynatorów Straży Granicznej celem wymiany doświadczeń i informacji, połączonych z odprawą służbową w dniach 19 – 22 września 2023 r. w Lesznie k/Warszawy. Łącznie w przedsięwzięciu wzięło udział **76 osób** w tym 20 ekspertów zewnętrznych, 42 funkcjonariuszy policji i 14 funkcjonariuszy SG.

Prokuratorzy z terenu kraju wzięli udział jako wykładowcy, współorganizatorzy i uczestnicy w:
- szkoleniu organizowanym przez Zespół ds. Przeciwdziałania Handlu Ludźmi przy Wojewodzie Lubuskim w dniu 12 czerwca 2023 r.
- międzynarodowym seminarium pn. "Wspólnie przeciwko handlowi ludźmi" w dniach 14-16 czerwca 2023 r.
- szkoleniu organizowanym przez Prokuraturę Regionalną we Wrocławiu w dniach 8-10 maja 2023 r.

V.2 Warsztaty szkoleniowe dla policjantów z komórek organizacyjnych Policji właściwych do walki z handlem ludźmi komend wojewódzkich/Stołecznej Policji i CBŚP celem wymiany doświadczeń i informacji

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba przeszkolonych funkcjonariuszy: 809.

Podczas odprawy rocznej pionu kryminalnego, Naczelnik Wydziału do Walki z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego KGP przeprowadził wykład dla Naczelników Wydziałów Kryminalnych KWP/KSP w zakresie zwalczania handlu ludźmi, nielegalnej migracji oraz zagrożeń wynikających z sytuacji uchodźczej na Ukrainie

• Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu

Przeprowadzono **19 szkoleń** dla policjantów służby prewencyjnej, odnoszących się do problematyki handlu ludźmi, w których uczestniczyło **209 policjantów**.

Na stronach internetowych komend miejskich/powiatowych zamieszczono komunikaty prasowe związane z problematyką handlu ludźmi, w tym na portalu społecznościowym Facebook.

Nawiązano współpracę z lokalnymi gazetami, radiem w celu przekazania informacji na temat współczesnego niewolnictwa. Zorganizowano spotkania informacyjne, które odbyły się między innymi w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, Urzędzie Pracy.

Mając na uwadze realizację projektu pn. „**Integracja dla bezpieczeństwa współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych**”, realizowanego w ramach **Norweskiego Mechanizmu Finansowego**, którego partnerami są **Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu, Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie, Komenda Wojewódzka Policji w Gorzowie Wielkopolskim i Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie**, zgodnie z założeniem Projektu przeszkoleni koordynatorzy pionu prewencji ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego, przy wsparciu merytorycznym koordynatorów pionu kryminalnego przeprowadzili w 2023 r. następujące działania:

Działanie nr 1:

1-dniowe szkolenie kaskadowe dla podległych funkcjonariuszy pionu prewencji, będących na niższych szczeblach organizacyjnych, w zakresie przekazania informacji uzyskanych na szkoleniach dotyczących sposobów zwalczania i przeciwdziałania przestępczości handlu ludźmi. Realizacja szkoleń kaskadowych ujęta została w planie doskonalenia zawodowego policjantów. Przeszkoleni funkcjonariusze, w ramach przedmiotowego zadania, oddelegowani zostali do realizacji spotkań profilaktyczno-edukacyjnych – dedykowanych osobom z obszaru wykluczenia społecznego. **Liczba przeszkolonych funkcjonariuszy – 600.**

Działanie nr 2:

Spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla osób z obszaru wykluczenia społecznego, zagrożonych przestępczością związaną z pracą przymusową/werbowaniem do grup przestępczych. Spotkania przeprowadzone zostały przez funkcjonariuszy z wydziałów prewencji i kryminalnego KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego wśród grupy docelowej - osób bezdomnych, bezrobotnych, zadłużonych, z kłopotami rodzinnymi. Miejscem spotkań były schroniska dla osób bezdomnych, placówki opiekuńcze MOPS-u, DPS-y woj. dolnośląskiego. **Liczba przeszkolonych osób - 500.**

Działanie nr 3

Spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla osób z obszaru wykluczenia społecznego, zagrożonych zwerbowaniem i zmuszaniem do prostytucji. Spotkania przeprowadzone zostały przez funkcjonariuszy z wydziałów prewencji i kryminalnego KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego wśród grupy docelowej – kobiet wykluczonych społecznie, samotnych matek. Miejszem spotkań były domy samotnej matki, placówki opiekuńcze MOPS-u woj. dolnośląskiego. **Liczba przeszkolonych osób - 600.**

Działanie nr 4

Spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla młodzieży ze szkół średnich i akademickiej, w tym cudzoziemców w zakresie aktualnych zagrożeń handlu ludźmi (osoby młode, poszukujące pracy za granicą). Spotkania przeprowadzone zostały przez funkcjonariuszy z wydziałów prewencji i kryminalnego KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego. **Liczba przeszkolonych osób – 3 000.** W ramach przedmiotowego Projektu – funkcjonariusze Wydziału Prewencji oraz Kryminalnego KWP we Wrocławiu aktywnie uczestniczyli w eksperckich szkoleniach, realizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz dolnośląskiego. Podczas szkoleń funkcjonariusze występowali jako prelegenci prezentując temat pn.: „Wymiana doświadczeń w zakresie metod zwalczania handlu ludźmi w kontekście migracji dla funkcjonariuszy Policji w efekcie wdrożenia projektu”, poruszali kwestie związane z żebractwem. W ramach przedmiotowego projektu funkcjonariusze **Wydziału Kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu** uczestniczyli, w **wizytach studyjnych**, które odbyły się w **Berlinie** oraz **Madrycie**.

V.3 Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z komend miejskich policji/komend rejonowych policji/komend powiatowych policji oraz dla funkcjonariuszy służby prewencyjnej dotyczące problematyki handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Komenda Główna Policji.

Termin: 2023 r.

Miernik: 564 warsztaty/szkolenia organizowane z ramienia Policji

Szkolenia oraz doskonalenia zawodowe w tym lokalne, funkcjonariuszy Policji w obszarze handlu ludźmi.

- **KWP Białystok (miernik: 14 warsztatów/296 uczestników)**
  - w garnizonie podlaskim przeprowadzono 10 warsztatów, w których uczestniczyło 246 funkcjonariuszy pionu prewencyjnego, 3 warsztaty, w których uczestniczyło 44 funkcjonariuszy pionu kryminalnego oraz jedno szkolenie dla 6 funkcjonariuszy ruchu drogowego z problematyki handlu ludźmi.
- **KWP Bydgoszcz (miernik: 27 warsztatów/728 uczestników)**
  - w KWP w Bydgoszczy zorganizowano warsztaty szkoleniowe pn. „Zjawisko handlu ludźmi jako element upowszechniania wiedzy wśród młodzieży szkolnej” dla 20 funkcjonariuszy służby prewencyjnej koordynujących problematykę handlu ludźmi z KMP/KPP garnizonu kujawsko-pomorskiego.
  - w KWP Bydgoszcz (miernik: 1 szkoleń / 54 uczestników)
  - Warsztaty szkoleniowe dla koordynatorów z komend miejskich policji/komend powiatowych policji oraz dla funkcjonariuszy służby prewencyjnej dotyczące problematyki handlu ludźmi dla 54 funkcjonariuszy z jednostek woj. kujawsko-pomorskiego.
- **KWP Gdańsk (miernik: 27 warsztatów/686 uczestników)**
  - w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego policjantów przeprowadzono szkolenie pn. Handel ludźmi, w formule online, w którym udział wzięło 29 funkcjonariuszy, w tym funkcjonariusze realizujący zagadnienia przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz profilaktyki społecznej z KMP/KPP województwa pomorskiego;
  - w KMP/KPP woj. pomorskiego funkcjonariusze realizujący zagadnienie profilaktyki społecznej przeprowadzili 24 szkolenia adresowane do 582 policjantów służby prewencyjnej, w tym dzielnicowych nt. handlu ludźmi, Algorytmu postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej. Podczas szkoleń przekazywali również informacje dotyczącą funkcjonujących w Polsce oraz w województwie pomorskim organizacji pozarządowych udzielających wsparcia ofiarom handlu ludźmi.

- **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: 22 warsztaty/215 uczestników)**
- **KWP Katowice (miernik: 64 warsztaty/711 uczestników)**
  - W garnizonie śląskim przeprowadzono następujące szkolenia dla policjantów wydziałów prewencji:
  - „Handel ludźmi” – KPP Pszczyna, KMP Dąbrowa Górnicza, KPP Lubieniec;
  - „Krajowy Plan Działania przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024” oraz realizacja zadań wynikających z Zarządzenia nr 14 KGP - KPP Żywiec, KPP Racibórz, KMP Żory, KPP Mikołów, KPP Myszków;
  - „Zasady udzielania pomocy ofiarom handlu ludźmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz RP poza granicami kraju” – KPP Zawiercie;
  - „Algorytm postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa Handlu Ludźmi” – KMP Świętochłowice, KMP Siemianowice Śląskie;
  - „Nie daj się zniewolić” – KMP Częstochowa;
  - „Problematyka Handlu Ludźmi” - KMP Gliwice, KMP Mysłowice;
  - „Identyfikacja ofiar Handlu Ludźmi” - KMP Piekary Śląskie;
  - „Przepisy i prawidłowe postępowanie w przypadku ujawnienia przestępstw dot. handlu ludźmi” - KPP Lubliniec;
  - „Zapobieganie handlowi ludźmi – prawo karne uwarunkowania przestępstwa handlu ludźmi oraz przestępczości przeciwko wolności seksualnej” - KMP Jastrzębie – Zdrój.
- **KWP Kielce (miernik: 31 warsztatów/ 505 uczestników)**

W garnizonie świętokrzyskim przeprowadzono następujące szkolenia:

  - „Przeciwdziałanie Handlu Ludźmi” – KPP Końskie, KPP Busko-Zdrój;
  - „Kierunki działań Policji w zakresie profilaktyki społecznej w powiecie skarżyskim na rok 2023 z uwzględnieniem zjawiska handlu ludźmi oraz zagrożenia cyberprzemocy w placówkach oświatowych” – KPP Skarżysko-Kamienna;
  - „Handel ludźmi” – KPP Ostrowiec Świętokrzyski, KPP Starachowice; KPP Kazimierza Wielka;
  - „Handel ludźmi oraz zapobieganie i zwalczanie przestępstw z nienawiści” – KPP Opatów;
  - „Przeciwdziałanie stosowaniu tortur oraz nieludzkiego traktowania” – KPP Włoszczowa;
  - „Rola Policji oraz zadania wynikające z „Krajowego Planu działań przeciwko Handlu Ludźmi” – KPP Staszów;
  - „Problematyka handlu ludźmi wobec kryzysu migracyjnego” – KPP Pińczów;
  - „Handel ludźmi a wykorzystanie nowoczesnych technologii. Nowe wyzwania w walce z przestępczością” – KPP Pińczów;
  - „Zjawisko Handlu Ludźmi” – KPP Sandomierz.
- **KWP Kraków (miernik: 7 warsztatów/200 uczestników)**
  - Wydział Prewencji KWP w Krakowie zorganizował odprawę służbową dla naczelników wydziałów prewencji KMP/KPP oraz koordynatorów ds. profilaktyki społecznej (w tym koordynujących zjawisko handlu ludźmi) z terenu województwa małopolskiego, podczas której została zaprezentowana tematyka związana ze zjawiskiem handlu ludźmi;
  - Wydział Prewencji KWP w Krakowie zorganizował szkolenie dla koordynatorów ds. profilaktyki społecznej z KMP Kraków oraz z podległych jednostce 8 Komisariatów Policji. Podczas szkolenia została zaprezentowana tematyka związana ze zjawiskiem handlu ludźmi w odniesieniu do prowadzonych działań profilaktycznych;
  - W KPP w Krakowie zostały przeprowadzone 3 szkolenia dla funkcjonariuszy Policji dotyczące zjawiska handlu ludźmi;
  - w KMP w Nowym Sączu w ramach doskonalenia zawodowego organizowanego dla funkcjonariuszy Wydziału Prewencji przeprowadzono szkolenie pn.: „Procedury postępowania funkcjonariuszy z osobami bezdomnymi i żebrzącymi oraz zagadnienia dotyczące powiązanego ze zjawiskiem żebractwa procedury handlu ludźmi”.
- **KWP Lublin (miernik: 20 warsztatów/1 341 uczestników)**
  - Na terenie garnizonu lubelskiego przeprowadzono następujące szkolenia dotyczące problematyki handlu ludźmi:
  - „Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego” – KMP Lublin;
  - „Praktyczne aspekty zapobiegania i zwalczania przestępstwa handlu ludźmi i przestępstw z nim powiązanych” – KMP w Białej Podlaska;
  - „Handel ludźmi – aspekty prawne i kryminogenne” – KMP Zamość;

- „Algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi” – KPP Łęczna, KPP Opole Lubelskie;
- „Sposoby i metody działania sprawców przestępstw handlu ludźmi” – KPP Puławy;
- „Handel ludźmi” – KPP Włodawa;
- szkolenia dot. problematyki handlu ludźmi dla funkcjonariuszy z: KMP Chełm, KPP Biłgoraj; KPP Hrubieszów, KPP Janów Lubelski, KPP Krasnystaw, KPP Kraśnik, KPP Lubartów, KPP Luków, KPP Parczew, KPP Radzyń Podlaski, KPP Ryki, KPP Świdnik, KPP Tomaszów Lubelski.
- szkolenie w dniu 29 grudnia 2023 r. dla funkcjonariuszy Wydziałów Kryminalnych i Wydziałów Prewencji w Komendach Miejskich i Powiatowych Policji na terenie województwa lubelskiego pn. Handel Ludźmi i przestępstwa okołoprostytucyjne na terenie województwa lubelskiego – problematyka, sposób działania, omówienie aktów prawnych
- łączna ilość przeszkolonych funkcjonariuszy: 1967
- Ilość przeszkolonych funkcjonariuszy pionu kryminalnego: 715
- Ilość przeszkolonych funkcjonariuszy pionu prewencji: 1252
- **KWP Łódź (miernik: 71 warsztatów/925 uczestników)**
  - koordynatorzy z KPP/KMP garnizonu łódzkiego przeprowadzili szkolenia dotyczące problematyki handlu ludźmi w formie kaskadowej dla: KPP Brzeziny KPP Łask, KPP Łęczyca, KPP Łódź, KMP Łódź, KPP Poddębice, KPP Radomsko, KPP Rawa Mazowiecka, KMP Skierniewice, KPP Tomaszów Mazowiecki.
- **KWP Olsztyn (miernik: 1 warsztat/16 uczestników)**
  - Wydział Prewencji KWP w Olsztynie wspólnie z Pełnomocnikiem KWP w Olsztynie ds. Ochrony Praw Człowieka zorganizowali szkolenie połączone z warsztatami dla 16 uczestników pn. „Przeciwdziałanie handlowi ludźmi”. Szkolenie zorganizowano przy udziale Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji.
- **KWP Opole (miernik: 5 warsztatów/71 uczestników)**
  - szkolenia dotyczące problematyki przeciwdziałania handlowi ludźmi - KPP Głubczyce, KPP Prudnik oraz KPP Kędzierzyn-Koźle;
  - w KWP w Opolu odbyło się szkolenie pn. „Identyfikacja i praca z osobami z grup wrażliwych”, w którym udział wzięło 2 funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KWP w Opolu. Szkolenie koncentrowało się na aspektach pracy/kontakt z osobami z zaburzeniami psychicznymi, ofiarami przemocy oraz handlu ludźmi, a przeprowadzone zostało przez przedstawicieli Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji.
- **KWP Poznań (miernik: 77 warsztatów/ 1 341 uczestników)**
  - KWP w Poznaniu oraz jednostki podległe KMP/KPP przeprowadziły szkolenia z zakresu handlu ludźmi, którego odbiorcami byli policjanci służby prewencyjnej, m.in. dzielnicowi, policjanci komórek patrolowo – interwencyjnych, ruchu drogowego oraz Oddziału Prewencji Policji w Poznaniu.
- **KWP zs. w Radomiu (miernik: 36 warsztatów/947 uczestników)**

Koordinatorzy zapobiegania oraz zwalczania przestępstwa handlu ludźmi z KMP/KPP garnizonu mazowieckiego przeprowadzili 35 warsztatów szkoleniowych dla 947 funkcjonariuszy służby prewencyjnej dotyczące problematyki handlu ludźmi:

  - „Problematyka, sposoby działania, rodzaje handlu ludźmi, sposoby zapobiegania” – KPP Białołęka;
  - zajęcia doskonalenia zawodowego lokalnego dla policjantów prewencji dotyczące przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści i handlu ludźmi - KPP Ciechanów, KPP Mława, KPP Sierpc;
  - szkolenia i instruktaże dotyczące problematyki związanej z handlem ludźmi – KPP Grójec;
  - „Handel ludźmi” – KMP Radom, KMP Płock, KPP Węgrów, KPP Żuromin;
  - „Synergia działania kluczem do bezpiecznego jutra” – handel ludźmi i przestępstwa korupcyjne – KPP Sokołów Podlaski;
  - „Handel ludźmi – przepisy i algorytmy działania” – KPP Wyszaków;
  - „Problematyka przestępstwa handlu ludźmi” – KPP Żyrardów.
- **KWP Rzeszów (miernik: 44 warsztaty/1 015 uczestników)**
  - Wydział Prewencji KWP w Rzeszowie zorganizował szkolenie dla koordynatorów prewencyjnych do walki z handlem ludźmi oraz policjantów służby prewencyjnych z KMP/KPP woj. podkarpackiego pn. „Inicjowanie, realizowanie i koordynowanie przedsięwzięć profilaktycznych i prewencyjnych

- podejmowanych na terenie działania komendy miejskiej/powiatowej Policji w celu przeciwdziałania handlowi ludźmi”. W szkoleniu wzięło udział 49 funkcjonariuszy;
- KMP/KPP woj. podkarpackiego przeprowadziły 43 szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego dla policjantów o tematyce związanej z problematyką handlu ludźmi, w których udział wzięło 966 policjantów.
  - **KWP Szczecin (miernik: 27 warsztatów/625 funkcjonariuszy)**
  - **KWP Wrocław (miernik: 91 warsztatów/ 1 270 uczestników)**

Inne aktywności oraz wydarzenia w obszarze uświadamiania zagrożeń związanych z handlem ludźmi:

- **KGP**

Po raz pierwszy w Polsce 23 października 2023 r. miał miejsce wyjątkowy projekt edukacyjny, którego celem było podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska handlu ludźmi. Escapetruck jest inicjatywą holenderskiej Fundacji Reshape i powstał przy wsparciu finansowym holenderskiej Policji oraz Ambasady Królestwa Niderlandów w Polsce. Projekt został zainicjowany przy ścisłej współpracy z Centrum Badań nad Handlem Ludźmi Uniwersytetu Wrocławskiego oraz polską Policją i Strażą Graniczną. W 2023 r. projekt realizowany był w Warszawie, na parkingu przed Pałacem Kultury i Nauki (23-24 października), w Krakowie, na parkingu po północnej stronie Stadionu im. Henryka Reymana (25-26 października) oraz we Wrocławiu, Centrum Historii Zajezdnia (27-28 października).

Zagadnienie handlu ludźmi zostało w tym przedsięwzięciu przedstawione odwiedzającym go osobom w formie pokojów zagadek. Mimo że była to gra, na jej uczestników czekały skłaniające do głębokiej refleksji doświadczenia. Biorący udział w grze poznali prawdziwe historie osób, które stały ofiarą handlu ludźmi, a którym udało się wydostać z rąk oprawców dzięki skoordynowanej akcji i pomocy służb. Podczas gry uczestnicy – w grupach do 6 osób – musieli wydostać się z ciężarówki, rozwiązując interaktywne zadania i łamiąc szyfry. Kluczowym zadaniem graczy była pomoc wirtualnej ofierze w wydostaniu się z niezmiernie trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Pomieszczenia w escapetrucka zostały przygotowane tak, aby odzwierciedlały bardzo trudne warunki życia ofiar handlu ludźmi, uświadamiając odwiedzającym przeżyte przez nich cierpienie i traumy. Podczas pobytu w Polsce projekt odwiedziło kilka tysięcy dorosłych osób oraz młodzieży w wieku powyżej 16 lat.

W każdym z miejsc odwiedzonych przez Escapetrucka obecni byli na miejscu policjanci udzielający informacji na temat zagrożeń, sposobów i mechanizmów działania przestępców oraz praw ofiar handlu ludźmi. Udział w projekcie był bezpłatny i możliwy dla osób, które ukończyły 16 lat.

- **KWP Szczecin**

KWP w Szczecinie zorganizowała szkolenia online dla pracowników Caritas Polska, Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie, podczas których poruszane były tematy związane z definiowaniem i rozpoznawaniem zjawiska handlu ludźmi oraz jak informować odpowiednie służby, aby przeciwdziałać temu zjawisku.

- **KWP Wrocław**

W ramach projektu pn. „Integracja dla bezpieczeństwa współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych”, realizowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, którego partnerami są komendy wojewódzkie Policji we: Wrocławiu, Szczecinie i Gorzowie Wlkp. oraz Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie odbyły się:

- Funkcjonariusze garnizonu dolnośląskiego przeprowadzili w 2023 roku 91 szkoleń dla policjantów służby prewencyjnej, odnoszących się do problematyki handlu ludźmi, w których uczestniczyło 1 270 policjantów
- szkolenie kaskadowe dla 600 funkcjonariuszy pionu prewencji, w zakresie przekazania informacji uzyskanych na szkoleniach dotyczących sposobów zwalczania i przeciwdziałania przestępczości handlu ludźmi. Realizacja szkoleń kaskadowych ujęta została w planie doskonalenia zawodowego policjantów. Przeszkoleni funkcjonariusze, w ramach przedmiotowego zadania, oddelegowani zostali do realizacji spotkań profilaktyczno-edukacyjnych - dedykowanych osobom z obszaru wykluczenia społecznego;

- spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla osób z obszaru wykluczenia społecznego, zagrożonych przestępczością związaną z pracą przymusową/werbowaniem do grup przestępczych. Spotkania przeprowadzone zostały przez funkcjonariuszy z wydziałów prewencji i kryminalnego KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego wśród grupy docelowej – osób bezdomnych, bezrobotnych, zadłużonych, z kłopotami rodzinnymi. Miejscem spotkań były schroniska dla osób bezdomnych, placówki opiekuńcze MOPS-u, DPS-y woj. dolnośląskiego. W spotkaniach udział wzięło 500 osób;
- spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla osób z obszaru wykluczenia społecznego, zagrożonych zwerbowaniem i zmuszaniem do prostytucji. Spotkania przeprowadzone zostały przez funkcjonariuszy z wydziałów prewencji i kryminalnego KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego wśród grupy docelowej – kobiet wykluczonych społecznie, samotnych matek. Miejscem spotkań były domy samotnej matki, placówki opiekuńcze MOPS-u woj. dolnośląskiego. W spotkaniach udział wzięło 600 osób;
- spotkania profilaktyczno-edukacyjne dla młodzieży ze szkół średnich i akademickiej, w tym cudzoziemców w zakresie aktualnych zagrożeń handlu ludźmi (osoby młode, poszukujące pracy za granicą). Spotkania przeprowadzone zostały przez funkcjonariuszy z wydziałów prewencji i kryminalnego KMP/KPP garnizonu dolnośląskiego. W spotkaniach udział wzięło 3 000 osób.
- W ramach przedmiotowego Projektu funkcjonariusz Wydziału Prewencji KWP we Wrocławiu/koordynator wojewódzki ds. przeciwdziałania handlu ludźmi uczestniczył w eksperckich szkoleniach, realizowanych w Szczecinie oraz we Wrocławiu, przedstawiając temat pn. „Wymiana doświadczeń w zakresie metod zwalczania handlu ludźmi w kontekście migracji dla funkcjonariuszy Policji w efekcie wdrożenia projektu”. F-sze Wydziału Kryminalnego KWP we Wrocławiu aktywnie uczestniczyli w eksperckich szkoleniach, realizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz dolnośląskiego. Podczas szkoleń funkcjonariusze występowali jako prelegenci prezentując temat pn.: „Wymiana doświadczeń w zakresie metod zwalczania handlu ludźmi w kontekście migracji dla funkcjonariuszy Policji w efekcie wdrożenia projektu”, poruszali kwestie związane z żebractwem.
- w dniu 25 stycznia 2023 r. szkolenie dla osób zajmujących się pomocą dla uchodźców we Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego (10 uczestników) pod kątem rozpoznawania potencjalnych ofiar Handlu Ludźmi.
- w dniach 25-26 kwietnia 2023 r. funkcjonariusze tut. ZHL brali udział w wizycie studyjnej w Berlinie w ramach projektu Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych, finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
- w dniach 9-10 maja 2023 r. szkolenie w ramach projektu Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych, finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego (łącznie 50 uczestników), gdzie omówiono tematykę żebractwa.
- w dniu 15 maja 2023 r. spotkanie szkoleniowe (20 uczestników) w Okręgowym Inspektoracie Pracy we Wrocławiu, gdzie omówiono problematykę pracy przymusowej.
- w dniach 12-15 czerwca 2023 r. funkcjonariusz tut. ZHL brał udział w wizycie studyjnej w Madrycie w ramach projektu Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego, finansowanego przez UE Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego.
- w dniach 14-16 czerwca 2023 r. oraz w dniach 19-21 czerwca 2023 r. szkolenie w ramach Międzynarodowego Seminarium dla Województwa Dolnośląskiego „Wspólnie przeciwko Handlowi Ludźmi” (łącznie 80 uczestników).
- **KWP Bydgoszcz**
  - w dniach 12-15 czerwca 2023 r. funkcjonariusz Wydziału Kryminalnego KWP w Bydgoszczy brał udział w wizycie studyjnej w Hiszpanii, podczas której miała miejsce wymiana doświadczeń związanych ze zwalczaniem handlu ludźmi i jego zapobieganiem (Projekt nr PL/2020/PR/0109 pn. Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego realizowany przez Biuro Prewencji KGP);
  - -w dniu 6 września 2023 r. funkcjonariusze Wydziału Kryminalnego oraz Wydziału Prewencji KWP w Bydgoszczy gościli w ramach wizyty studyjnej funkcjonariuszy Policji z Królestwa Niderlandów, podczas której miała miejsce wymiana doświadczeń związanych ze zwalczaniem handlu ludźmi i jego zapobieganiem (Projekt nr PL/2020/PR/0109 pn. Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego realizowany przez Biuro Prewencji KGP);
  - w dniach 18-20 września 2023r. funkcjonariusz Wydziału Kryminalnego KWP w Bydgoszczy brał udział w wizycie studyjnej we Włoszech, podczas której miała miejsce wymiana doświadczeń

- związanych z nielegalną migracją (Projekt nr PL/2020/PR/0109 pn. Identyfikacja ofiar handlu ludźmi jako podstawa uzyskania wsparcia przez pokrzywdzonego realizowany przez Biuro Prewencji KGP);
- 19 października 2023r. funkcjonariusze Wydziału Kryminalnego KWP w Bydgoszczy gościli w ramach wizyty studyjnej szwedzkich prokuratorów, podczas której miała miejsce m.in. wymiana doświadczeń związanych ze zwalczaniem handlu ludźmi.
  - **KWP Gdańsk (miernik: 1 szkolenie / brak danych)**
    - rozdystrybuowano na jednostki podległe „Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej” oraz „Algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi” celem realizacji samokształcenia zawodowego funkcjonariuszy jednostek podległych.
  - **KWP Gorzów Wlkp. (miernik: szkoleń /)**
    - w styczniu 2023 r. 15 funkcjonariuszy pionu kryminalnego KWP w Gorzowie Wlkp. wzięło udział w szkoleniu on-line w ramach projektu pn. „Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych”.
    - w tym samym miesiącu 1 funkcjonariusz wziął udział w warsztatach on-line pn. „Identyfikacja i niwelacja potencjalnych zagrożeń związanych z handlem ludźmi i ich przemyt” organizowanych przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie. W marcu 2023 r. 2 funkcjonariuszy pionu kryminalnego wzięło udział w szkoleniu pn. „Wzmocnienie działań operacyjno-rozpoznawczych organów ścigania związanych z walką z handlem ludźmi”.
    - **Również w marcu 2023 roku 2 funkcjonariuszy** wzięło udział w 2-dniowych warsztatach pn. „Identyfikacja i niwelacja potencjalnych zagrożeń związanych z handlem ludźmi i ich przemyt” organizowanych w ramach projektu „Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych” przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie;
    - w kwietniu 2023 roku 1 funkcjonariusz pionu kryminalnego wziął udział w seminarium "Pracownicy migracyjni a zagrożenie handlem ludźmi" organizowanym przez Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim;
    - w czerwcu 2 funkcjonariuszy KWP w Gorzowie Wielkopolskim wzięło udział w jednodniowym szkoleniu organizowanym przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji nt. „Przeciwdziałanie handlowi ludzi i identyfikacja potencjalnych ofiar”;
    - w sierpniu 2 funkcjonariuszy KWP w Gorzowie Wielkopolskim wzięło udział w konferencji organizowanej przez Wydział do walki z Handlem Ludźmi Biura Kryminalnego KGP wspólnie z MSWiA.
    - w tym samym miesiącu 4 funkcjonariuszy KWP w Gorzowie Wielkopolskim wzięło udział w webinarium śródprojektowym pn. „Ażyl i Migracja” organizowanym przez KWP w Szczecinie.
    - w listopadzie 3 funkcjonariuszy KWP w Gorzowie Wielkopolskim wzięło udział w szkoleniu pn. „Wzmocnienie działań operacyjno-rozpoznawczych organów ścigania związanych z walką z handlem ludźmi”.
  - **KWP Lublin (miernik: 2 szkolenie / 1 391 uczestników)**
    - W dniu 1 sierpnia 2023 r., dla funkcjonariuszy WK KWP w Lublinie: „ Handel ludźmi – definicja i omówienie aktów prawnych”. Organizator ZHL WK KWP w Lublinie
Ilość przeszkolonych funkcjonariuszy: 20
    - W dniach 17 – 31 sierpnia 2023 r., dla funkcjonariuszy WK KWP w Lublinie: „ Algorytm postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi”. Organizator ZHL WK KWP w Lublinie
Ilość przeszkolonych funkcjonariuszy: 15
    - W dniu 18 grudnia 2023 r., dla funkcjonariuszy WK KWP w Lublinie: „Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi. Organizator ZHL WK KWP w Lublinie
Ilość przeszkolonych funkcjonariuszy: 25.
  - **KWP Łódź (miernik: 49 szkoleń/ 625 uczestników)**
    - w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego przeprowadzono 49 szkoleń dla 25 funkcjonariuszy z jednostek organizacyjnych Policji podległych KWP w Łodzi.
  - **KWP Olsztyn (miernik: 2 szkolenia / 528 uczestników)**
    - opracowano zakres i tematykę jednego szkolenia z zakresu szeroko rozumianego handlu ludźmi oraz przestępstw współistniejących. Przekazane drogą elektroniczną do Wydziałów Kryminalnych jednostek garnizonu warmińsko-mazurskiego materiały dydaktyczne skutkowały przeszkoleniem z tej tematyki łącznie 528 funkcjonariuszy służby kryminalnej

- dniu 27 października 2023 r. koordynator KWP Olsztyn wziął udział w posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, które odbyło się w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim. Podczas spotkania omówione zostały rezultaty podejmowanych w minionym roku działań różnych służb i instytucji dotyczących ujawniania, zwalczania, zapobiegania szeroko rozumianego handlu ludźmi. W spotkaniu uczestniczył również przedstawiciel Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji, który przedstawił zagrożenia tym przestępstwem w sytuacji kryzysu humanitarnego.
- **KWP Szczecin (miernik: 2 szkolenia)**
  - Wydział Kryminalny KWP w Szczecinie zorganizował 2 warsztaty szkoleniowe pn. „Wzmocnienie działań operacyjno — rozpoznawczych organów ścigania związanych z walką z handlem ludźmi”. Szkolenia zrealizowano zgodnie z podpisanym porozumieniem nr 2 NMF/PA18/004 w ramach naboru otwartego PAI 8 „Azyl i migracja” pn. „Integracja dla bezpieczeństwa - współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych”, finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014 – 2021. Szkolenia zostały przeprowadzone w dniach 27-29 marca 2023 r. oraz 22-24 listopada 2023 r. i adresowane były do przedstawicieli pionu kryminalnego oraz pionu prewencji wszystkich jednostek miejskich i powiatowych Policji z województwa zachodniopomorskiego. W szkoleniach uczestniczyli również przedstawiciele Straży Granicznej i Sądu.
- **KWP Lublin (miernik: 1 szkolenie/2 uczestników)**
  - szkolenie pn. „Identyfikacja i wsparcie ofiar handlu ludźmi. Program pomocy w dobrowolnym powrocie i reintegracji” prowadzone przez pracownika Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim.
- **KWP Poznań (miernik: 25 szkoleń/334 uczestników)**
  - w trakcie doskonalenia zawodowego lokalnego dzielnicowych i kierowników dzielnicowych przeprowadzono prelekcje na temat Algorytmu postępowania w przypadku ujawnienia ofiary handlu ludźmi – KPP Szamotuły;
  - szkolenie dla policjantów dzielnicowych w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami – KMP Kalisz;
  - „Przywracanie utrzymanie więzi rodzinnych” – szkolenie zorganizowane przez Krajowe Biuro Informacji i Poszukiwań PCK z siedzibą w Warszawie poświęcone działalności Polskiego Czerwonego Krzyża, podczas którego poruszane były zagadnienia dotyczące m.in. sposobu uzyskania pomocy w poszukiwaniach krewnych zaginionych, którzy mogli zostać zatrzymani lub z którymi nie ma kontaktu – KMP Poznań;
  - szkolenia dla dzielnicowych w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego policjantów dotyczące handlu ludźmi – KPP Ostrów Wielkopolski;
  - szkolenia dla pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowie Wielkopolskim a także szkolenie dla nauczycieli ostrowskich szkół – KPP Ostrów Wielkopolski
- **KWP Katowice (miernik: 25 szkoleń/334 uczestników)**
  - Funkcjonariusze WK KWP w Katowicach wraz z funkcjonariuszem prewencji KWP w Katowicach w dniu 5 września 2023 r. prowadzili wykład dla pracowników MOPS w Chorzowie dotyczący zwalczania handlu ludźmi, wykorzystania seksualnego oraz zapobieganiu wykorzystywaniu seksualnemu.

Ponadto, w dniach 20-22 września 2023 r. **Nadbużański Oddział Straży Granicznej** wspólnie z **Bieszczadzkiem OSG i Międzynarodową Organizacją do Spraw Migracji (IOM)** zorganizował szkolenie służb mundurowych, pn. **Walka z handlem ludźmi w kontekście współczesnych wyzwań migracyjnych** w m. Susiec, powiat tomaszowski. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendy Głównej SG, Zastępcy Komendantów Wojewódzkich Policji w Lublinie i Rzeszowie, Dyrektor Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Lublinie oraz kadra kierownicza pionów do spraw cudzoziemców, operacyjno-śledczego i granicznego Nadbużańskiego, Bieszczadzkiego, Podlaskiego oraz Warmińsko Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej. W szkoleniu uczestniczyli także przedstawiciele ukraińskich służb granicznych z Wołyńskiego, Karpackiego i Czopskiego Oddziału Granicznego.

V.4 Szkolenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach kompleksowego systemu szkoleń na temat handlu ludźmi

Odpowiedzialna za realizację: Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie, Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie, Komenda Główna Straży Granicznej.

Termin: 2023 r.

Miernik: 1 388 przeszkolonych funkcjonariuszy SG.

W 2023 r. szkolenia w ramach szkoleń podstawowych, szkoleń w zakresie szkoły podoficerskiej i chorążych realizowane były przez następujące jednostki:

- **Wyższą Szkołę Straży Granicznej w Koszalinie:**
  - warsztaty pn. „Wypracowanie propozycji wskaźników handlu ludźmi w celu zmuszania do popełniania przestępstw” – udział wzięło **17 osób**,
  - kurs doskonalący - Handel ludźmi - przeszkolono **9 osób**,
  - warsztaty dotyczące dobrych praktyk w zakresie tworzenia warunków sprzyjających procesowi przesłuchań osób, w szczególności małoletnich będących ofiarami przestępstw, w tym ofiar handlu ludźmi – przeszkolono **22 osoby**,
  - warsztaty dotyczące zjawiska pracy przymusowej – innego oblicza handlu ludźmi – dwie edycje, przeszkolono **34 osoby**,
  - studia podyplomowe na WSSG w Koszalinie – wzmocnienie potencjału SG w trakcie realizacji czynności operacyjno-śledczych w obszarze zwalczania zorganizowanej przestępczości międzynarodowej, w tym handlu ludźmi – 1 edycja przeszkolono **40 osób**,
  - szkolenie w zakresie szkoły chorążych funkcjonariuszy Straży Granicznej w służbie stałej – przeszkolono **283 osoby**,
  - szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej funkcjonariuszy Straży Granicznej w służbie przygotowawczej - przeszkolono **354 osoby**,
  - szkolenie podstawowego funkcjonariuszy Straży Granicznej prowadzonego według odrębnego programu szkolenia - przeszkolono **196 osób**,
  - „Symulacja procesu sądowego. Szkolenie dla funkcjonariuszy SG w celu poprawy ich umiejętności profesjonalnych w zakresie zwalczania handlu ludźmi” - przeszkolono **18 osób**.
- **Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie:**
  - w ramach szkolenia kwalifikowanego zostały przeprowadzone zajęcia dla funkcjonariuszy szkoły chorążych, w trakcie których omówiono zagadnienia kluczowe dla przestępstwa handlu ludźmi, w tym definicję, obszary wykorzystania, odpowiedzialność karną sprawcy za przestępstwo handlu ludźmi, oraz poddano analizie wytyczne, które zawarte są w dokumentach pod nazwą: Algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz w Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy policji i straży granicznej – **przeszkolono 292 osoby**,
  - w zakresie szkolenia podstawowego przeprowadzono zajęcia dydaktyczne, w ramach których poruszono zagadnienia związane z interpretacją prawną definicji handlu ludźmi, omówiono znamiona przestępstwa handlu ludźmi, dokonano charakterystyki ofiar przestępstwa handlu ludźmi, w tym ofiar cudzoziemskich - **przeszkolono 114 funkcjonariuszy**,
  - przeprowadzono doskonalenie lokalne z udziałem przedstawiciela Zarządu Operacyjno-Śledczego KGSG. Zajęcia miały na celu wzmocnienie wiedzy funkcjonariuszy na temat przestępstwa handlu ludźmi oraz zapoznanie ich z metodami i środkami najczęściej stosowanymi przez przestępców. Dodatkowo wskazane zostały sposoby postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz instytucje i służby zajmujące się wskazaną problematyką **przeszkolono 8 funkcjonariuszy oraz 1 pracownika cywilnego**.

Ponadto organizowane były szkolenia kwalifikowane oraz kursy doskonalące na temat przestępstwa handlu ludźmi. Dodatkowo zajęcia dotyczące zwalczania i ścigania przestępstwa handlu ludźmi, a także identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi prowadzone były we własnym zakresie w poszczególnych jednostkach terenowych Straży Granicznej w ramach cyklicznych szkoleń wewnętrznych (tzw. lokalnych) i prowadzone były przez wyznaczonych funkcjonariuszy, głównie koordynatorów ds. przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Działanie V.4 realizowane było również przez **Międzynarodową Organizację ds. Migracji**, która w grudniu 2023 r. zakończyła prace nad **szkoleniem e-learningowym** na temat **rozpoznawania przypadków handlu ludźmi i identyfikowania ofiar**. Gotowy produkt został przekazany Straży

Granicznej w celu umieszczenia na platformie e-learningowej SG z przeznaczeniem dla funkcjonariuszy, którzy rozpoczynają służbę lub chcieliby odświeżyć swoją wiedzę na temat zjawiska. Przewidziano również opracowanie szkolenia e-learningowego przeznaczonego dla funkcjonariuszy policji. Ponadto, w 2023 r. **Międzynarodową Organizację ds. Migracji** zorganizowała ogółem **69 szkoleń i warsztatów** z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi, identyfikacji i postępowania z ofiarami oraz pomocy w dobrowolnym powrocie i reintegracji dla zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi, w których ogółem udział wzięło **1 184 osób**. Wśród uczestników szkoleń znaleźli się funkcjonariusze Straży Granicznej, Policji, inspektorzy Państwowej Inspekcji Pracy, pracownicy pomocy społecznej, przedstawiciele władz lokalnych, misji dyplomatycznych, organizacji międzynarodowych oraz pracownicy organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Szkoleniami objęci zostali również pracownicy sektora prywatnego: w ramach kontynuowanej od 2021 roku współpracy z Polskimi Liniami Lotniczymi LOT w 2023 r. zorganizowano **20 szkoleń dla personelu pokładowego**. Program szkoleń i warsztatów uwzględniał specyfikę i profil uczestników oraz zakres posiadanych przez nich kompetencji i potrzeb. Z programie szkoleń uwzględniano m.in. wpływ czynników, takich jak wojna w Ukrainie czy presja migracyjna na granicy polsko-białoruskiej, na wzrost zagrożenia handlem ludźmi, jak również pojawienie się nowych trendów takich jak duża liczba ujawnionych ofiar handlu ludźmi z krajów Ameryki Łacińskiej. Specjalistyczne warsztaty dla funkcjonariuszy SG i PIP obejmowały zagadnienia związane z zarządzaniem migracjami w kontekście dostępu cudzoziemców do polskiego rynku pracy oraz perspektyw zacięnienia współpracy SG i PIP w zakresie działalności kontrolnych dotyczących legalności zatrudnienia cudzoziemców. Szkolenia i warsztaty organizowane były w ramach projektów „Współpraca i kompetencja kluczem do skutecznej walki z handlem ludźmi. Faza II” oraz „Zwiększenie efektywności działań w dziedzinie dobrowolnych powrotów”, dofinansowanych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 a realizowanych we współpracy z Komendą Główna Straży Granicznej, a także projektów implementowanych w odpowiedzi na wojnę w Ukrainie, finansowanych przez rządy USA, Niemiec oraz Królestwa Szwecji.

V.5 Warsztaty szkoleniowe poświęcone kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi dla kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów

Odpowiedzialni za realizację: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

Termin: 2023 r.

Miernik: szkolenie KSSiP: 183 przeszkolonych.

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury (dalej „KSSiP”) w 2023 r. realizowała następujące działania szkoleniowe:

Szkolenie pt. „**Problematyka handlu ludźmi**”, sygnatura K29/23. Zagadnienia szczegółowe, które były poruszane podczas szkolenia to m.in.: zjawisko handlu ludźmi w Polsce i na świecie; materialnoprawne ujęcie przestępstwa handlu ludźmi w aspekcie prawa krajowego i międzynarodowego; formy handlu ludźmi; elementy metodyki prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach dotyczących handlu ludźmi; sytuacja prawna ofiar handlu ludźmi, pomoc pokrzywdzonym przestępstwem handlu ludźmi; współpraca międzynarodowa o charakterze operacyjnym i procesowym w prowadzonych postępowaniach karnych dotyczących handlu ludźmi. Adresatami szkolenia byli: sędziowie i asesory sądowi orzekający w wydziałach karnych, a także prokuratorzy i asesory prokuratur. W szkoleniu wzięły udział **32 osoby**.

Szkolenie pt. „**Kluczowe cechy ofiar handlu ludźmi w ujęciu praktycznym - webinarium**”, sygnatura W20/22/VIDEO. Zagadnienia szczegółowe, które były poruszane podczas szkolenia to m.in.: dlaczego handel ludźmi „wymyka się” doświadczeniu osobistemu prokuratora i sędziego (np. stres migracyjny, utrata kontroli nad własnym życiem, ekspozycja na przestępstwo); podatność i przydatność jako kluczowe cechy osób eksponowanych na handel ludźmi; zrozumienie kontekstu psychologicznego i kulturowego jako warunek konieczny zrozumienia pokrzywdzonych handlem ludźmi, ich priorytetów, specyfiki i reakcji; ofiary handlu ludźmi jako paralelne do ofiar przemocy w związkach, ofiar zgwałceń, zakładników, osób egzystujących wewnątrz grup przestępczych; cechy wspólne i odrębne ofiar handlu ludźmi; typowa sekwencja zdarzeń w życiu pokrzywdzonego handlem ludźmi; strategie przetrwania ofiar; procedury ograniczające wtórną wiktyimizację ofiar podczas kontaktów z organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości; Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla ofiar handlu ludźmi – informacje o beneficjentach 2019-2022. Adresatami szkolenia byli: sędziowie, asesory sądowi orzekający w wydziałach karnych, sędziowie orzekający w wydziałach rodzinnych i nieletnich, asystenci

sędziów orzekających w tych wydziałach, prokuratorzy, asesory prokuratorscy asystenci prokuratorów. W webinarium wzięło udział **151 osób**.

Ponadto, w 2023 r. nagrano wywiad z Prezeską Zarządu Fundacji Przeciwno Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada - Ireną Dawid-Olczyk. Wywiad został opublikowany na platformie szkoleniowej KSSiP pod sygnaturą Lex Caffè 1/2023. Tematem wywiadu było przedstawienie działalności Fundacji La Strada, której przedmiotem jest pomoc osobom będącym ofiarami handlu ludźmi.

KSSiP umożliwiła w 2023 r. polskim sędziom i prokuratorom udział w międzynarodowych wydarzeniach szkoleniowych, które obejmowały problematykę handlu ludźmi. W szkoleniu pt. "Judicial Cooperation in Criminal Matters: Practical Case-Based Simulation (Trafficking in Human Beings)" w Budapeszcie, sygnatura M14/C21/23, wzięło udział 5 osób; w szkoleniu pt. „Latvian and EU experience on preventive measure to combat trafficking in human beings" w Rydze, sygnatura M14/H18/23, wzięła udział 1 osoba; w szkoleniu pt. „Financial Investigation of Trafficking in Human Beings" w Sofii, sygnatura M16/E/23, wzięły udział 3 osoby; w szkoleniu pt. "Preventing Trafficking in Human Beings" w Krakowie, sygnatura M19/23, wzięło udział 6 osób.

V.6 Realizowanie tematyki handlu ludźmi (w ramach modułu przestępstw przeciwko wolności) w ramach aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej, a także w ramach aplikacji uzupełniających

Odpowiedzialni za realizację: Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba przeszkolonych aplikantów – 795.

W obecnym systemie kształcenia – z uwagi na jego ograniczony charakter – nie ma możliwości wprowadzenia dodatkowych zajęć poświęconych kryminalistycznym, kryminologicznym i prawnym aspektom handlu ludźmi, niemniej w ramach wskazanych powyżej zajęć KSSiP postarała się o zapewnienie zwiększenia liczby kazuśów z tej tematyki.

W ramach szkolenia wstępnego aplikantów aplikacji sędziowskiej, jak i aplikantów aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, KSSiP w każdym roku organizuje zajęcia wiążące się z tematyką handlu ludźmi. Wyżej wymieniona tematyka w 2023 r. była poruszana w ramach szkolenia **aplikantów aplikacji sędziowskiej** na następujących zjazdach:

- o na 4. zjeździe XIV rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się 24-28.04.2023 r.; były to zajęcia typu G – Prawo karne materialne – przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, czci i nietykalności cielesnej, przeciwko rodzinie i opiece. Prawo wykroczeń – wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób, przeciwko osobie; **liczba przeszkolonych aplikantów: 171**;
- o na 6. zjeździe XIV rocznika aplikacji sędziowskiej, który odbył się 19-23 czerwca 2023 r.; były to zajęcia typu G – Prawo karne materialne – przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności; **liczba przeszkolonych aplikantów: 171**.

Wyżej wymieniona tematyka w 2023 r. była poruszana w ramach szkolenia aplikantów **aplikacji uzupełniającej sędziowskiej** na:

- o na 5. zjeździe IV rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, który odbył się 16-17 września 2023 r., a były to zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, czci i nietykalności cielesnej, przeciwko rodzinie i opiece; **liczba przeszkolonych aplikantów: 51**;
- o na 7. zjeździe IV rocznika aplikacji uzupełniającej sędziowskiej, który odbył się 14-15 października 2023 r., a były to zajęcia typu G – rozwiązywanie kazuśów z części szczególnej kodeksu karnego dotyczące przestępstw przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności; **liczba przeszkolonych aplikantów: 51**.

W ramach szkolenia wstępnego aplikantów aplikacji prokuratorskiej, jak i aplikantów aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej:

KSSiP w każdym roku organizuje zajęcia wiążące się z tematyką handlu ludźmi. Wyżej wymieniona tematyka w 2023 r. była poruszana w ramach szkolenia aplikantów aplikacji prokuratorskiej na następujących zjazdach:

- o na 9. zjeździe XIV rocznika aplikacji prokuratorskiej, który odbył się 2-6 października 2023 r., a były to: zajęcia typu A i G – Prawo karne materialne – przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu; **liczba przeszkolonych aplikantów: 69**;

- o na 17. zjeździe XIII rocznika aplikacji prokuratorskiej, który odbył się 10-14 lipca 2023 r., a były to zajęcia typu A i G – Prawo karne materialne – przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności; **liczba przeszkolonych aplikantów: 69;**
- o na 19. zjeździe XIII rocznika aplikacji prokuratorskiej, który odbył się 25-29 września 2023 r., a były to zajęcia typu A, B i G – zagadnienia związane z postępowaniem w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych, międzynarodową pomocą prawną i doręczeniami w sprawach karnych, tematyką wspólnych zespołów śledczych, stosowania zasady ne bis in idem i rozwiązywania konfliktów jurysdykcyjnych w państwach członkowskich UE, przejęcia i przekazania ścigania karnego, ENA, poszukiwań międzynarodowych i ekstradycji; **liczba przeszkolonych aplikantów: 69.**

Wyżej wymieniona tematyka, w 2023 r., była poruszana w ramach szkolenia aplikantów aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej na:

- o 5. zjeździe IV rocznika aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej, który odbył się 9-10 września 2023 r., a były to: - zajęcia typu B i G (prawo karne procesowe, dopuszczalność czynności dowodowych, zakazy dowodowe bezwarunkowe, warunkowe oraz art. 183 k.p.k., specyfika przesłuchań w warunkach art. 185a, 185b, 185c k.p.k., - zajęcia typu C i 8 (kryminalistyka - zagadnienia taktyki kryminalistycznej, techniki przesłuchania, w tym przesłuchanie na odległość, taktyka przesłuchania świadka i podejrzanego); **liczba przeszkolonych aplikantów: 49;**
- o 8. zjeździe IV rocznika aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej, który odbył się 21-22 października 2023 r., a były to zajęcia typu C i B oraz G (kryminalistyka – taktyka dowodowa w sprawach o wybrane przestępstwa; zabójstwa, bójki i pobicia, zgwałcenia, rozboje, katastrofy i wypadki komunikacyjne, wypadki przy pracy, pożary i inne); **liczba przeszkolonych aplikantów: 49;**
- o 17. zjeździe III rocznika aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej, który odbył się 17-18 czerwca 2023 r., a były to zajęcia typu G (prawo karne materialne – przestępstwa przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności); **liczba przeszkolonych aplikantów: 46.**

Fundacja La Strada we współpracy z KSSIP LUBLIN w październiku 2023 r. przygotowała i przeprowadziła szkolenie: „**Specyfika ofiar handlu ludźmi. Wpływ różnic kulturowych na postępowanie karne w sprawach dotyczących handlu ludźmi**”.

V.7 Specjalistyczne szkolenia m. in. dla pracowników pomocy społecznej

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

Termin: 2023 r.

Miernik: MRiPS: 2 edycje szkoleń/ 33 uczestników.

Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (obecnie: Departament Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) w 2023 r. zorganizował **dwie edycje specjalistycznego szkolenia** dla pracowników pomocy społecznej i kadry ośrodków interwencji kryzysowej w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami. Odbyły się one w dniach 8-10 maja 2023 r. i 20-22 listopada 2023 r. w Warszawie (w Centrum Partnerstwa Społecznego "Dialog" im. A. Bączkowskiego oraz w siedzibie resortu). **W szkoleniach uczestniczyły łącznie 33 osoby. Szkolenia zostały przeprowadzone we współpracy z przedstawicielami MSWiA, Prokuratury Okręgowej, Straży Granicznej i organizacji pozarządowych.**

W dniu 18 października 2023 r. podczas szkolenia warsztatowego pn. Handel ludźmi – jak chronić dzieci i młodzież, organizowanego w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieliczce, funkcjonariusz Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, zapoznał pracowników instytucji z najważniejszymi informacjami dotyczącymi problematyki związanej z handlem ludźmi. W spotkaniu wzięło udział **40 pracowników**. Rozdano uczestnikom broszury oraz ulotki informacyjne dotyczące handlu ludźmi.

Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy w 2023 r. podjął działania **informacyjno-szkoleniowe dla pracowników socjalnych/asystentów** rodziny/specjalistów Działu Pomocy Specjalistycznej dotyczących zagrożeń o charakterze kryminalnym, w tym zagrożenia handlu ludźmi, wynikających w szczególności z napływu osób pochodzenia ukraińskiego w związku z działaniami wojennymi oraz innych cudzoziemców zamieszkałych na terenie Dzielnicy Praga-Północ. W szkoleniu uczestniczyło **36 osób**.

Warte odnotowania są działania **Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu** (świętokrzyskie), który od 2021 przeprowadzał szkolenia kaskadowe - jeden przeszkolony pracownik socjalny, uzyskaną wiedzę w trakcie szkolenia wewnętrznego przekazywał pozostałym pracownikom socjalnym, pracującym w tutejszym Ośrodku. Ponadto, pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków służbowych, podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych, monitoringu środowiska, współpracy z osobami narodowości ukraińskiej, którzy obecnie przebywają na terenie miasta Sandomierza, podejmują prace, pouczają i przekazują informację na temat handlu ludźmi.

Fundacja La Strada we współpracy z **Małopolskim Urzędem Wojewódzkim** we wrześniu 2023 r. przeprowadziła **szkolenie dla pracowników instytucji publicznych** w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi.

Prezes Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu na zlecenie Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w maju 2023 roku przeprowadziła szkolenie dla pracowników instytucji publicznych w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi. W szkoleniu zorganizowanym w ramach projektu „**Małopolska otwarta**” w maju 2023 brali udział przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Małopolski, natomiast w szkoleniu zorganizowanym we wrześniu 2023r. wzięli udział przedstawiciele urzędów pracy funkcjonujących na terenie województwa. Szkolenie przeprowadzone zostało przez panią Prezes **Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu**, która została wyłoniona jako wykonawca szkolenia zgodnie z zasadą konkurencyjności.

V.8 Specjalistyczne szkolenia dla pracowników zajmujących się legalizacją pobytu, kadry ośrodków interwencji kryzysowej, operatorów numerów alarmowych w centrach powiadamiania ratunkowego, pracowników urzędów pracy (doradców zawodowych i pośredników pracy), policjantów dzielnicowych oraz szkoleń dla członków Wojewódzkich Zespołów do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, a także innych zainteresowanych służb w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi, interwencji kryzysowej, zasad postępowania z ofiarami handlu ludźmi oraz zasad współdziałania z innymi instytucjami

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy m.in. ze Strażą Graniczną, Policją, Państwową Inspekcją Pracy, Urzędem do Spraw Cudzoziemców oraz organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2023 r.

Miernik: z uwagi na fakt, że poniższa lista wydarzeń jest niewyczerpująca, trudno określić jednoznaczną liczbę inicjatyw szkoleniowych.

W styczniu 2023 r. **Fundacja La Strada** przygotowała i przeprowadziła szkolenie pn. „**Identyfikacja potencjalnej ofiary handlu ludźmi**” dla **Grupy Granica (ok. 20 osób)**. Tematyka handlu ludźmi, w tym handlu organami oraz pracy przymusowej, poruszana jest w ramach modułu I szkoleń specjalizacyjnych dla **pielęgniarek i położnych we wszystkich dziedzinach kształcenia**.

W dniu 14 lipca 2023 r. **Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie** wspólnie z **Biurem UNHCR** w Lublinie oraz **Fundacją A21 Polska** zorganizował szkolenie z zakresu przeciwdziałania handlowi ludźmi. **Szkolenie** skierowane było do osób pracujących w organizacjach pozarządowych i instytucjach zajmujących się wsparciem uchodźców, a także do wolontariuszy/ek wyżej wymienionych podmiotów. W szkoleniu wzięli również udział członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Ponadto, w dniach 13-14 grudnia 2023 r. **Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie** wspólnie z **IOM** zorganizował szkolenie nt. identyfikacji ofiar handlu ludźmi oraz Programu pomocy w dobrowolnym powrocie i reintegracji dla OIK, CIK, SOW. W spotkaniu uczestniczyli również pracownicy Wydziału Polityki Społecznej oraz Wydziału ds. Cudzoziemców LUW w Lublinie. W trakcie szkolenia poruszane były również tematy dotyczące przeciwdziałania handlowi ludźmi. W szkoleniu udział wzięło **25 osób**.

Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim zorganizował:

- 2 kwietnia 2023 r. wraz z **Fundacją La Strada** seminarium „**Pracownicy migracyjni a zagrożenie handlem ludźmi**” w ramach projektu **Cross-continent Collaborations to Protect Asian Trafficking Victims in Europe**,

- 12-13 czerwca 2023 r. – dwie edycje szkolenia dot. przeciwdziałania handlowi ludźmi. Przedstawiono zagadnienia związane ze specyfiką zjawiska, identyfikacją ofiar handlu ludźmi oraz pomocy

w dobrowolnym powrocie i reintegracji. Szkolenie prowadziły trenerki **Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM) z Warszawy**. W spotkaniu udział wzięli członkowie Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, pracownicy Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz przedstawiciele instytucji i służb z terenu województwa,

- 9-12 października 2023 r. odbyły się dwie edycje szkolenia pn. „Dzieci cudzoziemskie w pieczy zastępczej”. Szkolenie prowadziły trenerki **Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM) z Warszawy**. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele instytucji z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej.

Ponadto, koordynator **Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemysłu** oraz wyznaczonych funkcjonariusze placówek SG w Krościenku, Lubaczowie, Rzeszowa - Jasionki oraz Medyki przeprowadzili szkolenia z tematyki handlu ludźmi, łącznie dla **140 funkcjonariuszy**.

Zakład Obsługi przejść Granicznych w Korczowej organizował szkolenia nt. zjawiska handlu ludźmi dla swoich pracowników. Ponadto ZOPG w Korczowej tematykę handlu ludźmi poruszał przy okazji narad kwartalnych z kierownikami Sekcji Gospodarczych i pracownikami administracji z Korczowej, Medyki, Budomierza i Krościenka. Przeprowadzono **4 spotkania z 20 osobami**.

Pracownicy **Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie** zorganizowali **dwa trzydniowe szkolenia dla pracowników instytucji publicznych z terenu Małopolski** w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi. Szkolenia zostały zorganizowane w ramach projektu pn. **„Małopolska otwarta” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji**.

- w dniach 22-24 maja 2023 r. w szkoleniu dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej wzięło udział 20 pracowników ośrodków pomocy społecznej, centrum usług społecznych, powiatowego centrum pomocy rodzinie funkcjonujących na terenie Małopolski.
- w dniach 11-13 września 2023 roku w szkoleniu wzięło udział 20 pracowników powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego.

Szkolenia zostały przeprowadzone przez **Fundację La Strada**. Uczestnicy szkoleń poznali prawne aspekty zjawiska handlu ludźmi, zapoznali się również z systemem wsparcia i ochrony ofiar handlu ludźmi w Polsce, natomiast w części warsztatowej poznali praktyczne aspekty związane z identyfikacją ofiar handlu ludźmi oraz pracą z ofiarami handlu ludźmi.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki we współpracy z **Międzynarodową Organizacją ds. Migracji**, w dniu 19 października 2023 r. zorganizował **szkolenie** dla pracowników Urzędu oraz Fundacji dla Migrantów Dobry Start im. A.H. Farah (dawniej Fundacja dla Somalii) dotyczące zjawiska handlu ludźmi. W szkoleniu udział wzięło **18 osób**.

Warte odnotowania jest działania **Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie**, które we współpracy z organizacjami międzynarodowymi zorganizowało szkolenia z obszaru przeciwdziałania handlu ludźmi dla pracowników, którzy realizują zadania na rzecz cudzoziemców oraz cudzoziemców z Ukrainy przebywających w Punktach Pobytu Długoterminowego (PPD) organizowanych przez Centrum.

V.9 Warsztaty szkoleniowe nt. zjawiska handlu ludźmi dla polskiego personelu konsularnego krajów docelowych polskich ofiar handlu ludźmi identyfikowanych za granicą

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendą Główną Straży Granicznej, Komendą Główną Policji oraz organizacjami pozarządowymi.

Termin: 2023 r.

Miernik: 5 edycji szkoleń/108 uczestników.

Departament Konsularny Ministerstwa Spraw Zagranicznych we współpracy z **MSWiA z udziałem przedstawicieli BK KGP, ZOŚ KGSG oraz organizacji pozarządowej La Strada** zorganizował **cykliczne szkolenia dla kandydatów na stanowiska konsularne**. Celem szkoleń jest zaznajomienie przyszłej kadry konsularnej z tematyką handlu ludźmi, przekazanie informacji nt. pojawiających się form handlu ludźmi, wskazanie w jaki sposób domniemaną ofiarę tego zjawiska można zidentyfikować oraz w jakim zakresie konsul może jej udzielić pomocy. W 2023 r. **przeprowadzono 5 edycji szkoleń konsularnych dla**

kandydatów na urzędników konsularnych zawierających moduł poświęcony przeciwdziałaniu handlowi ludźmi, w których **udział wzięło łącznie 108 osób**.

Ponadto, realizując zalecenie z raportu końcowego przyjętego przez Grupę Ekspertów ds. Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi (GRETA) z wdrażania Konwencji Rady Europy przez Polskę (paragraf 230) w Departamencie Konsularnym MSZ przygotowano **Poradnik dla pracowników urzędów konsularnych RP o zagrożeniu związanym z handlem ludźmi i sposobach udzielania pomocy jego ofiarom**, który został rozesłany do wszystkich konsulów z zaleceniem przeprowadzania na tej podstawie regularnych szkoleń pracowników nieposiadający uprawnień konsularnych (m.in. pracowników miejscowych).

Warto nadmienić, że również Fundacja Itaka prowadzi cykliczne szkolenia konsularne w ramach Akademii Dyplomatycznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W 2023 roku Fundacja Itaka przeprowadziła osiem 1,5 godzinnych wykładów z zakresu zadań fundacji w ramach seminarium szkoleniowego dla kandydatów wyjeżdżających do pracy na stanowiskach konsularnych w placówkach dyplomatycznych. Wykłady wyposażyły uczestników w wiedzę na temat zaginięć obywateli polskich za granicą i pomocy udzielanej przez fundację. Jednym z omawianych tematów jest problem handlu ludźmi związany z zaginięciami.

V.10 Szkolenia dla pracowników Urzędu ds. Cudzoziemców przeprowadzających wywiady z osobami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową i pracujących w ośrodkach dla cudzoziemców na temat identyfikacji ofiar handlu ludźmi, prowadzenia wywiadów oraz przeciwdziałania zjawisku pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Urząd ds. Cudzoziemców we współpracy z organizacjami pozarządowymi
Termin: 2023 r.

Miernik: 1 szkolenie/ 17 uczestników.

15 grudnia 2023 r. **Urząd do Spraw Cudzoziemców** wraz z **Fundacją La Strada** przeprowadził **szkolenie** dla pracowników **Departamentu Postępowań Uchodźczych oraz Departamentu Pomocy Socjalnej** dotyczące identyfikacji ofiar handlu ludźmi oraz pomocy takim osobom. W szkoleniu wzięło udział **17 pracowników** ww. departamentów.

Ponadto Pracownicy Urzędu ds. Cudzoziemców wzięli udział w szkoleniu „**Grupy wrażliwe – osoby o szczególnych potrzebach**”, na którym omówione zostały m.in. metody identyfikacji i wsparcia ofiar handlu ludźmi, przeprowadzonym dla pracowników Departamentu Pomocy Socjalnej UdSC przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji – IOM, a także w szkoleniu na temat zapobiegania wykorzystywaniu seksualnemu, nadużyciom seksualnym oraz molestowaniu seksualnemu wobec osób poszukujących pomocy humanitarnej w ramach projektu „Soteria”, prowadzonego przez Komendę Główną Policji, Interpol, IOM i UNHCR.

Należy również wspomnieć, że w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców obowiązuje „Procedura postępowania dla pracowników Urzędu do Spraw Cudzoziemców rozpatrujących wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku dokonania wstępnej identyfikacji cudzoziemca jako ofiary handlu ludźmi”. Procedura reguluje sposób postępowania w przypadku rozpoznania ofiary handlu ludźmi zarówno przez pracowników rozpatrujących ww. wnioski, jak i pracowników Departamentu Pomocy Socjalnej.

V.11 Szkolenia dla inspektorów pracy nt. zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej

Odpowiedzialni za realizację: Państwowa Inspekcja Pracy we współpracy z zaproszonymi instytucjami.
Termin: 2023 r.

Miernik: brak danych nt. dokładnej liczby przeszkolonych osób.

Informacja zawarta w pkt IV.1.

W 2023 r. Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu był gospodarzem kolejnego cyklicznego szkolenia pod hasłem: „**Problematyka zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi, w tym do pracy przymusowej**”. W dwudniowej sesji szkoleniowej obejmującej wykłady i ćwiczenia praktyczne w dniach 15-16 maja 2023 r. wzięło udział **19 pracowników** Państwowej Inspekcji Pracy: 16 inspektorów pracy zajmujących się problematyką legalności zatrudnienia, a także 3 pracowników merytorycznych, którzy na co dzień zajmują się udzielaniem porad dla obywateli Ukrainy. Wśród wykładowców zaproszonych do udziału w szkoleniu znaleźli się eksperci Państwowej Inspekcji Pracy, MSWiA, Straży

Granicznej, Policji oraz Krajowego Centrum Interwencyjno – Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi, tj. instytucji i organizacji, w zakresie działania których pozostaje przeciwdziałanie i zwalczanie handlu ludźmi, w tym także do pracy przymusowej.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie zorganizował **szkolenie on-line dla pracowników Państwowej Inspekcji Pracy** w zakresie funkcjonowania przepisów o pomocy uchodźcom z Ukrainy, w trakcie którego poruszano również tematykę dotyczącą aspektów funkcjonowania przepisów pomocowych, w tym zagadnień dotyczących pracy w warunkach mogących świadczyć o pracy przymusowej. Ponadto przeprowadzono szkolenie, również w formie on-line pn. „Obowiązujące przepisy dotyczące zatrudnienia cudzoziemców w Polsce”, którego odbiorcami byli pracodawcy oraz pracownicy zajmujący się zagadnieniami powierzania pracy zarobkowej cudzoziemcom.

W dniach 15-16 maja oraz 8-9 listopada 2023 r. **Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy** zorganizował szkolenia, których przedmiotem była „**Problematyka zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi**”. Szkolenie były przeznaczone dla inspektorów pracy. Wzięło w nich udział 2 inspektorów pracy OIP Warszawa.

Część VI

Badania dot. problematyki handlu ludźmi/Ewaluacja działań

VI.1 Opracowywanie i upowszechnianie analiz ilościowych i jakościowych dotyczących przestępstwa handlu ludźmi, w tym corocznych raportów na temat handlu ludźmi w Polsce

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: 1 raport.

W ramach pracy Zespołu ds. Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi działającego w Departamencie Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA został opracowany raport pn. „**Handel Ludźmi w Polsce. Raport 2022**”. Raport prezentuje sytuację w Polsce w roku 2022 – statystyki i trendy, a także zmiany regulacji dotyczących handlu ludźmi, nowe rozwiązania proceduralne i kwestie współpracy międzynarodowej.

Raport dostępny jest w języku polskim i angielskim w wersji on-line pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/handel-ludzmi/handel-ludzmi-w-polsce-raport-2022>.

Ponadto, w ramach pracy ww. Zespołu zostało sporządzone sprawozdanie z realizacji Krajowego Planu Działań za rok 2022.

VI.2 Opracowywanie i upowszechnianie raportów i wkładów do raportów dla KE, Rady Europy (GRETA) oraz innych instytucji międzynarodowych

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Komendą Główną Policji, Komendą Główną Straży Granicznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, Prokuraturą Krajową, Głównym Inspektoratem Pracy, Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej oraz innymi instytucjami/organizacjami, zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba opracowanych informacji – wkładów do raportów i opracowań.

W ramach Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA we współpracy z podmiotami wchodzącymi w skład Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi przygotowano na potrzeby instytucji międzynarodowych następujące raporty i wkłady do raportów:

- dla **Grupy Ekspertów ds. Działań przeciwko Handlowi Ludźmi Rady Europy (GRETA)** przekazano wkład niezbędny do sporządzenia raportu z wdrażania Konwencji Rady Europy przez Polskę (trzeci etap oceny);
- materiał informacyjny do raportu nt. walki z handlem ludźmi na świecie (raport nt. handlu ludźmi *United Nations Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons*) dla **Organizacji Narodów Zjednoczonych** (za pośrednictwem Ambasady USA w Warszawie);

- wkłady konsultacyjne do wniosku Komisji Europejskiej dotyczącego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego dyrektywę 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar;
- wkład do rocznego raportu Europejskiej Sieci Migracyjnej (*EMN Annual Report on Migration and Asylum*);
- wkłady do kwartalnych biuletynów Europejskiej Sieci Migracyjnej (42nd EMN Quarterly, 43th EMN Quarterly, 44th EMN Quarterly, 45th EMN Quarterly);
- dane statystyczne za rok 2023 do EUROSTAT-u;
- wkład do pierwszego sprawozdania dla Międzynarodowego Biura Pracy na temat stosowania przez Polskę Protokołu z 2014 r. do Konwencji MOP nr 29 dotyczącej pracy przymusowej lub obowiązkowej, z 1930 r.;
- w ramach współpracy z Radą Państw Morza Bałtyckiego strona polska brała udział w konsultacjach nowej strategii Strategii TF-THB w RPMB; przygotowywano wkłady na posiedzenia Komitetu Wyższych Urzędników RPMB, a także wkłady dot. wzmocnienia działań w ramach priorytetu „Bezpieczny i Stabilny Region”;
- wkład do raportu Specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. sprzedaży i wykorzystywania seksualnego dzieci, w tym prostytucji dziecięcej, pornografii dziecięcej i innych materiałów przedstawiających wykorzystanie seksualne dzieci oraz syntetycznej informacji nt. procedur postępowania w przypadku zgłoszenia wykorzystania seksualnego i handlu dziećmi;
- Prokuratura Krajowa przekazała dane na potrzeby Biura ONZ ds. Narkotyków i Przemocności (UNODC);
- wkład do informacji pisemnej dla Komisji do Spraw Unii Europejskiej w zakresie zagrożenia handlem ludźmi uchodźców, w tym tzw. dzieci bez opieki, z terenu Ukrainy;
- Departament Legislacyjny Prawa Karnego w Ministerstwie Sprawiedliwości nadzorował negocjacje nad projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar. Niniejszy projekt ma zapewnić skuteczniejsze zapobieganie i zwalczanie zjawiska handlu ludźmi oraz lepszą ochronę ofiar w kontekście ram prawnych obowiązujących w Unii.

VI.3 Monitoring sytuacji ofiar handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie analizy.

Zespół do Spraw Koordynacji Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w Departamencie do Spraw Międzynarodowych i Migracji **MSWiA pełnił bieżący nadzór** nad prawidłowością realizacji zadania publicznego pn. Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi (KCIK) i **prawidłowością wydatkowania środków publicznych**, w szczególności w zakresie wywiązywania się Zleceniobiorców z postanowień umowy oraz planowanej kalkulacji kosztów. Wśród działań nadzorczych realizowanych w 2023 r. można wymienić **wizytę monitorującą** w siedzibie jednego ze Zleceniobiorców, która odbyła się w dniach 25-26 maja 2023 r. oraz prowadzenie korespondencji wyjaśniającej dotyczącej sprawozdania częściowego i końcowego z realizacji zadania. Nadzór był również sprawowany poprzez bieżący kontakt telefoniczny oraz kontakt za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Ponadto, w związku z wojną na Ukrainie, **MSWiA prowadzi monitoring** sytuacji ofiar handlu ludźmi m.in. w ramach gromadzenia cotygodniowych raportów dotyczących ofiar wśród uchodźców z Ukrainy przesyłanych przez Policję i Straż Graniczną.

VI.4 Kontynuacja i rozwój współpracy międzynarodowej

Od odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z instytucjami i organizacjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie handlowi ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: liczba działań (w tym spotkań międzynarodowych).

Na bieżąco realizowano współpracę z Ambasadą USA w Warszawie w zakresie **przygotowania informacji do raportu 2022 Trafficking in Persons Departamentu Stanu USA** sporządzanego na podstawie ustawy przyjętej przez Kongres Stanów Zjednoczonych w 2000 roku „*Trafficking Victims Protection Act of 2000*”. Spotkania z przedstawicielami Ambasady odbyli m.in. reprezentanci MSWiA (1 spotkanie), Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Krajowej, Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej Straży Granicznej, Państwowej Inspekcji Pracy, Fundacji La Strada.

Pogłębiona została współpraca z partnerem niderlandzkim. W 2023 r. w ramach spotkań z niderlandzkim oficerem łącznikowym policji – Bertusem Kleijer zaplanowano polską edycję holenderskiego projektu edukacyjnego „Escapetruck”, którego celem jest podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska handlu ludźmi, w szczególności pracy przymusowej i wykorzystywania seksualnego. „Escapetruck” to specjalnie przygotowany escaperoomu na naczepie pojazdu ciężarowego, który w nowatorski i zaskakujący sposób zwraca uwagę na kwestię handlu ludźmi. Escapetruck jest inicjatywą holenderskiej Fundacji Reshape i powstał przy wsparciu finansowym holenderskiej Policji oraz Ambasady Królestwa Niderlandów w Polsce. Projekt został zainicjowany w naszym kraju przy ścisłej współpracy z Centrum Ośrodkiem Badań nad Handlem Ludźmi Uniwersytetu Wrocławskiego oraz polską Policją i Strażą Graniczną. W Polsce projekt zrealizowany został w Warszawie, Krakowie i Wrocławiu, jednakże kolejne edycje kampanii kierowane będą również do mieszkańców mniejszych miast i miejscowości.

W ramach współpracy międzynarodowej funkcjonariusze Policji brali udział w działaniach w ramach projektu **EMPACT THB** (Europejska Multidyscyplinarna Platforma przeciwko Zagrożeniu Przystępczości Handlu Ludźmi) oraz **EAD Labour Exploitation**, polegających na prowadzeniu kontroli w wytypowanych obiektach, na terenie których mogłoby dochodzić do przypadków noszących znamiona handlu ludźmi.

Ponadto funkcjonariusze Wydziału Kryminalnego oraz Wydziału Prewencji KWP w Bydgoszczy gościli w ramach wizyty studyjnej funkcjonariuszy Policji z Królestwa Niderlandów, szwedzkich prokuratorów, podczas której miała miejsce wymiana doświadczeń związanych ze zwalczaniem handlu ludźmi i jego zapobieganiem. Pracownicy KWP w Bydgoszczy brali udział również w wizytach studyjnych w Hiszpanii oraz we Włoszech.

Należy pamiętać, że funkcjonariusze poszczególnych jednostek Policji zajmujących się zwalczaniem przestępczości zorganizowanej na bieżąco współpracują z zagranicznymi funkcjonariuszami Policji (m.in. z Wielkiej Brytanii) w ramach powoływanych wspólnych zespołów – śledczych **Joint Investigation Team (JIT)**.

Inne działania międzynarodowe:

W dniu 13 czerwca 2023 roku w Warszawie odbyło się **współorganizowane przez Radę Europy i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji seminarium** dotyczące wykorzystania w pracy przymusowej „*Preventing and Combating Trafficking in Human Beings for the Purpose of Labour Exploitation*”. Tematem przewodnim seminarium było zaprezentowanie i omówienie Zaleceń CM/Rec(2022)21 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w zakresie zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi do pracy przymusowej. Spotkanie było okazją do przedstawienia wyników najnowszego raportu GRETA o Polsce, który analizuje m.in. sytuację w zakresie zapobiegania, wykrywania i ścigania zjawiska handlu ludźmi do pracy przymusowej. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele instytucji rządowych, organów ścigania, inspektorów pracy, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, związków zawodowych, sektora prywatnego, środowisk akademickich i organizacji międzynarodowych.

W 2023 r. IOM w ramach projektu „Współpraca i kompetencja kluczem do skutecznej walki z handlem ludźmi. Faza II” zorganizowała dwie międzynarodowe wizyty dla funkcjonariuszy Straży Granicznej. Przedstawiciele Komendy Głównej SG uczestniczyli w wizycie studyjnej w Norwegii, której celem była wymiana doświadczeń przedstawicieli polskich i norweskich organów ścigania oraz poszukiwanie możliwych platform kooperacji z partnerami norweskimi. Polska delegacja, do której obok

przedstawiciele Straży Granicznej weszli również pracownicy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urzędu ds. Cudzoziemców oraz Centrum Obsługi Projektów Europejskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, spotkała się z kluczowymi z punktu widzenia walki z handlem ludźmi instytucjami norweskimi: Norweską Policją Kryminalną (Kripas), Norweską Inspekcją Pracy, Departamentem do Spraw Cudzoziemców (Utlendingsdirektoratet – UDI) oraz Oslo Human Trafficking Support.

W grudniu 2023 r. przedstawiciele Komendy Głównej SG oraz MSWiA wzięli udział w **The European Forum Against Human Trafficking for Forced Labor and Labor Exploitation** zorganizowanym przez Radę Państw Morza Bałtyckiego w Sztokholmie. W ramach wydarzenia, uczestnicy wzięli udział w kilku panelach tematycznych, koncentrujących się m.in. na podniesieniu skuteczności działań organów ścigania w zakresie wykrywania przypadków handlu ludźmi, ochronie migrantów na rynku pracy oraz wpływie presji migracyjnej na zwiększenie zagrożeń handlem ludźmi. Celem spotkania było przyjrzenie się w jaki sposób państwa europejskie postrzegają i zwalczają pracę przymusową i wyzysk pracowników, jakie środki okazały się skuteczne, a które nie, czy istnieją sposoby na skuteczne ściganie pracy przymusowej i wyzysku w ramach europejskich.

W 2023 r. Straż Graniczna rozwijała międzynarodową współpracę z organizacjami działającymi w europejskich i światowych sieciach (m.in. **Child Focus Belgium, The Smile of the Child, Magnolia, Enfants Disparus Droit d'Enfance, Missing People UK, Kék Vonal Hungary, SOS II Telefono Azzurro**) oraz z zrzeszającymi je federacjami takimi jak: **Missing Children Europe, International Centre for Missing & Exploited Children** oraz **Amber Alert Europe**.

W dniu 9 marca 2023 r. w **Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie** odbyło się spotkanie z Panią Reem Alsalem, **Specjalną Sprawozdawczynią ONZ** ds. przemocy wobec kobiet i dziewcząt, jej przyczyn i skutków. Na spotkaniu zaprezentowano m.in. działania Mazowieckiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Również **La Strada** w ramach zadania VI.4 podejmowała działania na rzecz rozwoju współpracy międzynarodowej, m.in. poprzez.:

- udział w spotkaniach z przedstawicielami organizacji pozarządowych (Lex 21 z Mołdawii, Fairwork z Holandii) i międzynarodowych (International Rescue Committee, VOICE);
- udział w spotkaniach z przedstawicielami instytucji rządowych (Azerbejdżanu, Gwatemali);
- spotkanie z delegacją organizacji Drosa Maja z Łotwy;
- przygotowanie i przeprowadzenie szkolenia z zakresu tematyki identyfikacji i niwelacji potencjalnych zagrożeń związanych z handlem ludźmi i ich przemytu. Przedmiotowe zadanie realizowane było w ramach projektu pn. „Integracja dla bezpieczeństwa – współpraca międzynarodowa w zakresie praw podstawowych”. Szkolenia przeprowadzono w dniach 16-17 oraz 24 stycznia w Szczecinie, we współpracy z Pomorskim Urzędem Wojewódzkim.
- wystąpienia, m.in. podczas:

- Anti-Trafficking Conference for Civil Society and Hotlines w Wiedniu w dniach 5-6 grudnia;
- Civil Society Platform w Brukseli;
- LSI NGO Platform w Bukareszcie;
- „Regional Baltic Sea Simulation based training Exercise” organizowanym przez Radę Państw Morza Bałtyckiego i OBWE;
- konferencji OBWE “Strengthening the legislative response to human trafficking risks for Ukrainian refugees” 27 - 28 Czerwca.

W 2023 r. **Fundacja ITAKA**-Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych rozwijała współpracę międzynarodową z organizacjami działającymi w europejskich i światowych sieciach (m.in. Child Focus Belgium, The Smile of the Child, Magnolia, Enfants Disparus Droit d'Enfance, Missing People UK, Kék Vonal Hungary, SOS II Telefono Azzurro) oraz z zrzeszającymi je federacjami takimi jak: Missing Children Europe, International Centre for Missing & Exploited Children oraz Amber Alert Europe.

VI.5 Uwzględnienie problematyki zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi w działaniach na rzecz budowania zdolności do zarządzania tymi zjawiskami w partnerskich państwach trzecich zgodnie z podjętymi przez Polskę zobowiązaniami (Procesy Praski, Budapeszteński, Rabacki, Chartumski, Partnerstwa na rzecz mobilności itp.)

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Termin: 2023 r.

Miernik: brak danych.

W 2023 roku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji nie realizowało działań w tym zakresie.

VI.6 Analiza problematyki właściwej oceny prawno-karnej przestępstw zmuszania do prostytucji osób małoletnich, nakłaniania ich do prostytucji, czerpania korzyści z uprawiania prostytucji przez osoby małoletnie jak również wykorzystywania w żebractwie osób małoletnich w odniesieniu do handlu ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Prokuraturą Krajową, Komendą Główną Policji oraz Komendą Główną Straży Granicznej.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowana analiza.

17 października 2023 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę numer 204 w sprawie przyjęcia pierwszego Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023-2026 (dalej: Krajowy Plan). Wykorzystanie seksualne zdefiniowano w nim jako wciąganie osoby najmłodszej w sferę aktywności seksualnej, nieadekwatnej do etapu jej rozwoju, której dziecko nie rozumie, nie jest w stanie jej zaakceptować i która narusza normy społeczne i prawne. Wykorzystanie seksualne może polegać m. in. na zaangażowaniu małoletniego do prostytucji lub innych czynności o charakterze seksualnym. Jednym z celów Krajowego Planu jest stworzenie ram prawnych umożliwiających prowadzenie skutecznych postępowań w sprawach o czyny zabronione przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę osób małoletnich, stosowanie wobec sprawców adekwatnych kar lub środków, zapewnienie ochrony i wsparcia małoletnim. Krajowy Plan przewiduje m.in. kompleksowe gromadzenie danych statystycznych dotyczących czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, tj. łącznej liczby przestępstw, osób przeciwko którym skierowano akt oskarżenia, osób skazanych za popełnienie ww. czynów, popełnionych na szkodę małoletnich, w tym dotyczących handlu ludźmi, wykorzystania do prostytucji, pornografii i innych form seksualnego wykorzystania, a także gromadzenie danych o osobach pokrzywdzonych ww. czynami. Zgodnie z założeniami Krajowego Planu będą prowadzone badania aktowe w celu monitorowania występowania czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, popełnionych na szkodę małoletnich. Analiza akt postępowań przygotowawczych i sądowych pozwoli na ustalenie sposobów działania sprawców, standardów traktowania przez policję, prokuraturę, sądy uczestników postępowania, a także treści wydawanych orzeczeń i ich uzasadnień.

Wnioski sformułowane na podstawie analizy akt będą stanowić punkt wyjściowy dla kolejnych działań naprawczych w zakresie ochrony i wsparcia małoletnich. Opracowano również wskaźniki i terminy monitorujące realizację Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich.

Część VII

Zmiany legislacyjne

VII.1 Zakończenie prac analitycznych nad potrzebą wprowadzenia do Kodeksu karnego definicji pracy przymusowej lub odrębnego przestępstwa doprowadzenia do wykonywania takiej pracy, a w razie potwierdzenia takiej potrzeby – kontynuacja prac nad projektem przepisów nowelizujących Kodeks karny w zakresie tego zjawiska

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Termin: 2022-2024.

Miernik: opracowanie analizy.

W 2023 roku w Departamencie Legislacyjnym Prawa Karnego analizowana była kwestia potencjalnego włączenia do kodeksu karnego definicji pracy przymusowej. Niemniej jednak, w wyniku przeprowadzonych rozważań stwierdzono, że obecnie nie zachodzi taka potrzeba, gdyż zarówno regulacje prawnomiędzynarodowe, jak i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, pozwalają na adekwatne ujęcie znaczenia pracy przymusowej jako formy handlu ludźmi.

VII.2 Analiza potrzeby stworzenia ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi

Odpowiedzialni za realizację: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z członkami Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Termin: 2023 r.

Miernik: opracowanie analizy.

W sierpniu 2023 r. Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA na podstawie zapytania ofertowego zamkniętego, skierowanego do wybranych ośrodków badawczych zajmujących się m.in. tematyką prawno-karną, powierzył Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości zadanie polegające na sporządzeniu analizy zasadności stworzenia w polskim porządku prawnym ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi, zawierającej ekspertyzę porównawczą z ustawami z minimum 3 innych krajów europejskich ze wskazaniem przepisów/rozwiązań prawnych, które można przetransponować na grunt polskiego systemu prawnego.

Sporządzona przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości ekspertyza wykazała, że system polskich regulacji odnoszących się do handlu ludźmi jest kompletny i spójny, natomiast zgodność polskiego porządku prawnego z prawem międzynarodowym obowiązującym Polskę jest na wysokim poziomie. Dlatego też na ten moment uchwalenie odrębnej ustawy odnoszącej się do przeciwdziałania i zwalczania zjawiska handlu ludźmi, polegające w dużej mierze na stworzeniu aktu prawnego stanowiącego kompilację już obowiązujących regulacji, wydaje się zabiegiem zbytecznym.

Niemniej jednak, zdaniem autorów ekspertyzy, istnieją pewne rozwiązania w zakresie regulacji i przepisów dotyczących handlu ludźmi, których ewentualne wdrożenie mogłoby pozytywnie wpłynąć na krajowy system monitorowania i przeciwdziałania temu zjawisku. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji analizuje propozycje przedłożone przez IWS w swoim opracowaniu.

W dniu 22 grudnia 2023 r. w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji odbyła się prezentacja wyników ekspertyzy dotyczącej zasadności stworzenia ustawy dotyczącej handlu ludźmi oraz wsparcia i ochrony ofiar.

FINANSOWANIE

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji na realizację zadań przewidzianych w Krajowym Planie Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na rok 2023 wydatkowało środki finansowe w wysokości **1 895 000,00 zł**, w tym **1 720 000,00 zł** na kontynuację realizacji zadania pn. *Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi* (pkt III.4 ust Planu) oraz **175 000,00 zł** na inne bieżące działania wynikające z KPD.

Ponadto **Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej** przeznaczyło w budżecie na 2023 r. środki w wysokości **80 000,00 zł** na szkolenia personelu pomocy społecznej, z zakresu postępowania z ofiarą/świadkiem handlu ludźmi.

W ramach pomocy udzielonej przez **Ministerstwo Sprawiedliwości** z Funduszu Sprawiedliwości ofiarom „dotkniętym” przestępstwem handlu ludźmi w 2023 r. udzielono pomocy 21 osobom. Objęła ona:

- a) pomoc prawną w ilości 87 godzin,
- b) pomoc psychiatryczną, psychologiczną, psychoterapeutyczną oraz w ramach grup wsparcia - łącznie 68,5 godziny,
- c) pomoc materialną w łącznej kwocie **6.653,00 zł**.

PODSUMOWANIE

Jak wynika z przedstawionych informacji, w roku 2023:

- Poszczególne jednostki administracji centralnej oraz inne instytucje i organizacje pozarządowe dobrowolnie zaangażowane w działania przeciwko handlowi ludźmi w Polsce, w celu efektywnego przeciwdziałania handlowi ludźmi i wspierania ofiar tego przestępstwa, kierowały się aktualnymi trendami towarzyszącymi temu zjawisku (napływ uchodźców wojennych, ryzyko wystąpienia przypadków pracy przymusowej).
- Wykorzystywanie osób do pracy przymusowej jest od kilku lat dominującą formą handlu ludźmi w Polsce. Zwiększona liczba osób migrujących do Polski wskazuje na wzrost popytu na pracę w takich sektorach jak rolnictwo, budownictwo czy prace sezonowe. Warto podkreślić, że rosnący popyt na pracę przyczynia się do wzrostu ryzyka wykorzystywania migrantów w pracy, dlatego też, wiele działań podejmowanych w ramach KPD kierowanych było do osób młodych, bezrobotnych i poszukujących pracy, a także inspektorów pracy i agencji zatrudnienia.
- Z uwagi na fakt, że w przypadku przeciwdziałania przestępstwu, jakim jest handel ludźmi, kluczowe znaczenie ma podnoszenie świadomości na temat istnienia ryzyka oraz zagrożeń jakie ze sobą niesie, większość zrealizowanych działań miała charakter szkoleniowo-informacyjny. W okresie sprawozdawczym kontynuowane były szkolenia cykliczne kierowane m.in. do funkcjonariuszy służb mundurowych, pracowników wymiaru sprawiedliwości, pracowników socjalnych, personelu konsularnego oraz innych osób zatrudnionych w sektorach narażonych na kontakt z handlem ludźmi lub jego ofiarami.
- Poza prewencją, właściwą identyfikacją oraz ochroną ofiar bardzo istotne jest skuteczne ściganie przestępstwa i koordynacja działań (handel ludźmi jest przestępstwem wielowymiarowym, transgranicznym). W tym celu Polska wzmocniła współpracę z krajami regionu, krajami pochodzenia ofiar oraz organizacjami międzynarodowymi. Warto podkreślić, że walka z handlem ludźmi coraz częściej identyfikowana jest przez instytucje międzynarodowe (UE, ONZ, OBWE) jako priorytet, dlatego też efektywna realizacja zadań przez Polskę – kraju pochodzenia, tranzytu oraz docelowego ofiar, była i jest niezwykle istotna.